תלמוד ירושלמי חגיגה

תלמוד ירושלמי

The Jerusalem Talmud, edition by Heinrich W. Guggenheimer. Berlin, De Gruyter, 1999-2015, ברישיון CC BY.
geulaquiz.com

פרק א

א משנה: הַכֹּל חַיָּבִין בָּרָיָה חוּץ מֵחֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן וְטוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס נָשִׁים וַעֲבָדִים שֶׁאֵינָן מְשׁוּחְרָרִים הַחִיּוּר וְהַסּוּמָא וְהַחוֹלֶה וְהַזָּקֵן וְכָל מִי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲלוֹת בְּרַגְלָיו. אֵיזֶהוּ קָטָן כֹּל שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִרְכּוֹב עַל כְּתֵפּוֹ שֶׁל אָבִיו וְלַעֲלוֹת מִירוּשָׁלַיִם לְהַר הַבַּיִת דִּבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי. וּבֵית הִלֵּל אוֹמֵר כֹּל שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱחוֹז בְּיָדוֹ שֶׁל אָבִיו וְלַעֲלוֹת מִירוּשָׁלַיִם לְהַר הַבַּיִת שְׁנֵאֱמַר שָׁלֹשׁ רְגָלִים׃

הלכה: הַכֹּל חַיָּבִין בָּרָאְיָה כול׳. מַתְנִיתָה בִּרְאִיַּית קְרָבָן. אֲבָל בִּרְאִיַּית פָּנִים אֲפִילּוּ קָטָן חַיָּיב. מִן הָדָא הַקָּהֵל אֶת הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף. וְאֵין קָטָן גָּדוֹל מִטַּף.

דְּתַנֵּי. מַעֲשֶׂה בְרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה וְרִבִּי אֶלְעָזָר חַסְמָא שֶׁהָיוּ מְהַלְכִין מִיַּבְנֶה לְלוֹד וְהִקְבִּילוּ רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בִּבְקִיעִין. אָמַר לָהֶן. מַה חִידּוּשׁ הָיָה לָכֶם בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ הַיּוֹם. אָמְרוּ לוֹ. הַכֹּל תַּלְמִידֶיךָ וּמֵימֶיךָ אָנוּ שׁוֹתִין. אָמַר לָהֶן. אַף עַל פִּי כֵן אִי אֶיפְשָׁר לְבֵית הַמִּדְרָשׁ שֶׁלֹּא יְהֵא בּוֹ דָּבָר חָדָשׁ בְּכָל יוֹם. מִי שָׁבַת שָׁם. אָמְרוּ לוֹ. רִבִּי לָעְזָר בֶּן עֲזַרְיָה. מֶה הָיְתָה פַּרְשָׁתוֹ. הַקָּהֵל אֶת הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף. פֹּתַח בָּהּ אָמַר. הוֹאִיל וְהָאֲנָשִׁים בָּאִין לִלְמֹד וְהַנָּשִׁים לִשְׁמוֹעַ. הַטָּף לָמָּה בָא. אֶלָּא כְּדֵי לִיתֵּן שָׂכָר לְמְבִיאֵיהֶן. אָמַר לָהֶן. אֵין הַדּוֹר יָתוֹם שֶׁרִבִּי לָעְזָר בֶּן עֲזַרְיָה בְתוֹכוֹ.

אַתְיָא דְרִבִּי לָעְזָר בֶּן עֲזַרְיָה דְּלָא כְּבֶן עַזַּאי. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. מִכָּאן אוֹמֵר בֶּן עַזַּאי. חַיָּיב אָדָם לְלַמֵּד אֶת בִּתּוֹ תּוֹרָה שֶׁאִם תִּשְׁתֶּה תֵּדַע שֶׁהַזְּכוּת תּוֹלָה לָהּ.

חֵרֵשׁ. חֶבְרַיָּא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. לְמַעַן יִשְׁמְעוּן וּלְמַעַן יִלְמְדוּן. עַד כְּדוֹן בְּמְדַבֵּר וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ. חֵרֵשׁ שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר. רִבִּי אִילָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. לְמַעַן יִלְמְדוּן. וּלְמַעַן יִלְמְדוּן. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. הָדָא אָמְרָה דְלֵית כְּלָלוֹי דְרִבִּי כְלָלִין. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. חֵרֵשׁ הַמְדַבֵּר וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ לֹא יִתְרוֹם. וְסָבְרִינָן מֵימַר. מְדַבֵּר וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ חֵרֵשׁ. שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר [אֵינוֹ] חֵרֵשׁ. וְתַנִּינָן. הַחֵרֵשׁ שֶׁנֶּחֱלַשׁ וְהַחֵרֶשֶׁת שֶׁחָלְצָה וְהַחוֹלֶצֶת לַקָּטָן חֲלִיצָתָהּ פְּסוּלָה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. בְּשֶׁאֵין יְכוֹלִין לוֹמַר. וְאָמַר וְאָמְרָה. וְתַנִּינָן. חֵרֵשׁ שֶׁדִּיבְּרוּ חֲכָמִים בְּכָל מָקוֹם שֶׁאֵינוֹ לֹא שׁוֹמֵעַ וְלֹא מְדַבֵּר. וְדָא מְסַיְּעָה לְרִבִּי יוֹנָה. דְּרִבִּי יוֹנָה אָמַר. הָדָא אָמְרָה לֵית כְּלָלוֹי דְרִבִּי כְלָלִין.

רִבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי. חֵרֵשׁ בְּאָזְנוֹ אַחַת מָהוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. מַחֲלוֹקֶת רִבִּי יוֹסֵי וְרַבָּנָן. דְּתַנֵּי וְלִבְנֵי אַהֲרֹן תַּעֲשֶׂה כוּתָּנוֹת. רַבָּנָן אָמְרֵי. שְׁתֵּי כוּתָּנוֹת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר. אֲפִילּוּ כְתָּונֶת אַחַת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. מַה טַּעֲמוֹן דְּרַבָּנָן. וְלִבְנֵי אַהֲרֹן תַּעֲשֶׂה כוּתָּנוֹת. מַה טַּעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי. לְמֵאָה בְנֵי אַהֲרֹן אֶחָד וְאֶחָד. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר. אֲפִילּוּ כְתָּונֶת אַחַת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. מַה טַּעֲמוֹן דְּרַבָּנָן. וְלִבְנֵי אַהֲרֹן תַּעֲשֶׂה כוּתָּנוֹת. מַה טַּעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי. לְמֵאָה בְנֵי אַהֲרֹן תַּעֲשֶׂה כוּתָּנוֹת. וְהָכָא תִּקְרָא אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת נֶגֶד כָּל יִשְׂרָאֵל בְּאָזְנֵיהֶם. רַבָּנָן אָמְרֵי. שְׁתֵּי אָזְנַיִם לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. רִבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר. אֲפִילּוּ אוֹזֶן אַחַת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד.

שׁוֹטֶה. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. אַתָּה הָרְאֵיתָ לְדַעַת.

קָטָן. רִבִּי יִרְמְיָה וְרִבִּי אַיְיבוֹ בַּר נַגָּרִי הֲווֹן יְתִיבִין. אָמְרִין. תַּנִּינָן. אֵיזֶהוּ קָטָן כֹּל שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִרְכּוֹב עַל כְּתֵיפּוֹ שֶׁלְאָבִיו. וְקָטָן שׁוֹמֵעַ וְקָטָן מְדַבֵּר. חָזְרוּן וְאָמְרוּן. כָּל זְכוּרְךָ. לְרַבּוֹת אֶת הַקָּטָן. וְיֵימַר. כָּל זְכוּרְךָ. לְמַעַן יִשְׁמְעוּן וּלְמַעַן יִלְמְדוּן. פָּרָט (לְקָטָן) [לְחֵרֵשׁ]. [וְיֵימַר לְמַעַן יִשְׁמְעוּן וּלְמַעַן יִלְמְדוּן. פָּרָט לְקָטָן]. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מֵאַחַר שֶׁכָּתוּב אֶחָד מֵרִבָּה וְכָתוּב אֶחָד מְמָעֵט. מֵרִבָּה אֲנִי אֶת הַקָּטָן שֶׁהוּא רָאוּי לָבוֹא לְאַחַר זְמַן. וּמוֹצִיא אֶת הַחֵרֵשׁ שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לָבוֹא לְאַחַר זְמַן. שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא בְעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָה. קָטָן חֵרֵשׁ מָהוּ שֶׁיְּהֵא חַיָּיב. אָמַר לֵיהּ. אִיתָא חֲמִי. יְצִיבָא (בַּשְׁמַיָּא) [בָּאַרְעָא] וְגִיוּרָא בִּשְׁמֵי שְׁמַיָּא. אִילּוּ גָדוֹל חֵרֵשׁ פָּטוּר. קָטָן חֵרֵשׁ לֹא כָל שֶׁכֵּן. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. בְּדִין הָיָה קָטָן וְלֹא חֵרֵשׁ יְהֵא פָּטוּר. גְּזֵירַת הַכָּתוּב הוּא. כָּל זְכוּרְךָ. לְרַבּוֹת אֶת הַקָּטָן. הֲיֵיתִי אוֹמֵר. אִילּוּ (קָטָן) [גָּדוֹל] חֵרֵשׁ יְהֵא חַיָּיב. שֶׁלֹּא לַחֲלוֹק בְּהֵילְכוֹת זְכוּרְךָ. חֲוֵי צוֹרְכָה לַהֲהִיא דְאָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מֵאַחַר שֶׁכָּתוּב אֶחָד מַרְבֶּה וְכָתוּב אֶחָד מְמָעֵט. מַרְבֶּה אֲנִי אֶת הַקָּטָן שֶׁהוּא רָאוּי לָבוֹא לְאַחַר זְמַן. וּמוֹצִיא אֲנִי אֶת הַחֵרֵשׁ שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לָבוֹא לְאַחַר זְמַן.

טוּמְטוּם. הַכֹּל מוֹדִין בְּטוּמְטוּם שֶׁנִּקְרַע וְנִמְצָא זָכָר בְּיוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁהוּא חַיָּיב. מַה פְלִיגִין. בִּשְׁאָר הַיָּמִים. חִזְקִיָּה אָמַר. יֵרָאֶה יֵרָאֶה אֶת שֶׁהוּא חַיָּיב בָּרִאשׁוֹן חַיָּיב בַּשֵּׁנִי. אֶת שֶׁאֵינוֹ חַיָּיב בָּרִאשׁוֹן אֵינוֹ חַיָּיב בַּשֵּׁנִי. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל שִׁבְעָה תַּשְׁלוּמִין לָרִאשׁוֹן. אָמַר רִבִּי אִילָא. מִפֶּסַח הַשֵּׁנִי לָמַד רִבִּי יוֹחָנָן. כְּמַה דְרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר תַּמָּן. פֶּסַח שֵׁנִי תַּשְׁלוּמִין לָרִאשׁוֹן. כֵּן הוּא אָמַר הָכָא. כָּל שִׁבְעָה תַּשְׁלוּמִין לָרִאשׁוֹן. רִבִּי הוֹשַׁעְיָה אָמַר. כָּל שִׁבְעָה חוֹבָה. מַה נָפַק מִן בֵּינֵיהוֹן. גֵּר שֶׁנִּתְגַּיֵּיר בְּשְׁאָר הַיָּמִים. עַל דַּעְתֵּיהּ דְחִזְקִיָּה פָּטוּר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְרִבִּי יוֹחָנָן וּדְרִבִּי הוֹשַׁעְיָה חַיָּיב. אַף בְּטָמֵא כֵן. נִיטְמָא בְּשְׁאָר הַיָּמִים. עַל דַּעְתֵּיהּ דְחִזְקִיָּה פָּטוּר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְרִבִּי יוֹחָנָן וּדְרִבִּי הוֹשַׁעְיָה חַיָּיב. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. תַּמָּן רָאוּי הוּא. קְרִיעָה הִיא שֶׁגָּרְמָה. בְּרֵם הָכָא הַטָּמֵא עַצְמוֹ אֵינוֹ רָאוּי.

אַנְדְּרוֹגִינוֹס. כָּל זְכוּרְךָ. פָּרָט לְאַנְדְּרוֹגִינוֹס. תַּמָּן תַּנִּינָן. סָפֵק אַנְדְּרוֹגִינוֹס אֵין מְחַלְּלִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת. רִבִּי יְהוּדָה מַתִּיר בָּאַנְדְּרוֹגִינוֹס. מַה אָמַר כָּא רִבִּי יְהוּדָה. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. יוֹחָנָן בֶּן דַּהֲבַאי מִשֵּׁם רִבִּי יְהוּדָה. אַף הַסּוּמָא. וְלֵית בַּר נַשׁ אָמַר אַף אֶלָּא דְהוּא מוֹדֵי עַל קַדְמֵייְתָא. מִחְלְפָא שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי יְהוּדָה. תַּמָּן הוּא אָמַר. פָּרָט. וְהָכָא הוּא אָמַר. לְרַבּוֹת. רִבִּי יְהוּדָה וְרַבָּנָן מְקָרֵא אֶחָד הֵן דּוֹרְשִׁין. רַבָּנָן דּוֹרְשִׁין עֶרֶל. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר עָרֵל זָכָר. עַד שֶׁיְּהֵא כּוּלּוֹ זָכָר. רִבִּי יוּדָה דָּרַשׁ זָכָר. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר עָרֵל. וַאֲפִילּוּ מְקֻצָּתוֹ עָרֵל. בְּרֵם הָכָא. כָּל זְכוּרְךָ. פָּרָט לְאַנְדְּרוֹגִינוֹס.

נָשִׁים. כָּל זְכוּרְךָ. פְּרָט לְנָשִׁים.

עֲבָדִים. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָהָא. שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ. אֶת שֶׁאֵין לוֹ אָדוֹן אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. יָצָא הָעֶבֶד שֶׁיֵּשׁ לוֹ אָדוֹן אַחֵר. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. מְנַיִן שֶׁכָּל הַמְקַיֵּים מִצְוַת רְאִיָּיה כְּאִילּוּ מְקַבֵּיל פְּנֵי שְׁכִינָה. מִן הָהָא שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ אֶת פְּנֵי הָאָדוֹן יי וגו׳.

חִיגֵּר. דִּכְתִיב רָגָלִים.

חוֹלֶה. דִּכְתִיב וְשָׂמַחְתָּ.

זָקֵן. דִּכְתִיב רָגָלִים. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה. תַּרְתֵּיהוֹן לְקוּלָּא. יָכוֹל לִשְׁמוֹחַ וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַלֵּךְ. קוֹרֵא אֲנִי עָלָיו רְגָלִים. יָכוֹל לְהַלֵּךְ וְאֵינוֹ יָכוֹל לִשְׂמוֹחַ. קוֹרֵא אֲנִי עָלָיו וְשָׂמַחְתָּ.

רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי יַנַּאי. בֵּית שַׁמַּי וּבֵית הִלֵּל מִקְרָא אֶחָד הֵן דּוֹרְשִׁין. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר זְכוּרְךָ. וְכָתוּב אַחֵר אוֹמֵר רְגָלִים. טוֹל בֶּנְתַּיִם אֶת שֶׁהוּא יָכוֹל לִרְכּוֹב עַל כְּתֵיפוֹ שֶׁלְאָבִיו. וַאֲפִילּוּ קָטָן יָכוֹל הוּא לִרְכּוֹב יָצָא. אֶלָּא אֶת שֶׁהוּא רוֹאֶה כְּתֵיפוֹ שֶׁלְאָבִיו וּמַפְסִיעַ. בֵּית הִלֵּל דּוֹרְשִׁין. כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר זְכוּרְךָ. וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר רְגָלִים. טוֹל בֶּנְתַּיִם אֶת שֶׁהוּא יָכוֹל לֶאֱחוֹז בְּיָדוֹ שֶׁלְאָבִיו. וּלְעִנְיַן טַהֲרוֹת אַתְּ אָמַר. אֶת שֶׁהוּא תָפוּס בְּיַד אָבִיו סְפִיקוֹ כְּפִיקֵחַ. אָבִיו תּוֹפֵשׂ בְּיָדוֹ [סְפִיקוֹ] כְּחֵרֵשׁ. בְּרַם הָכָא בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ חַיָיב.

רַבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה בְּעָא קוֹמֵי רַבִּי זְעוּרָה. אֵיכָן הָיוּ מַרְאִים פָּנִים. בְּהַר הַבַּיִת אוֹ בָעֲזָרוֹת. אָמַר לֵיהּ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָהָא. הַטָּמֵא פָּטוּר מִן הָרְאִיָּיה. דִּכְתִיב וּבָאתָ שָּׁמָּה וַהֲבֵאתֶם שָּׁמָּה. וְאֵין טָמֵא מֵת נִכְנָס לְהַר הַבַּיִת. הָדָא אָמְרָה. בָּעֲזָרָה הָיוּ מַרְאִים פָּנִים.

מֵאֵיכָן אַתְּ מוֹדֵד. מִן הַחוֹמָה אוֹ מִן הַבָּתִּים. תַּנֵּי שְׁמוּאֵל. מִן הַשִּׁילּוּחַ. וְשִׁילּוּחַ הָיָה בְּאֶמְצַע הַמְּדִינָה.

רַבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה בְּעָא קוֹמֵי רַבִּי זְעוּרָה. מָהוּ לְשַׁלֵּחַ חֲגִיגָתוֹ בְּיַד אַחֵר. אָמַר לֵיהּ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. מוּכֵּי שְׁחִין וּפוֹלְפְּסִין פְּטוּרִין מִן הָרְאִיָּה. דִּכְתִיב וּבָאתָ שָּׁמָּה וַהֲבֵאתֶם שָּׁמָּה. הַטָּמֵא פָּטוּר מִן הָרְאִיָּה. דִּכְתִיב בְּבוֹא כָל יִשְׂרָאֵל לֵרָאוֹת וגו׳. הָרָאוּי לָבוֹא עִם כָּל יִשְׂרָאֵל מֵבִיא. וְשֶׁאֵינוֹ רָאוּי לָבוֹא עִם כָּל יִשְׂרָאֵל אֵינוֹ מֵבִיא. וְיִשְׁלַח חֲגִיגָתוֹ בְּיַד אַחֵר. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁאֵינוֹ מְשַׁלֵּחַ חֲגִיגָתוֹ בְּיַד אַחֵר. רַבִּי שַׁמַּי בָּעֵי. אוֹ חִילּוּף. מוּכֵּי שְׁחִין וּפוֹלְפְּסִין (פְּטוּרִין מִן הָרְאִיָּה. דִּכְתִיב בְּבוֹא כָל יִשְׂרָאֵל. חָזַר רַבִּי שַׁמַּי וְאָמַר. מוּכֵּי שְׁחִין וּפוֹלְפְּסִין אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן רָאוּיִין) לָבוֹא עִם כָּל יִשְׂרָאֵל רְאוּיִין הֵן לָבוֹא בִּפְנֵי עַצְמָן. הַטָּמֵא אֵינוֹ רָאוּי לֹא בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְלֹא עִם כָּל יִשְׂרָאֵל.

הִפְרִישׁ חֲגִיגָתוֹ וָמֵת. הַיּוֹרְשִׁים מָהוּ שֶׁיְּבִיאוּ אוֹתָהּ. רִבִּי אִילָא אָמַר. יֵרָאֶה יֵרָאֶה. הָרָאוּי לָבוֹא מֵבִיא. וְשֶׁאֵינוֹ רָאוּי לָבוֹא אֵינוֹ מֵבִיא. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה כַּהִיא דְרִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי יוֹנָתָן תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. כֹּל בְּכוֹר בָּנֶיךָ תִּפְדֶּה. אֲפִילּוּ לְאַחַר מִיתָה. וְהָכָא לֹא יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם. אֲפִילּוּ לְאַחַר מִיתָה. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. מַחֲלוֹקֶת שְׁמוּאֵל וְרִבִּי יוֹחָנָן. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. הָאִשָּׁה שֶׁהֵבִיאָה חַטָּאתָהּ וָמֵתָה יָבִיאוּ הַיּוֹרְשִׁין עוֹלָתָהּ וָמֵתָה. לֹא יָבִיאוּ הַיּוֹרְשִׁין חַטָּאתָהּ. שְׁמוּאֵל אָמַר. בְּמוּפְרֶשֶׁת. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֲפִילּוּ אֵינָהּ מוּפְרֶשֶׁת. מָה אָנָן קַיְימִין. אִם בְּשֶׁיָּרְשׁוּ קַרְקַע. בְּהָדָא אָמַר שְׁמוּאֵל. בְּמוּפְרֶשֶׁת. אִם בְּשֶׁיָּרְשׁוּ מִיטַלְטְלִין. בְּהָדָא רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֲפִילּוּ אֵינָהּ מוּפְרֶשֶׁת. מַה נְפַק מִן בֵּינֵיהוֹן. יָרְשׁוּ קַרְקַע. עַל דַּעְתֵּיהּ דִּשְׁמוּאֵל לִתְבֹּעַ אֵין תּוֹבְעִין וּלְמַשְׁכֵּן אֵין מְמַשְׁכְּנִין. עַל דַּעְתֵּיהּ דְרִבִּי יוֹחָנָן אוֹף לְמַשְׁכֵּן מְמַשְׁכְּנִין. יָרְשׁוּ מִטַלְטְלִין. עַל דַּעְתֵּיהּ דְרִבִּי יוֹחָנָן לִתְבוֹעַ תּוֹבְעִין וּלְמַשְׁכֵּן [אֵין] מְמַשְׁכְּנִין. עַל דַּעְתֵּיהּ דִּשְׁמוּאֵל אַף לִתְבוֹעַ אֵין תּוֹבְעִין.

ב משנה: בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים הָרְאִיָּה שְׁתֵּי כֶסֶף וְהַחֲגִיגָה מָעָה כֶּסֶף. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים הָרְאִיָּה מָעָה כֶּסֶף וַחֲגִיגָה שְׁתֵּי כֶסֶף׃

הלכה: רְאִיָּיה עוֹלוֹת וַחֲגִיגָה שְׁלָמִים. בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. מַרְבִּין בָּעוֹלוֹת וּמְמַעֲטִין בַּשְּׁלָמִים. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים. מְמַעֲטִין בָּעוֹלוֹת וּמַרְבִּין בַּשְּׁלָמִים. רִבִּי תַּנְחוּם בַּר עִילַּאי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. בֵּית שַׁמַּי יָלְפִין לָהּ מִקָּרְבָּנוֹת [הָעֲצֶרֶת. בֵּית הִלֵּל יָלְפִין לָהּ מִקָּרְבָּנוֹת] הַנְּשִׂיאִים. אָמְרוּ בֵית הִלֵּל לְבֵית שַׁמַּי. לֹא מוּטָב לְלַמֵּד קָרְבַּן יָחִיד מִקָּרְבַּן יָחִיד וְלֹא לְלַמֵּד קָרְבַּן יָחִיד מִקָּרְבַּן צִיבּוּר. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שַׁמַּי. מוּטָב לְלַמֵּד דָּבָר שֶׁהוּא נוֹהֵג לַדּוֹרוֹת מִדָּבָר שֶׁהוּא נוֹהֵג לַדּוֹרוֹת. וְאַל תָּבֵא לִי קָרְבַּן נְשִׂיאִים שֶׁאֵינוֹ נוֹהֵג לַדּוֹרוֹת.

תַּנֵּי. יֵשׁ בָּרְאִיָּיה מַה שֶׁאֵין בַּחֲגִיגָה. וּבַחֲגִיגָה מַה שֶׁאֵין בָּרְאִיָּיה. שֶׁהָרְאִיָּיה כוּלָּהּ לַגְּבוֹהַּ. מַה שֶׁאֵין כֵּן בַּחֲגִיגָה. חֲגִיגָה נוֹהֶגֶת לִפְנֵי הַדִּיבּוּר וּלְאַחַר הַדִּיבּוּר. מַה שֶׁאֵין כֵּן בָּרְאִיָּיה. חֲגִיגָה נוֹהֶגֶת לִפְנֵי הַדִּיבּוּר. לְשׁוֹן חֲגִיגָה נוֹהֶגֶת לִפְנֵי הַדִּיבּוּר. שַׁלַּח אֶת עַמִּי וְיָחוֹגוּ לִי בַּמִּדְבָּר. וּבַשִּׁמְחָה מַה שֶׁאֵין כֵּן בִּשְׁנֵיהֶן. שֶׁהַשִּׂמְחָה נוֹהֶגֶת בֵּין בַּדָּבָר שֶׁהוּא מִשֶּׁלּוֹ בֵּין בַּדָּבָר שֶׁהוּא מִשֶּׁלַּאֲחֵרִים. בֵּין בַּדָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לָכֶן בֵּין בַּדָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לָכֶן. וְאֵילּוּ אֵינָן נוֹהֲגִין אֶלָּא מִשֶּׁלּוֹ. וּבִלְבַד מִדָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לָכֶן. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי. וְלָמָּה לִי נָן אָמְרִין. כָּל שֶׁהוּא חַיָּיב בָּרְאִיָּיה חַיָּיב בַּשִּׂמְחָה. וְיֵשׁ שֶׁהוּא חַיָּיב בַּשִּׂמְחָה וְאֵינוֹ חַיָּיב בָּרְאִיָּיה. נָשִׁים חַיָּיבוֹת בַּשִּׂמְחָה וְאֵינָן חַיָּיבוֹת בָּרְאִיָּיה. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר. וְשָׂמַחְתָּ. נֶאֱמַר כָּאן שִׂמְחָה וְנֶאֱמַר לְהַלָּן שִׂמְחָה. מַה שִׂמְחָה הָאֲמוּרָה לְהַלָּן שְׁלָמִים אַף כָּאן שְׁלָמִים. רַב חוּנָה אָכַל (פָּשׁוֹשׁ) [פשוט] כָּל שִׁבְעָה.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. מָעָה כֶסֶף וּשְׁתֵּי כֶסֶף דִּבֵּר תּוֹרָה. תַּנָּא רִבִּי יָסָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. רְאִיָּיה כָּל שֶׁהִיא. חֲכָמִים הֵם שֶׁאָמְרוּ. מָעָה כֶסֶף וּשְׁתֵּי כֶסֶף. אָמַר לֵיהּ. וְיֵשׁ כֵּן זוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹנָה וְכָל הַשִּׁיעוּרִין לֹא חֲכָמִים הֵן שֶׁנָּתְנוּ. כְּזַיִת מִן הַמֵּת. כְּזַיִת מִן הַנְּבֵילָה. וְכָעֲדָשָׁה מִן הַשֶּׁרֶץ. לָא אַתָּא מִישְׁאוֹל אֶלָּא כַּיי דְּתַנֵּי רִבִּי

הוֹשַׁעְיָה. דְּתַנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. לֹא יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם. אֲפִילּוּ כָּל שֶׁהוּא. חֲכָמִים הֵם שֶׁאָמְרוּ. מָעָה כֶּסֶף וּשְׁתֵּי כֶסֶף. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. רִבִּי יוֹחָנָן כְּדַעְתֵּיהּ וְרִבִּי הוֹשַׁעְיָה כְּדַעְתֵּיהּ. רִבִּי יוֹחָנָן כְּדַעְתֵּיהּ. דְּרִבִּי יוֹחָנָן דּוּ אָמַר. כָּל הַשִּׁיעוּרִין הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. הֲוֵי דּוּ אָמַר. מָעָה כֶּסֶף וּשְׁתֵּי כֶסֶף דִּבֵּר תּוֹרָה. רִבִּי הוֹשַׁעְיָה כְּדַעְתֵּיהּ. רִבִּי הוֹשַׁעְיָה דּוּ אָמַר. הָאוֹכֵל אִיסּוּר בַּזְּמַן הַזֶּה צָרִיךְ לְשַׁנּוֹת לְפָנָיו אֶת הַשִּׁיעוּרִין. שֶׁמָּא יַעֲמוֹד בֵּית דִּין אַחֵר וִישַׁנֶּה עָלָיו אֶת הַשִּׁיעוּרִין. וְיִהְיֶה יוֹדֵעַ מֵאֵי זֶה שִׁיעוּר אָכַל. הֲוֵי דּוּ אָמַר רְאִיָּיה כָּל שֶׁהִיא. חֲכָמִים הֵן שֶׁאָמְרוּ. מָעָה כֶּסֶף וּשְׁתֵּי כֶסֶף. אָמְרִין. חָזַר בֵּיהּ רִבִּי יוֹחָנָן מִן הָדָא. רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹנָתָן תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. לֹא חָזַר בֵּיהּ. וְעוֹד מִן הָדָא דְּאָמַר רִבִּי לָא בְשֵׁם רִבִּי אִימִּי. אִיתְפַּלְגוֹן חִזְקִיָּה וְרִבִּי יוֹחָנָן. חִזְקִיָּה אָמַר. אָדָם חוֹלֵק חוֹבָתוֹ לִשְׁתֵּי בְהֵמוֹת. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֵין אָדָם חוֹלֵק חוֹבָתוֹ לִשְׁתֵּי בְהֵמוֹת. אֶלָּא צָרִיךְ שֶׁתְּהֵא בְיָדוֹ שְׁתֵּי כֶסֶף לְכָל אַחַת וַאֲחַת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם חִזְקִיָּה. אָדָם טוֹפֵל בְּהֵמוֹת לִבְהֵמָה וְאֵין אָדָם טוֹפֵל מָעוֹת לְמָעָה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אָדָם טוֹפֵל מָעוֹת לְמָעָה וְאֵין אָדָם טוֹפֵל בְּהֵמוֹת לִבְהֵמָה. הֵיךְ עֲבִידָה. הָיוּ לְפָנָיו עֶשֶׂר בְּהֵמוֹת. הִקְרִיב חֲמֵשׁ בְּיוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן. וְהַמּוֹתָר מֵהוּ שֶׁיְּהֵא אֶת יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן. רִבִּי קִרִיסְפִּי אָמַר. אִיתְפַּלְגוֹן רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. חַד אָמַר. דּוֹחֶה. וְחוֹרְנָה אָמַר. אֵינוֹ דּוֹחֶה. וְלָא יָדְעִין מָאן אָמַר דָּא וּמָאן אָמַר דָּא. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. נְפְרֵשׁ מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנִין מִן מִילֵּיהוֹן. רִבִּי יוֹחָנָן דּוּ אָמַר. אָדָם טוֹפֵל מָעוֹת לְמָעָה. אֵין אָדָם טוֹפֵל בְּהֵמוֹת לִבְהֵמָה. הוּא דּוּ אָמַר דּוֹחֶה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ דּוּ אָמַר. אָדָם טוֹפֵל בְּהֵמוֹת לִבְהֵמָה. אֵין אָדָם טוֹפֵל מָעוֹת לְמָעָה. הוּא דּוּ אָמַר. אֵינוֹ דּוֹחֶה. שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לְעוֹלָם הוּא מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ וְדוֹחֶה אֶת יוֹם טוֹב עַד שֶׁיֹּאמַר. עוֹד אֵין בְּדַעְתִּי לְהוֹסִיף.

ג **משנה**: עוֹלוֹת בַּמּוֹעֵד בָּאוֹת מִן הַחוּלִין וּשְׁלָמִים מִן הַמַּעֲשֵׂר. בְּיוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חָג בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים מִן הַחוּלִין. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים מִן הַמַּעֲשֵׂר׃

הלכה: רִבִּי תַּנְחוּם בַּר עִילַּאי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי חֲנִינָה. כְּדֵי מִשִּׁיבִין בֵּית שַׁמַּי לְבֵית הִלֵּל. דָּבָר שֶׁהוּא בָּא חוֹבָה בָּא מִן הַמַּעֲשֵׂר. אָמְרוּ לָהֶן. אִילּוּ בַחוֹל שֶׁמָּא אֵינוֹ מֵבִיא אַחַת מִן הַחוּלִין וְטוֹפֵל לְמַעֲשֵׂר. וָכָא מֵבִיא אַחַת מִן הַחוּלִין וְטוֹפֵל לְמַעֲשֵׂר. וּמְנַיִין שֶׁהוּא טוֹפֵל [לְמַעֲשֵׂר]. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. נֶאֱמַר כָּאן מִסַּת וְנֶאֱמַר לְהַלָּן כִּי לֹא תוּכַל שְׂאֵתוֹ. מַה שְׂאֵתוֹ הָאֲמוּר לְהַלָּן מְעַשֵּׂר אַף כָּאן מְעַשֵּׂר. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. נֶאֱמַר כָּאן שִׂמְחָה וְנֶאֱמַר לְהַלָּן שִׂמְחָה. מַה שִׂמְחָה הָאֲמוּרָה לְהַלָּן מְעַשֵּׂר אַף כָּאן מְעַשֵּׂר. וְיָבִיא כוּלָּם מִן הַמְעַשֵּׂר. עוֹלָה בַּר יִשְׁמָעֵאל אָמַר. נֶאֱמַר כָּאן מִסַּת וְנֶאֱמַר לְהַלָּן וַתֵּרֶב מַשָּׂאַת בִּנְיָמִן. מַה מַשָּׂאַת שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן אַחַת עִיקָּר וְהַשְׁאָר טְפֵילָה. אַף מִסַּת שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן אַחַת עִיקָּר וְהַשְׁאָר טְפֵילָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. וַהֲלֹא שַׁלְמֵי נְדָבָה כְּשַׁלְמֵי חֲגִיגָה הֵן. וְלָמָּה הוּא טָפֵל לוֹן לְאֵילֵּין קָרֵייָא. לְלַמְּדָךְ שֶׁהוֹחִין עֲלֵיהֶן יוֹם טוֹב.

ד **משנה**: יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִין יְדֵי חוֹבָתָן בִּנְדָרִים וּבִנְדָבוֹת וּבְמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. וְהַכֹּהֲנִים בַּחַטָּאת וּבָאָשָׁם וּבֶחָזֶה וּבַשּׁוֹק וּבִכְכוֹר. אֲבָל לֹא בָעוֹפוֹת וְלֹא בַמְּנָחוֹת׃

הלכה: רִבִּי זְעוּרָה עוֹלָא בַּר יִשְׁמָעֵאל בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. שַׁלְמֵי חֲגִיגָה שֶׁשְּׁחָטָן מֵעֶרֶב הָרֶגֶל אֵינוֹ יוֹצֵא בָהֶן יְדֵי חוֹבָתוֹ בָּרֶגֶל. הָתִיב רִבִּי בָּא. וְהָא תַנֵּי. חֲגִיגַת אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹצְאִין בָּהּ מִשֵּׁם שִׂמְחָה. וְאֵין יוֹצְאִין בָּהּ מִשֵּׁם שְׁלָמִים. [אָמַר רִבִּי זְעִירָא. תִּפְתָּר בְּשֶׁשְּׁחָטוֹ בָּרֶגֶל. אָמַר לֵיהּ רִבִּי בָּא. אִם בְּשֶׁשְּׁחָטוֹ בָּרֶגֶל אֵין זוֹ חֲגִיגַת אַרְבָּעָה עָשָׂר. מַאי כְדוֹן.] אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. עַד דַּאֲנָא תַמָּן שְׁמַע תָּנָא עוֹלָא בַּר יִשְׁמָעֵאל בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. כַּד סַלְקִית לְהָכָא שְׁמַע תָּנָא רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. וְהָיְתָ אַךְ שָׂמֵחַ. לְרַבּוֹת לֵילֵי יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן לְשִׂמְחָה. אוֹ יָכוֹל אַף לֵילֵי יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן. תַּלְמוּד לוֹמַר אַךְ. אוֹ חֹלֶף. רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. וְהָיְתָ אַךְ שָׂמֵחַ. מִשֶּׁאַתְּ מִתְחַייֵב בַּחֲגִיגָה אַתְּ מִתְחַייֵב בְּשִׂמְחָה. הָתִיבוֹן. וְהָא תַנִּינָן. הַהַלֵּל וְהַשִּׂמְחָה שְׁמוֹנָה. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁחָל יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת. לְשׁוֹחְטָן מֵעֶרֶב הָרֶגֶל אֵין אַתְּ יָכוֹל. דְּאָמַר רִבִּי זְעוּרָה עוֹלָא בַּר יִשְׁמָעֵאל בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. שַׁלְמֵי חֲגִיגָה שֶׁשְּׁחָטָן מֵעֶרֶב הָרֶגֶל אֵינוֹ יוֹצֵא בָהֶן יְדֵי חוֹבָתוֹ בָּרֶגֶל. לְשׁוֹחְטָן בָּרֶגֶל אֵין אַתְּ יָכוֹל. שֶׁכְּבָר לָמַדְנוּ שֶׁאֵין חֲגִיגָה דּוֹחָה שַׁבָּת. אֵימָתַי אָמְרוּ. הַהַלֵּל וְהַשִּׂמְחָה שְׁמוֹנָה. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁחָל יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת. לְשׁוֹחְטָן מֵעֶרֶב הָרֶגֶל אֵין אַתְּ יָכוֹל. שֶׁכְּבָר לָמַדְנוּ שֶׁאֵין חֲגִיגָה דּוֹחָה שַׁבָּת. אֵימָתַי אָמְרוּ. הַהַלֵּל וְהַשִּׂמְחָה שְׁמוֹנָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. קַיְימָהּ רַב אֲבְדּוּמָא נְחוּתָא בַּכֹּהֲנִים וּבַשָּׁעִיר.

אֲבָל לֹא בָעוֹפוֹת וְלֹא בַמְּנָחוֹת. דִּכְתִיב זֶבַח.

ה **משנה**: מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אוֹכְלִין מְרוּבִּין וּנְכָסִים מְמוּעָטִים מֵבִיא שְׁלָמִים מְרוּבִּין וְעוֹלוֹת מְמוּעָטוֹת. אוֹכְלִין מְעוּטִין וּנְכָסִים מְרוּבִּין מֵבִיא עוֹלוֹת מְרוּבּוֹת וּשְׁלָמִים מְמוּעָטִין. זֶה וְזֶה מְמוּעָטִין עַל זֶה נֶאֱמַר מָעָה כֶּסֶף וּשְׁתֵּי כֶסֶף. זֶה וְזֶה מְרוּבִּין עַל זֶה נֶאֱמַר אִישׁ כְּמַתְּנַת יָדוֹ כְּבִרְכַּת יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ.

הלכה: עָנִי וְיָדוֹ רְחָבָה. קוֹרֵא אֲנִי עָלָיו. אִישׁ כְּמַתְּנַת יָדוֹ. עָשִׁיר וְיָדוֹ מְעוּטָה. קוֹרֵא אֲנִי עָלָיו. כְּבִרְכַּת יי אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. עָנִי וְיָדוֹ מְעוּטָה. עַל זֶה נֶאֱמַר. אֵין פְּחוּת מִשְּׁתֵּי כֶסֶף.

אִישׁ. פְּרָט לְקָטָן. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. אָמַר. חֲרֵי עָלַי חֲגִיגָה בְּחָמֵשׁ סְלָעִים. וְהֵבִיא בִּשְׁתַּיִם. יָצָא אוֹ כְּבָר נִקְבַּע. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי. וְלָמָּה לֹא. אִילּוּ מִי שֶׁאָמַר חֲרֵי עָלַי אֶשֶׁם בְּחָמֵשׁ סְלָעִים. שֶׁמָּא לֹא נִקְבַּע. וָכָא נִקְבַּע.

ו משנה: מִי שֶׁלֹּא חָג בְּיוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חָג חוֹגֵג אֶת כָּל הֶרֶגֶל וְיוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן. עָבַר הֶרֶגֶל וְלֹא חָג אֵינוֹ חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתוֹ. עַל זֶה נֶאֱמַר מְעוּוָת לֹא יוּכַל לִתְקוֹן וְחֶסְרוֹן לֹא יוּכַל לְהִימָּנוֹת:

הלכה: רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. נֶאֱמַר חֲמִשָּׁה עָשָׂר בַּפֶּסַח וְנֶאֱמַר חֲמִשָּׁה עָשָׂר בַּחַג. מַה חֲמִשָּׁה עָשָׂר שֶׁנֶּאֱמַר בַּפֶּסַח יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן תַּשְׁלוּמִין לָרִאשׁוֹן. אַף חֲמִשָּׁה עָשָׂר שֶׁנֶּאֱמַר בַּחַג יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן תַּשְׁלוּמִין לָרִאשׁוֹן. יְהוּדָה בַּר סַפְרָא בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. וְחַגּוֹתֶם אוֹתוֹ חַג לַיי שִׁבְעַת יָמִים. וְכִי שִׁבְעָה הֵם. וַהֲלֹא שְׁמוֹנָה הֵם. אֶלָּא צֵא שַׁבָּת מֵהֶם הֲרֵי שִׁבְעָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְכִי מִיכָּן לָמַדְנוּ שֶׁאֵין חֲגִיגָה דוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת. לֹא מִמָּקוֹם אַחֵר. הָתִיב רִבִּי יוֹחָנָן אֲחוֹי דְרַב סַפְרָא. וְהָא תַּנֵּי. אַף בַּפֶּסַח כֵּן. מֵעַתָּה צֵא שַׁבָּת מֵהֶן הֲרֵי שִׁשָּׁה. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁחָל יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן וְיוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת. מֵעַתָּה צֵא מֵהֶם שְׁנֵי יָמִים הֲרֵי שִׁשָּׁה. אָתָא רִבִּי חֲנַנְיָה יְהוּדָה בַּר סַפְרָא בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. וְחַגּוֹתֶם אוֹתוֹ חַג לַיי שִׁבְעַת יָמִים. וְכִי שִׁבְעָה הֵם. וַהֲלֹא שְׁמוֹנָה הֵם. אֶלָּא צֵא שַׁבָּת מֵהֶם דוֹחָה דוֹחָה שַׁבָּת. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר תְּחָגּוּהוּ. אֶלָּא מְלַמֵּד שֶׁיּוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן תַּשְׁלוּמִין לָרִאשׁוֹן.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. וְתַנֵּי כֵן. שְׁמִינִי רֶגֶל בִּפְנֵי עַצְמוֹ. פַּייס בִּפְנֵי עַצְמוֹ. בָּרְכָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ. קָרְבָּן בִּפְנֵי עַצְמוֹ. רֶגֶל. דְּאָמַר רִבִּי אַבּוּן בְּשֵׁם רִבִּי אָחָא. בְּכוּלְּהֶם כְּתִיב וּבַיּוֹם וְכָאן כְּתִיב בַּיּוֹם. לְלַמֶּדְךָ שֶׁהוּא רֶגֶל בִּפְנֵי עַצְמוֹ. פַּייס. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. בַּשְּׁמִינִי חָזְרוּ לַפַּייס כִּרְגָלִים. בְּרָכָה. אָמַר רִבִּי לָא. זְמַן. קָרְבָּן. פַּר אֶחָד אַיִל אֶחָד.

ז משנה: רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא אוֹמֵר אֵיזֶהוּ מְעוּוָת שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִתְקוֹן זֶה הַבָּא עַל הָעֶרְוָה וְהוֹלִיד מַמְזֵר. אִם תֹּאמַר בְּגַנָּב וְגַזְלָן יָכוֹל הוּא לַחֲזוֹר וּלְתַקֵּן. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא אוֹמֵר אֵין קוֹרִין מְעוּוָת אֶלָּא לְמִי שֶׁהָיָה מְתוּקָּן מִתְּחִילָּה וְנִתְעַוֵּת. וְאֵיזֶה זֶה תַּלְמִיד חָכָם שֶׁפֵּירֵשׁ מִן הַתּוֹרָה:

הלכה: תַּנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. אִם רָאִיתָ עֲיָירוֹת שֶׁנִּתְלַשׁוּ מִמְּקוֹמָן בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דַּע שֶׁלֹּא הֶחֱזִיקוּ בִּשְׁכַר סוֹפְרִים וּמַשְׁנִים. מַה טַּעַם. עַל מָה אָבְדָה הָאָרֶץ נִצְּתָה כַמִּדְבָּר מִבְּלִי יוֹשֵׁב. וַיֹּאמֶר יי עַל עָזְבָם אֶת תּוֹרָתִי.

רִבִּי יוּדָן נְשִׂייָא שְׁלַח לְרִבִּי חִייָה וּלְרִבִּי אַסִּי וּלְרִבִּי אַמִּי לְמִיעֲבוֹר בַּקְרָייָתָא דְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל לְמִתַּקְנָא לוֹן סָפְרִין וּמַתְנְיָנִין. עֲלוֹן לְחַד אֲתַר וְלָא אַשְׁכְּחוֹן לָא סְפַר וְלָא מַתְנְיָן. אָמְרִין לוֹן. אַייתוֹן לָן נְטוּרֵי קַרְתָּא. אָמְרִין לוֹן. אֵיילֵין אִינּוּן נְטוּרֵי קַרְתָּא. לֵית אֵילֵּין אֶלָּא חָרוּבֵי קַרְתָּא. אָמְרִין לוֹן. וּמָאן אִינּוּן נְטוּרֵי קַרְתָּא. אָמְרוּן לוֹן. סַפְרַייָא וּמַתְנְיַנְיָא. הָדָא הִיא דִּכְתִיב אִם יי לֹא יִבְנֶה בַיִת וגו׳.

רִבִּי חוּנָה רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. מָצָאנוּ שֶׁוִּיתֵּר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל עַל עֲבוֹדָה זָרָה וְעַל גִּילּוּי עֲרָיוֹת וְעַל שְׁפִיכוּת דָּמִים. וְעַל מְאָסֶם בַּתּוֹרָה לֹא וִויתֵּר. מַה טַּעַם. וַיֹּאמֶר יי עַל אֲשֶׁר עָשׂוּ עֲבוֹדָה זָרָה וְגִילּוּי עֲרָיוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים אֵין כָּתוּב כָּאן. אֶלָּא וַיֹּאמֶר יי עַל עָזְבָם אֶת תּוֹרָתִי. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר בָּא. אוֹתִי עָזְבוּ אַוְותָרָה. שֶׁמָּא אֶת תּוֹרָתִי שָׁמְרוּ. שֶׁאִילּוּ אוֹתִי עָזְבוּ וְתוֹרָתִי שָׁמְרוּ הַשְּׁאוֹר שֶׁבָּהּ הָיָה מְקָרְבָן אֲצִלִי. רַב חוּנָה אָמַר. לַמַּד תּוֹרָה שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ. שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ אַתְּ בָּא לִשְׁמָהּ.

רִבִּי יְהוּדָה כְּשֶׁהָיָה רוֹאֶה אֶת הַמֵּת וְאֶת הַכַּלָּה מִתְקַלְקְלִין הָיָה נוֹתֵן עֵינָיו בַּתַּלְמִידִים וְאוֹמֵר. הַמַּעֲשֶׂה קוֹדֵם לַתַּלְמוּד.

נִמְנוּ בַּעֲלַיִית בֵּית אָרִיס. הַתַּלְמוּד קוֹדֵם לַמַּעֲשֶׂה. רִבִּי אַבָּהוּ חֲוָה בְקֵיסָרִין. שָׁלַח לְרִבִּי חֲנִינָה בְּרֵיהּ מַזְכֵּי בְטִיבֶּרְיָה. שָׁלְחוֹן וְאָמְרוּן לֵיהּ. גְּמַל הוּא חֶסֶד. שְׁלַח כָּתַב לֵיהּ. הֲמִבְּלִי אֵין קְבָרִים בְּקֵיסָרִין שְׁלַחְתִּיךְ לְטִיבֶּרְיָא. כְּבָר נִמְנוּ בַּעֲלַיִית בֵּית אָרִיס בְּלוּד הַתַּלְמוּד קוֹדֵם לַמַּעֲשֶׂה. רַבָּנִן דְּקֵיסָרִין אָמְרִין. הָדָא דְאַתְּ אָמַר. בְּשֶׁיֵּשׁ שָׁם מִי שֶׁיַּעֲשֶׂה. אֲבָל אִם אֵין שָׁם מִי שֶׁיַּעֲשֶׂה הַמַּעֲשֶׂה קוֹדֵם לַתַּלְמוּד. דְּלֹמָא. רִבִּי חִייָה רִבִּי יָסָא רִבִּי אִמִּי עַנְיָן מֵיתֵי לְגַבֵּי רִבִּי לָעְזָר. אָמַר לוֹן. אֵין הַוִּיתוֹן יוֹמָא דֵין. אָמְרוֹן לֵיהּ. גְּמַל חֶסֶד. אָמַר לוֹן. וְלָא הֲוָה תַמָּן חוֹרָנִין. אָמְרִין לֵיהּ. מָגִיר הֲוָה.

ח משנה: הֶיתֵּר נְדָרִים פּוֹרְחִים בָּאֲוִיר וְאֵין לָהֶן עַל מַה שֶׁייִסָּמְכוּ. הִילְכוֹת שַׁבָּת חֲגִיגוֹת וּמְעִילוֹת כַּהֲרָרִים תְּלוּיִים בְּסָעָרָה. מִקְרָא מְמוּעָט וַהֲלָכוֹת מְרוּבּוֹת. הַדִּינִים וְהָעֲבוֹדוֹת הַטְּהָרוֹת וְהַטּוּמְאוֹת וְהָעֲרָיוֹת יֵשׁ לָהֶן עַל מַה שֶׁייִסָּמְכוּ. וְהֵן הֵן גּוּפֵי תוֹרָה:

הלכה: תַּנֵּי. רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר. יֵשׁ לָהֶן עַל מַה שֶׁייִסָּמְכוּ. נִשְׁבַּעְתִּי וַאֲקַייְמָה. פְּעָמִים שֶׁאֵינוֹ מְקַיֵּים. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר. יֵשׁ לָהֶן עַל מַה שֶׁייִסָּמְכוּ. אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְאַפִּי. בְּאַפִּי נִשְׁבַּעְתִּי. חוֹזֵר אֲנִי בִי.

תַּמָּן תַּנִּינָן. אַרְבָּעָה נְדָרִים הִתִּירוּ חֲכָמִים. וְכָל הַנְּדָרִים לֹא חֲכָמִים הֵם שֶׁהֵן מַתִּירִין. כָּתוּב וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. תְּלָה הַפָּרָשָׁה בְּרָאשֵׁי הַמַּטּוֹת שֶׁיְּהוּ מַתִּירִין לָהֶן אֶת נִדְרֵיהֶן. רַב יְהוּדָה בֵּשֵׁם שְׁמוּאֵל. כָּתוּב לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ. הוּא אֵינוֹ מוֹחֵל דְּבָרוֹ. אַחֵר הוּא שֶׁעוֹשֶׂה דְּבָרוֹ חוּלִין. וְאֵי זֶה זֶה. זֶה חָכָם שֶׁהוּא מַתִּיר לוֹ אֶת נִדְרוֹ.

רִבִּי זְעוּרָה רַב יְהוּדָה יִרְמְיָה בַּר אַבָּא בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. שְׁלֹשָׁה שֶׁהֵן יוֹדְעִין לִפְתֹּחַ מַתִּירִין כְּזָקֵן. סָבְרִין מֵימַר. בְּמָקוֹם שֶׁאֵין זָקֵן. רַבָּנִן דְּקֵיסָרִין אָמְרִין. אֲפִילּוּ בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ זָקֵן. אָמְרוּן קוֹמֵי רִבִּי יָסָא. רַב חוּנָה רֹאשׁ מַטּוֹת. אָמַר לֵיהּ. אֵין לֵית רַב חוּנָה רֹאשׁ מַטּוֹת מָאן אִינּוּן רָאשֵׁי מַטּוֹת. רַב חוּנָה רֹאשׁ לְרָאשֵׁי הַמַּטּוֹת.

מָהוּ לִמְנוֹת זְקֵינִים לְדָבָרִים יְחִידִים. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. רַב מְנִיתֵיהּ רִבִּי לְהַתִּיר נְדָרִים וְלִרְאוֹת כְּתָמִים. מִן דִּדְמָךְ בְּעָא גַּבֵּי בְּרֵיהּ מוּמֵי בְּכוֹרוֹת. אָמַר לוֹ. אֵינִי מוֹסִיף לָךְ עַל מַה שֶׁנָּתַן לָךְ אַבָּא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. כּוּלָּא יְהַב לֵיהּ. לְדִין יְחִידִי וּלְהַתִּיר נְדָרִים וְלִרְאוֹת כְּתָמִים וְלִרְאוֹת מוּמִין שֶׁבְּגָלוּי. מִן דִּדְמָךְ בְּעָא גַּבֵּי בְּרֵיהּ מוּמִין שֶׁבַּסֵּתֶר. אָמַר לֵיהּ. אֵינִי מוֹסִיף לָךְ עַל מַה שֶׁנָּתַן לָךְ אַבָּא. אַף עַל גַּו דַּתְּ אָמַר. מְמַנִּין זְקֵינִים לְדָבָרִים יְחִידִים. וְהוּא שֶׁיְּהֵא רָאוּי לְכָל הַדְּבָרִים. כְּהָדָא רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי מַנִּי לְכָל תַּלְמִידוֹ. וַהֲוָה מִצְטָעֵר עַל חַד דַּהֲוָה (נְכִי) [בְּכִי] בְּעֵינוֹי וְלָא הֲוָה יְכִיל מַמְנֵייהּ לְדָבָרִים יְחִידִים. הָדָא אָמְרָה. הָרָאוּי [לְכָל הַדְּבָרִים רָאוּי] לְדָבָר אֶחָד. [וְשֶׁאֵינוֹ] רָאוּי לְכָל הַדְּבָרִים אֲפִילוּ לְדָבָר אֶחָד אֵינוֹ רָאוּי.

מָהוּ לִמְנוֹת זְקֵינִים לְיָמִים. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. רִבִּי חִייָה בַּר אַבָּא אֲתָא לְגַבֵּי רִבִּי לְעָזָר. אֲמַר לֵיהּ. פַּייֵס לִי לְרִבִּי יוּדָן נְשִׂייָא דִּי כְתוֹב לִי חָדָא אִיגְּרָא דְּאִיקָר. נִיפּוּק לְפַרְנָסְתִּי לְאַרְעָא בָּרְיָיתָא. פַּייְסֵיהּ וְכָתַב לֵיהּ. חֲרֵי שֵׁילַחְנוּ אֲלֵיכֶם אָדָם גָּדוֹל. שְׁלוּחֵינוּ וּכְיוֹצֵא בָנוּ עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ אֶצְלֵינוּ. רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי דוֹסְתַּי רִבִּי אַבָּא בַּר זְמִינָא. וּמַטוּ בָהּ מִשְׁמֵיהּ דְּרִבִּי דוֹסְתַּי סָבָא. הָכֵין כָּתַב לֵיהּ. חֲרֵי שֵׁילַחְנוּ לָכֶם אָדָם גָּדוֹל. וּמַה הוּא גְּדוּלָּתוֹ. שֶׁאֵינוֹ בוֹשׁ לוֹמַר. לֹא שָׁמַעְתִּי.

מָהוּ לְהַתִּיר בְּפֶלֶנְיָס. רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מַתִּירִין בְּפֶלֶנְיָס. רִבִּי הִתִּיר בְּפֶלֶנְיָס. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי מַתִּיר בְּפֶלֶנְיָס. רִבִּי חוּנָה בְשֵׁם רִבִּי יִרְמְיָה. בְּמָקוֹם שֶׁאֵין טַלִּית. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. לִנְדָרִים קַלִּין.

הִילְכוֹת שַׁבָּת. רִבִּי יוֹנָה אָמַר רִבִּי חָמָא בַּר עוּקְבָּה מַקְשֵׁי. וַהֲלֹא אֵין כָּתוּב אֶלָּא אַךְ מַעְיָן וּבוֹר מִקְוֵה מַיִם יִהְיֶה טָהוֹר. וְאַתְּ לָמֵד מִמֶּנּוּ מַמָּה הֲלָכוֹת.

רִבִּי זְעוּרָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אִם בָּאת הֲלָכָה תַּחַת יָדֶיךָ וְאֵין אַתְּ יוֹדֵעַ מַה טִיבָהּ אַל תַּפְלִיגֶינָּהּ לְדָבָר אַחֵר. שֶׁהֲרֵי כַּמָּה הֲלָכוֹת נֶאֶמְרוּ לְמֹשֶׁה מִסִּינַי וְכוּלָּהֶן מְשׁוּקָּעוֹת בַּמִּשְׁנָה. אָמַר רִבִּי אָבוּן. וְיֵאוּת. חֲרֵי שְׁנֵי מֵינֵי חִיטִּים. אִילּוּלֵא שֶׁבָּא נָחוּם וּפֵירְשָׁהּ לָנוּ יוֹדְעִין הָיִינוּ.

רִבִּי זְעוּרָה בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. אֶכְתּוֹב לוֹ רוּבֵּי תוֹרָתִי. וְכִי רוּבָּהּ שֶׁלַּתּוֹרָה נִכְתְּבָה. אֶלָּא מְרוּבִּין הַדְּבָרִים הַנִּדְרָשִׁין מִן הַכָּתוּב מִן הַדְּבָרִים הַנִּדְרָשִׁין מִן הַמִּשְׁנָה. וְכֵינִי. אֶלָּא חֲבִיבִין הַדְּבָרִים הַסְּמוּכִין לִכְתָב מִן הַדְּבָרִים הַסְּמוּכִין לְפֶה. אָמַר רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. אֶכְתּוֹב לוֹ רוּבֵּי תוֹרָתִי. אֵילּוּ הַתּוֹכָחוֹת. אֲפִילּוּ כֵן לֹא כְּמוֹ זָר נֶחְשָׁבוּ. אָמַר רִבִּי אָבוּן. אִילּוּ כָתַבְתִּי לָךְ רוּבֵּי תוֹרָתִי לֹא כְמוֹ זָר נֶחְשָׁבוּ. מָה בֵינָן לָאוּמּוֹת. אֵילּוּ מוֹצִיאִין סִפְרֵיהֶן וְאֵילּוּ מוֹצִיאִין סִפְרֵיהֶן. אֵילּוּ מוֹצִיאִין דִּפְתְּרֵיהֶן וְאֵילּוּ מוֹצִיאִין דִּפְתְּרֵיהֶן.

רִבִּי חַגַּיי בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. נֶאֶמְרוּ דְבָרִים בְּפֶה וְנֶאֱמְרוּ דְבָרִים בִּכְתָב וְאֵין אָנוּ יוֹדְעִין (אֵילּוּ) [אֵיזוֹ] מֵהֶן חֲבִיבִין. אֶלָּא מִן מָה דִכְתִיב כִּי עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אִתְּךָ בְּרִית וְאֶת יִשְׂרָאֵל. הָדָא אָמְרָה. אוֹתָן שֶׁבַּפֶּה חֲבִיבִין. רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי יוּדָן בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן. חַד אָמַר. אִם שִׁימַּרְתָּ מַה שֶּׁבַּפֶּה וְשִׁימַּרְתָּ מַה שְׁבִּכְתָב אֲנִי כוֹרֵת אִתְּךָ בְּרִית. וְאִם לָאו אֵינִי כוֹרֵת אִתְּךָ בְּרִית. וְחוֹרָנָה אָמַר. אִם שִׁימַּרְתָּ מַה שֶּׁבַּפֶּה וְשִׁימַּרְתָּ מַה שְׁבִּכְתָב אַתְּ מְקַבֵּל שָׂכָר. וְאִם לָאו אֵין אַתְּ מְקַבֵּל שָׂכָר. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. עֲלֵיהֶם וַעֲלֵיהֶם כָּל כְּכָל דְּבָרִים הַדְּבָרִים. מִקְרָא וּמִשְׁנָה תַּלְמוּד הֲלָכוֹת וַאֲגָדוֹת. אֲפִילּוּ מַה שֶּׁתַּלְמִיד וָתִיק עָתִיד לְהוֹרוֹת לִפְנֵי רַבּוֹ כְּבָר נֶאֱמַר לְמֹשֶׁה בַּסִּינַי. מַה טַעַם. יֵשׁ דָּבָר שֶׁיֹּאמַר רְאֵה זֶה חָדָשׁ הוּא. חֲבֵירוֹ מֵשִׁיבוֹ וְאוֹמֵר לוֹ. כְּבָר הָיָה לְעוֹלָמִים אֲשֶׁר הָיָה מִלְּפָנֵינוּ.

רִבִּי זְעוּרָה בְשֵׁם שְׁמוּאֵל. אֵין מוֹרִין לֹא מִן הַהֲלָכוֹת וְלֹא מִן הָאַגָּדוֹת וּלֹא מִן הַתּוֹסְפוֹת אֶלָּא מִן הַתַּלְמוּד. וְהָא תַנָּא רִבִּי חֲלַפְתָּא בֶּן שָׁאוּל. הִיא שְׁנֵי מֵינֵי חִיטִּין הִיא שְׁנֵי מֵינֵי שְׁעוֹרִין. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. כָּךְ הָיְתָה הֲלָכָה בְיָדָם וּשְׁכָחוּהָ. הִיא שְׁנֵי מֵינֵי חִיטִּין הִיא שְׁנֵי מֵינֵי שְׁעוֹרִין. וְהָא תַנִּינָן. הַמַּחֲלִיק בְּצָלִים לַחִים לַשּׁוּק וּמְקַיֵּים יְבִישִׁין לַגּוֹרֶן. אִית לָךְ מֵימַר. שׁוּק וְגוֹרֶן. כָּךְ הָיְתָה הֲלָכָה בְיָדָם וּשְׁכָחוּהָ.

רִבִּי חֲנַנְיָה בְשֵׁם שְׁמוּאֵל. אֵין לְמֵידִין מִן הַהוֹרָיָיה. הַכֹּל מוֹדִין שֶׁאֵין לְמֵידִין מִן הַמַּעֲשֶׂה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי מָנָא. הָדָא דַתְּ אָמַר בָּהוּא דְלָא סְבַר. בְּרַם בָּהוּא דְסָבַר עֲבִיד. אָמַר לֵיהּ. בֵּין דִּסְבַר בֵּין דְּלָא סְבַר בָּהוּא דְמַלִּיג. בְּרַם בָּהוּא דְלָא מַלִּיג בֵּין סְבַר בֵּין לָא סְבַר עֲבַד.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל הָאִסּוּרִין שֶׁרִיבָּה עֲלֵיהֶן. שׁוֹגֵג מוּתָּר מֵזִיד אָסוּר. וְלֹא מַתְנִיתָה הִיא. אִם שׁוֹגֵג מוּתָּר. אִם מֵזִיד אָסוּר. מַתְנִיתָה בִתְרוּמָה דְרוֹבָהּ. אָתָא מִימוֹר לָךְ. וַאֲפִילּוּ בִּשְׂאָר כָּל הַדְּבָרִים. רִבִּי אָחָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן. כְּשֵׁם שֶׁמְּצָוָה לוֹמַר עַל דָּבָר שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה כָּךְ מִצְוָה שֶׁלֹּא לוֹמַר עַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ נַעֲשֶׂה. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. כְּשֵׁם שֶׁאָסוּר לְטַהֵר אֶת הַטָּמֵא כָּךְ אָסוּר לְטַמֵּא אֶת הַטָּהוֹר. רִבִּי אַבָּא בַּר יַעֲקֹב בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אִם בָּאת הֲלָכָה תַּחַת יָדֶיךָ וְאֵין אַתְּ יוֹדֵעַ אִם לְתְלוֹת אִם לְשָׁרוֹף. לְעוֹלָם חֲוִי רָץ אַחַר הַשְּׂרֵיפָה יוֹתֵר מִן הַתְלִייָה. שֶׁאֵין לְךָ חָבִיב בַּתּוֹרָה מִפְּרִים הַנִּשְׂרָפִין וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִין וְהֵן בַּשְּׂרֵיפָה. רִבִּי יוֹסֵי בָעֵי. וּלְמֵידִין דָּבָר שֶׁאֵין מִצְוָתוֹ לְכָאן מִדָּבָר שֶׁמִּצְוָתוֹ לְכָאן.

פרק ב

א משנה: אֵין דּוֹרְשִׁין בְּעֲרָיוֹת בִּשְׁלֹשָׁה. וְלֹא בְּמַעֲשֶׂה בְרֵאשִׁית בִּשְׁנַיִם. וְלֹא בַּמֶּרְכָּבָה בְּיָחִיד אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה חָכָם מֵבִין מִדַּעְתּוֹ. כָּל הַמִּסְתַּכֵּל בְּאַרְבָּעָה דְבָרִים רָתוּי לוֹ כְּאִילּוּ לֹא בָא לָעוֹלָם מַה לְמַעְלָן וּמַה לְמַטָּן מַה לְפָנִים וּמַה לְאָחוֹר. כָּל שֶׁלֹּא חָס עַל כְּבוֹד קוֹנוֹ רָאוּי לוֹ כְּאִילּוּ שֶׁלֹּא בָּא לָעוֹלָם:

הלכה: אֵין דּוֹרְשִׁין בְּעֲרָיוֹת בִּשְׁלֹשָׁה כול׳. רִבִּי בָּא בְשֵׁם רַב יְהוּדָה. דְּרִבִּי עֲקִיבָה הִיא. בְּרַם כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל תַּנֵּי אַזְהָרוֹת לְעוֹבְדָה. מִן דְּרִבִּי

אִמִּי יְתִיב מַתְנֵי. אַזְהָרָה לַשּׁוֹכֵב אַזְהָרָה לַנִּשְׁכָּב. הָדָא אָמְרָה. הַלָּכָה כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל.

וְלֹא בְּמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית בִּשְׁנָיִם. רִבִּי בָּא בְשֵׁם רַב יְהוּדָה. דְּרִבִּי עֲקִיבָה הִיא. בְּרַם כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל דּוֹרְשִׁין לְעוֹבְדָה. מִן מַה דְּרִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי יְתִיב דָּרַשׁ. כַּתְּחִילָּה הָיָה הָעוֹלָם מַיִם בְּמַיִם. הָדָא אָמְרָה. הַלָּכָה כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. דָּרַשׁ רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. בַּתְּחִילָּה הָיָה הָעוֹלָם מַיִם בְּמַיִם. מַה טַעַם. וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם. חָזַר וַעֲשָׂאוֹ שֶׁלֶג. מַשְׁלִיךְ קַרְחוֹ כְּפִיתִים. חָזַר וַעֲשָׂאוֹ אֶרֶץ. כִּי לַשֶּׁלֶג יֹאמַר הֱוֵה אָרֶץ. וְהָאָרֶץ עוֹמֶדֶת עַל מַיִם. לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם. וְהַמַּיִם עוֹמְדִים עַל הָרִים. עַל הָרִים יַעַמְדוּ מָיִם. וְהֶהָרִים עוֹמְדִין עַל רוּחַ. כִּי הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרֵא רוּחַ. וְהָרוּחַ תְּלוּיָה בַסְּעָרָה. רוּחַ סְעָרָה עוֹשָׂה דְבָרוֹ. וּסְעָרָה עֲשָׂאָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּמִין קַמְּיַע וּתְלָיֶיהּ בִּזְרוֹעוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּמִתַּחַת זְרוֹעוֹת עוֹלָם.

כִּי הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וגו׳. זֶה אֶחָד מִשִּׁשָּׁה מִקְרִיאוֹת שֶׁהָיָה רִבִּי קוֹרֵא אוֹתָן וּבוֹכֶה. בַּקֵּשׁוּ אֶת יי כָּל עַנְוֵי הָאָרֶץ וגו׳. שִׂנְאוּ רָע וְאֶהֱבוּ טוֹב וגו׳. יִתֵּן בָּעָפָר פִּיהוּ וגו׳. כִּי אֶת כָּל הַמַּעֲשָׂה וגו׳. וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל שָׁאוּל לָמָּה הִרְגַּזְתַּנִי וגו׳. אָמַר לוֹ. לֹא הָיָה לָךְ לְהַרְגִּיז אֶת בּוֹרְאֶךָ אֶלָּא בִּי. עֲשִׂיתָנִי עֲבוֹדָה זָרָה שֶׁלָּךְ. אֵין אַתְּ יוֹדֵעַ. כְּשֵׁם שֶׁנִּפְרָעִין מִן הָעוֹבֵד כָּךְ נִפְרָעִין מִן הַנֶּעֱבָד. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁהָיִיתִי סָבוּר שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין וְנִתְיָרֵאתִי. וַהֲרֵי דְבָרִים קַל וָחוֹמֶר. מָה אִם שְׁמוּאֵל רַבָּן שֶׁלְּנְבִיאִים. שֶׁכָּתוּב בּוֹ וַיֵּדַע כָּל יִשְׂרָאֵל מִדָּן וְעַד בְּאֵר שָׁבַע וגו׳. נִתְיָרֵא מִיּוֹם הַדִּין. אָנוּ עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וְהֲדֵין כִּי הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרֵא רוּחַ וגו׳. אֲפִילּוּ דְבָרִים שֶׁאֵין בָּהֶן חֵט נִכְתָּבִין לְאָדָם עַל פִּינַקְסוֹ. וּמִי מַגִּיד לָאָדָם. הֶבֶל הַיּוֹצֵא מִפִּיו. רִבִּי חַגַּיי בְּשֵׁם רִבִּי יַעֲבֶץ. יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרֵא רוּחַ. רִבִּי חַגַּיי בְּשֵׁם רִבִּי יַעֲבֶץ. אִילֵּין צִיפָּארֵיי. תּוֹהוּ חוֹשֵׁךְ וְאֲפֵילָה.

רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יוּדָה. אַדְרְיָינוּס שָׁאַל לָעֲקִילַס הַגֵּר. קוּשְׁטִין אַתּוּן אָמְרִין דְּהֵין עַלְמָא קַיָּים עַל רוּחָא. אָמַר לֵיהּ. אִין. אָמַר לֵיהּ. מִן הֵן אַתְּ מוֹדַע לִי. אָמַר לֵיהּ. אַייְתִי לִי הוֹגָנִין. אַייְתִי לֵיהּ הוֹגָנִין. אַטְעוּנוּנָון טָעוּנִיהוֹן. אַקִּימוֹן וְאַרְבָּעוֹן. נַסְתּוֹן וְחָנְקוֹן. אָמַר לֵיהּ. הֵא לָךְ. אַקִּימוֹן. אָמַר לֵיהּ. מִן דְּחָנְקְתוֹן. אָמַר לֵיהּ. כְּלוּם חֲסַרְתְּנוֹן. לֹא רוּחָא הִיא דִּנְפְקַת מִינְּהוֹן.

וְלֹא בַּמֶּרְכָּבָה בְּיָחִיד. עוֹד הִיא כְּרִבִּי עֲקִיבָה. דִּכְרֵי הַכֹּל הִיא. כְּדֵי שֶׁיְּהֵא אָדָם יוֹדֵעַ לָחוּס עַל כְּבוֹד קוֹנוֹ. לֹא כֵן אָמַר רַב. אֵין אָדָם רַשַּׁאי לוֹמַר דָּבָר (בְּנֶגַע צָרַעַת) [כְּנֶגֶד רַבּוֹ] אֶלָּא אִם כֵּן רָאָה אוֹ שִׁימֵּשׁ. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה. כַּתְּחִילָּה רַבּוֹ פּוֹתֵחַ לוֹ רָאשֵׁי פְסוּקִים וּמְסַכֵּים. רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. תַּלְמִיד וָתִיק הָיָה לוֹ לְרִבִּי וְדָרַשׁ פֶּרֶק אֶחָד בְּמַעֲשֶׂה הַמֶּרְכָּבָה. וְלֹא הִסְכִּימָה דַּעְתּוֹ שֶׁלְּרִבִּי. וְלָקָה בְשְׁחִין. הַתּוֹרָה הַזּוֹ דוֹמָה לִשְׁנֵי שְׁבִילִים. אֶחָד שֶׁלְּאוֹר וְאֶחָד שֶׁלְּשֶׁלֶג. הִיטָּה בָזֶה מֵת בָּאוֹר. הִיטָּה בָזוֹ מֵת בַּשֶּׁלֶג. מַה יַּעֲשֶׂה. יְהַלֵּךְ בָּאֶמְצַע.

מַעֲשֶׂה בְּרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שֶׁהָיָה מְהַלֵּךְ עַל הַדֶּרֶךְ רוֹכֵב עַל הַחֲמוֹר. וְרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ מְהַלֵּךְ אַחֲרָיו. אָמַר לוֹ. רִבִּי. הַשְׁנִינִי פֶּרֶק אֶחָד בְּמַעֲשֵׂה הַמֶּרְכָּבָה. אָמַר לוֹ. וְלֹא כָךְ שָׁנוּ חֲכָמִים. וְלֹא בַּמֶּרְכָּבָה. אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה חָכָם וּמֵבִין מִדַּעְתּוֹ. אָמַר לוֹ. רִבִּי. תַּרְשִׁינִי לוֹמַר לְפָנֶיךָ אֲנִי. אָמַר לוֹ. אֱמוֹר. כֵּיוָן שֶׁפָּתַח רִבִּי לְאֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ בְּמַעֲשֵׂה הַמֶּרְכָּבָה יָרַד לוֹ רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּי מִן הַחֲמוֹר. אָמַר. אֵינוֹ בַדִּין שֶׁאֶהֱא שׁוֹמֵעַ כְּבוֹד קוֹנִי וַאֲנִי רָכוּב עַל הַחֲמוֹר. הָלְכוּ וְיָשְׁבוּ לָהֶן תַּחַת אִילָן אֶחָד. וְיָרְדָה אֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם וְהִקִּיפָה אוֹתָם. וְהָיוּ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מְקַפְּצִין לִפְנֵיהֶן כִּבְנֵי חוּפָּה שְׂמֵיחִין לִפְנֵי חָתָן. נַעֲנָה מַלְאַךְ אֶחָד מִתּוֹךְ הָאֵשׁ וְאָמַר. כִּדְבָרֶיךָ אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ כֵּן הוּא מַעֲשֵׂה הַמֶּרְכָּבָה. מִיַּד פָּתְחוּ כָל הָאִילָנוֹת (מֵהֶן) [פִּיהֶן] וְאָמְרוּ שִׁירָה. אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר. כֵּיוָן שֶׁגָּמַר רִבִּי לְאֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ בְּמַעֲשֵׂה הַמֶּרְכָּבָה עָמַד רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּי וּנְשָׁקוֹ עַל רֹאשׁוֹ וְאָמַר. בָּרוּךְ יי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שֶׁנָּתַן לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בֵּן חָכָם יוֹדֵעַ לִדְרוֹשׁ בִּכְבוֹד אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם. יֵשׁ לָךְ נָאֶה לִדְרוֹשׁ וְאֵינוֹ נָאֶה מְקַיֵּים. נָאֶה מְקַיֵּים וְאֵינוֹ נָאֶה דוֹרֵשׁ. אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ נָאֶה דוֹרֵשׁ וְנָאֶה מְקַיֵּים. אַשְׁרֶיךָ אַבְרָהָם אָבִינוּ. שֶׁיָּצָא מֵחֲלָצֶיךָ אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ. וְכֵיוָן שֶׁשָּׁמְעוּ רִבִּי יוֹסֵף הַכֹּהֵן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן נְתַנְאֵל אַף הֵם פָּתְחוּ בְּמַעֲשֵׂה הַמֶּרְכָּבָה. אָמְרוּ. יוֹם אֶחָד בְּתִקּוּפַת תַּמּוּז הָיָה. וְרָעֲשָׂה הָאָרֶץ וְנִרְאָתָה הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן. וְיָצְאָה בַת קוֹל וְאָמְרָה לָהֶן. חֲבֵי הַמָּקוֹם פְּנוּי לָכֶם וְהַטְרִיקְלִין מוּצָע לָכֶם. אַתֶּם וְתַלְמִידֵיכֶם מְזוּמָּנִין לַסַּת שְׁלִישִׁית. וַאֲתָיָא כְּמָאן דְּאָמַר שׁוֹבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ. שֶׂבַע כִּיתּוֹת שֶׁלְּצַדִּיקִים לְעָתִיד לָבוֹא.

שׁוּב מַעֲשֶׂה בִּירִבִּי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהָיָה מְהַלֵּךְ בַּדֶּרֶךְ. וּבָן זוֹמָא בָּא כְנֶגְדּוֹ. שָׁאַל בִּשְׁלוֹמוֹ וְלֹא הֵשִׁיבוֹ. אָמַר לוֹ. מֵאַיִן וּלְאַיִן בֶּן זוֹמָא. אָמַר לוֹ. מִסְתַּכֵּל הָיִיתִי בְּמַעֲשֶׂה בְרֵאשִׁית. וְאֵין בֵּין מַיִם הָעֶלְיוֹנִים לַמַּיִם הַתַּחְתּוֹנִים אֶלָּא (אֶחָד) [כְּמֶלֹא] פּוֹתֵחַ טֶפַח. נֶאֱמַר כָּאן רִיחוּף. וְנֶאֱמַר לְהַלָּן כְּנָשֶׁר יָעִיר קִינּוֹ עַל גּוֹזָלָיו יְרַחֵף. מַה רִיחוּף שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן נוֹגֵעַ וְאֵינוֹ נוֹגֵעַ. אַף רִיחוּף שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן נוֹגֵעַ וְאֵינוֹ נוֹגֵעַ. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְתַלְמִידָיו. חֲרֵי בֶן זוֹמָא מִבַּחוּץ. וְלֹא הָיוּ יָמִים קַלִּים עַד שֶׁנִּפְטַר בֶּן זוֹמָא.

רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יוּדָה. שְׁלֹשָׁה הִרְצוּ תוֹרָתָן לִפְנֵי רַבָּן. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ לִפְנֵי רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּי. רִבִּי עֲקִיבָה לִפְנֵי רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. חֲנַנְיָה בֶּן חֲכִינַיי לִפְנֵי רִבִּי עֲקִיבָה. מִיכָּן וְהֵילַךְ אֵין דַּעְתָּן נְקִיָּה. אַרְבָּעָה נִכְנְסוּ לַפַּרְדֵּס. אֶחָד הִצִּיץ וָמֵת. אֶחָד הִצִּיץ וְנִפְגַּע. אֶחָד הִצִּיץ וְקִיצֵּץ בַּנְּטִיעוֹת. אֶחָד נִכְנַס בְּשָׁלוֹם וְיָצָא בְשָׁלוֹם. בֶּן עַזַּאי הִצִּיץ וְנִפְגַּע. עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר דְּבַשׁ מָצָאתָ אֱכוֹל דַּיֶּיךָ. בֶּן זוֹמָא הִצִּיץ וָמֵת. עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר יָקָר בְּעֵינֵי יי הַמָּוְתָה לַחֲסִידָיו. אַחֵר הִצִּיץ וְקִיצֵּץ בַּנְּטִיעוֹת. מַנִּי אַחֵר. אֱלִישָׁע בֶּן אַבּוּיָה. שְׁהָיָה הוֹרֵג רַבֵּי תוֹרָה. אָמְרִין. כָּל תַּלְמִיד דַּהֲוָה חֲמֵי לֵיהּ מְשַׁבָּח בְּאוֹרַיְתָא הֲוָה קָטִיל לֵיהּ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דַּהֲוָה עָלִיל לְבֵית וַעֲדָא וַהֲוָה חֲמֵי טַלָּיֵא קוֹמֵי סַפְרָא. וַהֲוָה אָמַר. מָה אֵילֵּין יָתְבִין עָבְדִין הָכָא. אוּמְנוּתֵיהּ דֵּהֵן בַּנַּאי. אוּמְנוּתֵיהּ דֵּהֵן

נַגָּר. אוּמְנוּתֵיהּ דְּהֵן צַיָּיד. אוּמְנוּתֵיהּ דְּהֵן חַיָּט. וְכֵינָן דַּהֲווֹן שָׁמְעִין כֵּן הֲווֹן שָׁבְקִין לֵיהּ וְאָזְלִין לוֹן. עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת בְּשָׂרֶךָ וגו׳. שֶׁחִיבֵּל מַעֲשֶׂה יָדָיו שֶׁלְאוֹתוֹ הָאִישׁ. אוֹף בִּשְׁעַת שׁוּמָדָא הֲווֹן מַטָּעָנִין לוֹן מְטוּלִין. וַהֲווֹן מִתְכַּוְונִין מִיטָעוֹן תְּרֵי חַד מְטוּל. מִשֵּׁם שְׁנַיִם שֶׁעָשׂוּ מְלָאכָה אַחַת. אָמַר. אַטָעוֹנְנוֹן יְחִידָאִין. אָזְלוֹן וְאַטָעוֹנִינוֹן יְחִידָיִין. וְהֲווֹן מִתְכַּוְונִין מִיפְרוֹק בְּכַרְמְלִית. שֶׁלֹּא לְהוֹצִיא מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים. אָמַר. אַטָעוֹנִינוֹן צְלוֹחִיין. אָזְלוֹן וְאַטָעוֹנִינוֹן צְלוֹחִיין. רִבִּי עֲקִיבָה נִכְנַס בְּשָׁלוֹם וְיָצָא בְּשָׁלוֹם. עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר מָשְׁכִינִי אַחֲרֶיךָ נָּרוּצָה וגו׳.

רִבִּי מֵאִיר הֲוָה יְתִיב דָּרֵשׁ בְּבֵית מִדְרָשָׁא דְטִיבֶּרְיָה. עֲבַר אֶלִישַׁע רַבֵּיהּ רְכִיב עַל סוּסְיָא בְּיוֹם שׁוּבְתָא. אֲתוֹן וְאָמְרוּן לֵיהּ. הָא רַבָּךְ לְבַר. פְּסַק לֵיהּ מִן דְּרָשָׁה וּנְפַק לְגַבֵּיהּ. אֲמַר לֵיהּ. מַה חֲזִיתָה דְּרַשׁ יוֹמָא דֵין. אָמַר לֵיהּ. וַיי בֵּרַךְ אֶת אַחֲרִית וגו׳. אֲמַר לֵיהּ. וּמַה פָּתַחְתָּ בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ. וַיּוֹסֶף יי אֶת כָּל אֲשֶׁר לְאִיּוֹב לְמִשְׁנֶה. שֶׁכָּפַל לוֹ אֶת כָּל מָמוֹנוֹ. אֲמַר. וַוי דְּמוֹבְדִין וְלָא מַשְׁכְּחִין. עֲקִיבָה רַבָּךְ לָא הֲוָה דָּרֵשׁ כֵּן. אֶלָּא וַיי בֵּרַךְ אֶת אַחֲרִית אִיּוֹב מֵרֵאשִׁיתוֹ. בִּזְכוּת מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁהָיָה בְיָדוֹ מֵרֵאשִׁיתוֹ. אָמַר לֵיהּ. וּמַה הֲוִיתָה דָּרִישׁ תּוּבָן. אָמַר לֵיהּ. טוֹב אַחֲרִית דָּבָר מֵרֵאשִׁיתוֹ. אֲמַר לֵיהּ. וּמַה פָּתַחְתָּ בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ. לְאָדָם שֶׁהוֹלִיד בָּנִים בְּנַעֲרוּתוֹ וָמֵת. וּבְזִקְנוּתוֹ וְנִתְקַיְימוּ. הֲוֵי טוֹב אַחֲרִית דָּבָר מֵרֵאשִׁיתוֹ. לְאָדָם שֶׁלָּמַד תּוֹרָה בְּנַעֲרוּתוֹ וּשְׁכָחָהּ. וּבְזִקְנוּתוֹ וְקִיְימָהּ. הֲוֵי טוֹב אַחֲרִית דָּבָר מֵרֵאשִׁיתוֹ. אֲמַר. וַוי דְּמוֹבְדִין וְלָא מַשְׁכְּחִין. עֲקִיבָה רַבָּךְ לָא הֲוָה דָּרֵשׁ כֵּן. אֶלָּא טוֹב אַחֲרִית דָּבָר מֵרֵאשִׁיתוֹ. בִּזְמַן שֶׁהוּא טוֹב מֵרֵאשִׁיתוֹ. וּבִי הָיָה הַמַּעֲשֶׂה. אַבּוּיָה אַבָּא מִגְּדוֹלֵי יְרוּשָׁלַם הָיָה. בְּיוֹם שֶׁבָּא לְמוֹחֲלֵינִי קָרָא לְכָל גְּדוֹלֵי יְרוּשָׁלַם וְהוֹשִׁיבָן בְּבֵית אֶחָד. וּלְרִבִּי אֶלְיֶעֶזֶר וּלְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּבֵית אֶחָד. מִן דְּאָכְלוֹן וְשָׁתוּן שְׂרוֹן מְטַפְּחִין וּמְרַקְּדִין. אֲמַר רִבִּי לְיֶעֶזֶר לְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. עַד דְּאִינּוּן עֲסִיקִין בְּדִידּוֹן נֵעָסוֹק אֲנַן בְּדִידָן. וְיָשְׁבוּ וְנִתְעַסְּקוּ בְּדִבְרֵי תוֹרָה. מִן הַתּוֹרָה לַנְּבִיאִים וּמִן הַנְּבִיאִים לַכְּתוּבִים. וְיָרְדָה אֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם וְהִקִּיפָה אוֹתָם. אָמַר לָהֶן אֲבוּיָה. רַבּוֹתַיי. מַה בָּאתֶם לִשְׂרוֹף אֶת בֵּיתִי עָלַי. אָמְרוּ לוֹ. חַס וְשָׁלוֹם. אֶלָּא יוֹשְׁבִין הָיִינוּ וְחוֹזְרִין בְּדִבְרֵי תוֹרָה. מִן הַתּוֹרָה לַנְּבִיאִים וּמִן הַנְּבִיאִים לַכְּתוּבִים. וְהָיוּ הַדְּבָרִים שְׁמֵיחִים כִּנְתִינָתָן מִסִּינַי. וְהָיְתָה הָאֵשׁ מְלַחֶכֶת אוֹתָן כִּלְחִיכָתָן מִסִּינַי. וְעִיקַּר נְתִינָתָן מִסִּינַי לֹא נִיתְּנוּ בָאֵשׁ. וְהָהָר בּוֹעֵר בָּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם. אָמַר לָהֶן אֲבוּיָה אַבָּא. רַבּוֹתַיי. אִם כָּךְ הִיא כּוֹחָהּ שֶׁלְּתוֹרָה. אִם נִתְקַיֵּים לִי הַבֶּן הַזֶּה לַתּוֹרָה אֲנִי מַפְרִישׁוֹ. לְפִי שֶׁלֹּא הָיְתָה כַּוָּונָתוֹ לְשֵׁם שָׁמַיִם לְפִיכָךְ לֹא נִתְקַיְימוּ בְּאוֹתוֹ הָאִישׁ. אָמַר לֵיהּ. וּמַה הֲוִיתָה דָּרִישׁ תּוּבָן. אָמַר לֵיהּ. לֹא יַעַרְכֶנָּה זָהָב וּזְכוֹכִית. לֹא יַעַרְכֶנָּה זָהָב וּזְכוֹכִית. אָמַר לֵיהּ. וּמַה פָּתַחְתָּ בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ. דִּבְרֵי תוֹרָה קָשִׁין לְקַנּוֹת כִּכְלֵי זָהָב וְנוֹחִין לָאֲבֵד כִּכְלֵי זְכוּכִית. וּמַה כְּלֵי זָהָב וּכְלֵי זְכוּכִית אִם נִשְׁתַּבְּרוּ יָכוֹל הוּא לַחֲזוֹר וְלַעֲשׂוֹתָן כְּלִים כְּמוֹ שֶׁהָיוּ. אַף תַּלְמִיד חָכָם שֶׁשָּׁכַח תַּלְמוּדוֹ יָכוֹל הוּא לַחֲזוֹר וּלְלַמְּדוֹ כַּתְּחִילָּה. אָמַר לֵיהּ. דַּיֶּיךָ מֵאִיר. עַד כָּאן תְּחוּם שַׁבָּת. אָמַר לֵיהּ. מִן הֵן אַתְּ יָדַע. אָמַר לֵיהּ. מִן טַלְפֵּי דְּסוּסֵי דְּחַוָּינָא מַנִּי וְהוֹלֵךְ אַלְפַּיִם אַמָּה. אָמַר לֵיהּ. וְכָל הָדָא חָכְמְתָא אִית בָּךְ וְלֵית אַתְּ חָזַר בָּךְ. אָמַר לֵיהּ. לֵית אֲנָא יְכִיל. אָמַר לֵיהּ. לָמָּה. אָמַר לֵיהּ. שֶׁפַּעַם אַחַת הָיִיתִי עוֹבֵר לִפְנֵי בֵית קוֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים רָכוּב עַל סוּסִי בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת וְשָׁמַעְתִּי בַּת קוֹל יוֹצֵאת מִבֵּית קוֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים וְאוֹמֶרֶת. שׁוּבוּ בָּנִים שׁוֹבָבִים. חוּץ מֵאֶלִישָׁע בֶּן אֲבוּיָה. שֶׁיָּדַע כּוֹחִי וּמָרַד בִּי. וְכָל דָּא מִן הֵן אַתַּת לֵיהּ. אֶלָּא פַּעַם אַחַת הָיָה יוֹשֵׁב וְשׁוֹנֶה בְּבִקְעַת גִּינְיסַר. וְרָאָה אָדָם אֶחָד עָלָה לְרֹאשׁ הַדֶּקֶל וְנָטַל אֵם עַל הַבָּנִים. וְיָרַד מִשָּׁם בְּשָׁלוֹם. לְמָחָר רָאָה אָדָם אַחֵר שֶׁעָלָה לְרֹאשׁ הַדֶּקֶל. וְנָטַל אֶת הַבָּנִים וְשִׁילַּח אֶת הָאֵם. וְיָרַד מִשָּׁם וְהִכִּישׁוֹ נָחָשׁ וָמֵת. אָמַר. כָּתוּב שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים. אֵיכָן הִיא טוֹבָתוֹ שֶׁלָּזֶה. אֵיכָן הִיא אֲרִיכוּת יָמָיו שֶׁלָּזֶה. וְלָא הָיָה יָדַע שְׁדָרָשָׁהּ רִבִּי יַעֲקֹב לְפָנִים מִמֶּנּוּ. לְמַעַן יִיטַב לָךְ. לְעוֹלָם הַבָּא שֶׁכּוּלּוֹ טוֹב. וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים. לְעָתִיד שֶׁכּוּלּוֹ אָרוּךְ. וְיֵשׁ אוֹמְרִים. עַל יְדֵי שֶׁרָאָה לְשׁוֹנוֹ שֶׁלְּרִבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא נָתוּן בְּפִי הַכֶּלֶב שׁוֹתֵת דָּם. אָמַר. זוֹ תוֹרָה וְזוֹ שְׂכָרָהּ. זֶה הוּא הַלָּשׁוֹן שֶׁהָיָה מוֹצִיא דִּבְרֵי תוֹרָה כְּתִיקָּנָן. וְזֶהוּ הַלָּשׁוֹן שֶׁהָיָה יַגִּיעַ בַּתּוֹרָה כָּל יָמָיו. [זוֹ תוֹרָה וְזוֹ שְׂכָרָהּ.] דּוֹמֶה שֶׁאֵין מַתַּן שְׂכָר וְאֵין תְּחִיַּית הַמֵּתִים. וְיֵשׁ אוֹמְרִים. אִמּוֹ כְּשֶׁהָיְתָה מְעוּבֶּרֶת בּוֹ הָיְתָה עוֹבֶרֶת עַל בָּתֵּי עֲבוֹדָה זָרָה וְהֵרִיחָה מֵאוֹתוֹ הַמִּין. וְהָיָה אוֹתוֹ הָרֵיחַ מְפַעְפֵּעַ בְּגוּפָהּ כְּאִירְסָהּ שֶׁלַּחֲכִינָה. לְאַחַר יָמִים חָלָה אֶלִישָׁע. אָתוֹן וְאָמְרוּן לְרִבִּי מֵאִיר. הָא רַבָּךְ בְּאִישׁ. אֲזַל בָּעֵי מְבַקְּרֵתֵיהּ. וְאַשְׁכְּחֵיהּ בְּאִישׁ. אֲמַר לֵיהּ. לֵית אַתְּ חָזַר בָּךְ. אֲמַר לֵיהּ. וְאִין חָזְרִין מִתְקַבְּלִין. אֲמַר לֵיהּ. וְלָא כֵן כְּתִיב. תָּשֹׁב אֱנוֹשׁ עַד דַּכָּא. עַד דִּיכְדּוּכֵיהּ שֶׁלְּנֶפֶשׁ מִקַּבְּלִין. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה בָּכָה אֶלִישָׁע וְנִפְטַר וָמֵת. וְהָיָה רִבִּי מֵאִר שָׁמֵחַ בְּלִיבּוֹ וְאוֹמֵר. דּוֹמֶה שְׁמִתּוֹתֵיהּ תְּשׁוּבָה נִפְטַר רִבִּי. מִן דְּקָבְרוּנֵיהּ יָרְדָה הָאֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם וְשָׂרְפָה אֶת קִבְרוֹ. אָתוֹן וְאָמְרוּן לְרִבִּי מֵאִיר. הָא קִיבְרֵיהּ דְּרַבָּךְ אִייקַד. נְפַק בָּעֵי מְבַקְּרֵתֵיהּ. וְאַשְׁכְּחֵיהּ אִייקַד. מַה עָבַד. נְסַב גּוּלְתֵּיהּ וּפָרְסֵיהּ עֲלוֹי. אָמַר. לִינִי בָּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁדּוֹמָה לַלַּיְלָה וגו׳. לִינִי בָּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁדּוֹמֶה לַלַּיְלָה. וְהָיָה בַּבּוֹקֶר. זֶה הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁכּוּלּוֹ בּוֹקֶר. אִם יִגְאָלְךָ טוֹב יִגְאָל. זֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא טוֹב. דִּכְתִיב בֵּיהּ טוֹב יי לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו. וְאִם לֹא יַחְפֹּץ לְגָאֳלְךָ וּגְאָלְתִּיךָ אָנֹכִי חַי יי. וְאִיטְפַּיַּית. אָמְרוּן לְרִבִּי מֵאִיר. אֵין אָמְרוּן לָךְ בְּהַהוּא עָלְמָא. לְמָאן אַתְּ בָּעֵי לְמִבַּקְרָה. לְאָבוּךְ אוֹ לְרַבָּךְ. אָמַר לוֹן. אֲנָא מִיקָרֵב לְרִבִּי קָדְמֵיי וּבָתַר כֵּן לְאַבָּא. אָמְרִין לֵיהּ. וּשְׁמָעִין לָךְ. אָמַר לוֹן. וְלָא כֵן תַּנִּינָן. מַצִּילִין תִּיק הַסֵּפֶר עִם הַתְּפִילִּין. מַצִּילִין לְאֶלִישָׁע אַחַר בִּזְכוּת תּוֹרָתוֹ. לְאַחַר יָמִים הָלְכוּ בְנוֹתָיו לִיטוֹל צְדָקָה מֵרִבִּי. גָּזַר רִבִּי וְאָמַר. אַל יְהִי לוֹ מוֹשֵׁךְ חָסֶד וְאַל יְהִי חוֹנֵן לִיתוֹמָיו. אָמְרוּ לוֹ. רִבִּי. אַל תַּבֵּט בְּמַעֲשָׂיו. הַבֵּט בְּתוֹרָתוֹ. בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה בָּכָה רִבִּי וְגָזַר עֲלֵיהֶן שֶׁיִּתְפָּרְנְסוּ. אָמַר. מַה אִם זֶה שֶׁיָּגַע בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ שָׁמַיִם רְאוּ מַה הֶעֱמִיד. מִי שֶׁהוּא יָגֵעַ בַּתּוֹרָה לִשְׁמָהּ עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם בַּר סִירָה. פְּלִיאָה מִמְּךָ מַה תֵּדַע. עֲמוּקָה מִשְּׁאוֹל מַה תַּחְקוֹר. בְּמַה שֶׁהוּרְשִׁיתָה הִתְבּוֹנֵן. אֵין לְךָ עֵסֶק בַּנִּסְתָּרוֹת. רַב אָמַר תְּאַלְמָנָה שִׁפְתֵי

שָׁקֵר. יִתְחָרְשָׁן יִתְפָּרְכָן יִשְׁתַּתְּקָן. יִתְחָרְשָׁן. כְּמַה דַּתְּ אָמַר יַיאמֶר יי אֵלָיו מִי שָׂם פֶּה וגו׳. יִתְפָּרְכָן. כְּמַה דַּתְּ אָמַר וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ מְאַלְּמִים אֲלֻמִּים. יִשְׁתַּתְּקָן. כִּשְׁמוּעוֹ. הַדּוֹבְרוֹת עַל צַדִּיק עָתָק. הַדּוֹבְרוֹת עַל צַדִּיקוֹ שֶׁלְּעוֹלָם דְּבָרִים שֶׁהֲעֲתִיק מִבְּרִיוֹתָיו. בְּגַאֲוָה וָבוּז. זֶה שֶׁהוּא מִתְגָּאֶה לוֹמַר. אֲנִי דוֹרֵשׁ בְּמַעֲשֶׂה בְרֵאשִׁית. סָבוּר שֶׁהוּא כְּמְגָאֶה. וְאֵינוֹ אֶלָּא כְּמְבַזֶּה.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. הַמִּתְכַּבֵּד בְּקָלוֹן חֲבֵירוֹ אֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. הַמִּתְכַּבֵּד בְּכְבוֹד חַי הָעוֹלָמִים לֹא כָל שֶׁכֵּן. מַה כְּתִיב בַּתְּרֵיהּ. מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ. אַל יְהִי לוֹ בְּמָה רַב טוּבְךָ. אָמַר רִבִּי לֵוִי. כָּתוּב כְּבוֹד אֱלֹהִים הַסְתֵּר דָּבָר וגו׳. כְּבֹד אֱלֹהִים הַסְתֵּר דָּבָר עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם. כְּבוֹד מְלָכִים חֲקוֹר דָּבָר. מִשֶּׁנִּבְרָא הָעוֹלָם. אָמַר רִבִּי לֵוִי. כָּתוּב הֲזֹאת יָדַעְתָּ מִנִּי עַד. אֲבָל אַתְּ מִנִּי שִׁים אָדָם עֲלֵי אָרֶץ.

רִבִּי יוֹנָה [בְּשֵׁם] רִבִּי בָּא. כָּתוּב כִּי שְׁאַל נָא לְיָמִים רִאשׁוֹנִים אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנֶיךָ. יָכוֹל קוֹדֶם לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. תַּלְמוּד לוֹמַר לְמִן הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם עַל הָאָרֶץ. יָכוֹל מִשִּׁשִּׁי וָאֵילַךְ. תַּלְמוּד לוֹמַר רִאשׁוֹנִים. אַחַר שֶׁרִיבָּה הַכָּתוּב מִיעֵט. חֲרֵי אָנוּ לְמֵידִין מִשִּׁשִּׁי. מַה שִּׁשִּׁי מְיוּחָד שֶׁהוּא מִשֶּׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית. אַף אַתְּ לֹא תְּהֵא מֵבִיא לִי אֶלָּא אֶת שֶׁהוּא כְיוֹצֵא בַּשִּׁשִּׁי. יָכוֹל לְיַדֵּע מַה לְמַעְלָה מִן הַשָּׁמַיִם וּמַה לְמַטָּה מִן הַתְּהוֹם. תַּלְמוּד לוֹמַר וּלְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קְצֵה הַשָּׁמַיִם. אֶלָּא עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם אַתְּ דוֹרֵשׁ וְלִיבָּךְ מַסְכִּים. מִשֶּׁנִּבְרָא הָעוֹלָם אַתְּ הוֹלֵךְ וְקוֹלְךָ הוֹלֵךְ מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ. תַּנֵּי בַּר קַפָּרָא. וּלְמִן הַיּוֹם. אַתְיָא דְּרִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי כְּהָדָא דְּבַר קַפָּרָא. וּמַה דְּתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה כְּהָדָא דְּרִבִּי בָּא.

רִבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רִבִּי לֵוִי. בְּבֵי״ת נִבְרָא הָעוֹלָם. מַה בֵּי״ת סָתוּם מִכָּל צְדָדָיו וּפְתוּחַ מִצַּד אֶחָד. כָּךְ אֵין לְךָ רְשׁוּת לְדָרוֹשׁ מַה לְמַעְלָן וּמַה לְמַטָּן מַה לְפָנִים וּמַה לְאָחוֹר. אֶלָּא מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם וְלָבֹא. אוֹמְרִים לְבֵי״ת. מִי בְרָאָךְ. וְהוּא מַרְאֶה לָהֶן בִּנְקוּדָה וְאוֹמֵר. זֶה שֶׁלְּמַעְלָן. וּמַה שְׁמוֹ. וְהוּא מַרְאֶה לָהֶן בִּנְקוּדָה שֶׁלְּאַחֲרָיו וְאוֹמֵר יי שְׁמוֹ. אָדוֹן שְׁמוֹ. דְּבָר אַחֵר. וְלָמָּה בְּבֵי״ת. שֶׁהוּא בִּלְשׁוֹן בְּרָכָה. וְלֹא בָאֶלֶף. שֶׁהוּא לְשׁוֹן אֲרִירָה. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. אִינִי בּוֹרֵא אֶת עוֹלָמִי אֶלָּא בְּבֵי״ת. שֶׁלֹּא יְהוּ כָל בָּאֵי הָעוֹלָם אוֹמְרִין. הֵיאַךְ הָעוֹלָם יָכוֹל לַעֲמוֹד. וְנִבְרָא בִּלְשׁוֹן אֲרִירָה. אֶלָּא חֲרִינִי בּוֹרֵא אוֹתוֹ בְּבֵי״ת בִּלְשׁוֹן בְּרָכָה. וְאוּלַי יַעֲמוֹד.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בִּשְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת נִבְרְאוּ שְׁתֵּי עוֹלָמוֹת. הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא. [אֶחָד בְּהֵ״א וְאֶחָד בְּיוּ״ד.] מַה טַּעַם. כִּי בְיָהּ יי צוּר עוֹלָמִים. וְאֵין אָנוּ יוֹדְעִין אִי זֶה נִבְרָא בְּהֵ״א וְאִי זֶה מֵהֶם נִבְרָא בְיוּ״ד. אֶלָּא מִן מַה דִּכְתִיב אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם. בְּהֵ״א בְּרָאָם. הֲוֵי הָעוֹלָם הַזֶּה נִבְרָא בְּהֵ״א. וְהָעוֹלָם הַבָּא נִבְרָא בְיוּ״ד. מָה הֵ״ה (חָסֵר) [פָּתוּחַ] מִלְמַטָּן. רֶמֶז לְכָל בָּאֵי עוֹלָם שֶׁהֵן יוֹרְדִין לִשְׁאוֹל. מַה הֵ״א יֵשׁ לוֹ נְקוּדָה מִלְמַעְלָן. מִשָּׁעָה שֶׁהֵן יוֹרְדִין הֵן עוֹלִין. מַה הֵ״א פָּתוּחַ מִכָּל צַד. כָּךְ פּוֹתֵחַ פֶּתַח לְכָל בַּעֲלֵי תְשׁוּבָה. מַה יוּ״ד כָּפוּף כָּךְ יִהְיוּ כָל בָּאֵי הָעוֹלָם כְּפוּפִין. וְנֶהֱפְכוּ כָל פָּנִים לְיֵרָקוֹן. כֵּינָן שֶׁרָאָה דָּוִד כֵּן הִתְחִיל לְקַלֵּס בִּשְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת. הַלְלוּ יָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי יי הַלְלוּ אֶת שֵׁם יי.

רִבִּי יוּדָן נְשִׂיָּא שָׁאַל לְרִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. מָהוּ דֵין דִּכְתִיב סוֹלּוּ לָרוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו. אָמַר לֵיהּ. אֵין לָךְ כָּל מָקוֹם וּמָקוֹם שֶׁאֵינוֹ מְמוּנֶּה עַל בְּיָה שֶׁלּוֹ. וּמִי מְמוּנֶּה עַל בִּיאָה שֶׁבְּכוּלָּם. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. בְּיָהּ שְׁמוֹ. בִּי יָהּ שְׁמוֹ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי לָעְזָר. רַבָּךְ לָא חֲוָה דְרַשׁ כֵּן. אֶלָּא לְמֶלֶךְ שֶׁבָּנָה פַּלָּטִין בְּמָקוֹם בִּיבִים בְּמָקוֹם אַשְׁפּוֹת בְּמָקוֹם סָרִיוֹת. מִי שֶׁהוּא בָא וְאוֹמֵר. הַפַּלָּטִין הַזּוֹ בְּמָקוֹם בִּיבִין הוּא. בְּמָקוֹם אַשְׁפּוֹת הוּא. בְּמָקוֹם סָרִיוֹת הוּא. אֵינוֹ פּוֹגֵם. כָּךְ מִי שֶׁהוּא אוֹמֵר. כַּתְּחִילָּה הָיָה הָעוֹלָם מַיִם בְּמַיִם. הֲרֵי זֶה פּוֹגֵם. לְפָרְדִּיסוֹ שֶׁלְּמֶלֶךְ וַעֲלָיָיה בְנוּיָה עַל גַּבָּיו. עָלָיו לְהַצְנִיעַ. אֲבָל לֹא לִיגַּע.

בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. שָׁמַיִם נִבְרְאוּ תְחִילָּה וְאַחַרְכָּךְ הָאָרֶץ. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. הָאָרֶץ נִבְרֵאת תְּחִילָּה וְאַחַרְכָּךְ הַשָּׁמַיִם. אֵילּוּ מֵבִיאִין טַעַם לְדִבְרֵיהֶן וְאֵילּוּ מֵבִיאִין טַעַם לְדִבְרֵיהֶן. מַה טַּעֲמוֹן דְּבֵית שַׁמַּי. בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. לַמֶּלֶךְ שֶׁעָשָׂה כִסֵּא. מִשֶּׁעָשָׂאוֹ עָשָׂה אֲפִּיפוֹדִין שֶׁלּוֹ. הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי. מַה טַּעֲמוֹן דְּבֵית הִלֵּל. בְּיוֹם עֲשׂוֹת יי אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמָיִם. לַמֶּלֶךְ שֶׁעָשָׂה פַּלָּטִין. מִשֶּׁבָּנָהּ אֵת הַתַּחְתּוֹנִים עָשָׂה אֵת הָעֶלְיוֹנִים. אַף כְּיָדֵי יָסְדָה אֶרֶץ וִימִינִי טִיפְּחָה שָׁמָיִם. אָמַר רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. וְדָא מְסַיְּעָה לְבֵית הִלֵּל. לְפָנִים הָאָרֶץ יָסַדְתָּ וּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ שָׁמָיִם. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. מִמָּקוֹם שֶׁבֵּית שַׁמַּי מֵבִיאִין טַעַם לְדִבְרֵיהֶן מִשָּׁם בֵּית הִלֵּל מְסַלְּקִין לוֹן. מַה טַּעֲמוֹן דְּבֵית שַׁמַּי. בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. מִשָּׁם בֵּית הִלֵּל מְסַלְּקִין לוֹן. וְהָאָרֶץ הָיְתָה. כְּבָר הָיְתָה. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם חֲכָמִים. אִם לְבִירְיָיה שָׁמַיִם קָדְמוּ. וְאִם לְשִׁכְלוּל הָאָרֶץ קָדְמָה. אִם לְבִירְיָיה שָׁמַיִם קָדְמוּ. בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים וגו׳. אִם לְשִׁכְלוּל הָאָרֶץ קָדְמָה. בְּיוֹם עֲשׂוֹת יי אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמָיִם. שָׁמַיִם בָּרִאשׁוֹן כְּבֵית שַׁמַּי עָשָׂה שְׁלֹשָׁה יָמִים. וְעָשׂוּ תוֹלְדוֹת רִאשׁוֹן וְשֵׁינִי וּשְׁלִישִׁי. בָּרְבִיעִי יְהִי מְאוֹרוֹת. יָם בַּשֵּׁינִי כְּבֵית שַׁמַּי עָשָׂה שְׁלֹשָׁה יָמִים. וְעָשָׂה תוֹלְדוֹת שֵׁינִי וּשְׁלִישִׁי וּרְבִיעִי. בַּחֲמִישִׁי יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם. אֶרֶץ בַּשְּׁלִישִׁי כְּבֵית שַׁמַּי עָשָׂת שְׁלֹשָׁה יָמִים. וְעָשָׂת תוֹלְדוֹת שְׁלִישִׁי וּרְבִיעִי וַחֲמִישִׁי. בַּשִּׁישִׁי וְתוֹצֵא הָאָרֶץ. אֶרֶץ בָּרִאשׁוֹן כְּבֵית הִלֵּל עַשָּׂת שְׁנֵי יָמִים. וְעָשׂוּ תוֹלְדוֹת רִאשׁוֹן וְשֵׁינִי. בַּשְּׁלִישִׁי תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ. שָׁמַיִם בַּשֵּׁינִי כְּבֵית הִלֵּל עַשׂוּ שְׁנֵי יָמִים. וְעָשׂוּ תוֹלְדוֹת שֵׁינִי וּשְׁלִישִׁי. בָּרְבִיעִי יְהִי מְאוֹרוֹת. יָם בַּשְּׁלִישִׁי כְּבֵית הִלֵּל עַשָּׂה שְׁנֵי יָמִים. וְעָשָׂה תוֹלְדוֹת שְׁלִישִׁי וּרְבִיעִי. בַּחֲמִישִׁי יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם. תָּמֵיהַּ אֲנִי הֵיאַךְ נֶחְלְקוּ אֲבוֹת הָעוֹלָם עַל בִּירְיַית הָעוֹלָם. שֶׁאֲנִי אוֹמֵר. שָׁמַיִם וְאָרֶץ לֹא נִבְרְאוּ אֶלָּא כְלָפֵּס הַזֶּה וּכְכִיסּוּיֵהּ. מַה טַּעַם. אַף יָדִי יָסְדָה אֶרֶץ וִימִינִי טִיפְּחָה שָׁמָיִם. אָמַר רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן. אִם כְּדַעַת הַזֶּה שֶׁאָמַר אַבָּא פְּעָמִים שֶׁהוּא מַקְדִּים שָׁמַיִם לָאָרֶץ. פְּעָמִים שֶׁהוּא מַקְדִּים אֶרֶץ לַשָּׁמַיִם. אֶלָּא מְלַמֵּד שֶׁשְּׁנֵיהֶן שְׁקוּלִים זֶה בָּזֶה.

ב משנה: יוֹסֵי בֶּן יוֹעֶזֶר אוֹמֵר שֶׁלֹּא לִסְמוֹךְ יוֹסֵי בֶּן יוֹחָנָן אוֹמֵר לִסְמוֹךְ. יְהוֹשֻׁעַ בֶּן פְּרַחְיָה אוֹמֵר שֶׁלֹּא לִסְמוֹךְ מַתַּיי הָאַרְבֵּלִי אוֹמֵר לִסְמוֹךְ. יְהוּדָה בֶּן טַבַּאי אוֹמֵר שֶׁלֹּא לִסְמוֹךְ שִׁמְעוֹן בֶּן שָׁטַח אוֹמֵר לִסְמוֹךְ. שְׁמַעְיָה אוֹמֵר לִסְמוֹךְ אַבְטַלְיוֹן אוֹמֵר שֶׁלֹּא לִסְמוֹךְ. הִלֵּל וּמְנַחֵם לֹא נֶחֱלְקוּ. יָצָא מְנַחֵם נִכְנַס שַׁמַּאי. הִלֵּל אוֹמֵר לִסְמוֹךְ וְשַׁמַּאי אוֹמֵר שֶׁלֹּא לִסְמוֹךְ. הָרִאשׁוֹנִים הָיוּ נְשִׂיאִים וְהַשְּׁנִיִּים אֲבוֹת בֵּית דִּין׃

הלכה: בָּרִאשׁוֹנָה לֹא הָיְתָה מַחֲלוֹקֶת בְּיִשְׂרָאֵל אֶלָּא עַל הַסְּמִיכָה בִּלְבַד. וְעָמְדוּ שַׁמַּי וְהִלֵּל וְעָשׂוּ אוֹתָן אַרְבַּע. מִשֶּׁרַבּוּ תַּלְמִידֵי בֵּית שַׁמַּי וְתַלְמִידֵי בֵּית הִלֵּל וְלֹא שִׁימְשׁוּ אֶת רַבֵּיהֶן כָּל צוֹרְכָן. וְרַבּוּ הַמַּחֲלוֹקוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וְנֶחְלְקוּ לִשְׁתֵּי כִיתוֹת. אֵילּוּ מְטַמְּאִין וְאֵילּוּ מַטְהֲרִין. וְעוֹד אֵינָהּ עֲתִידָה לַחֲזוֹר לְמְקוֹמָהּ עַד שֶׁיָּבוֹא בֶּן דָּוִד.

רִבִּי חִיָּה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא תְהֵא שְׁבוּת קַלָּה בְּעֵינֶיךָ. שֶׁהֲרֵי סְמִיכָה אֵינָהּ אֶלָּא רְשׁוּת וְנֶחְלְקוּ עָלֶיהָ אֲבוֹת הָעוֹלָם. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְכַבּוֹשׁ אֶת כּוֹבְדוֹ. דִּלֹּא כֵן מַה אֲנָן אָמְרִין. אָסוּר לִיגַּע בַּבְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב.

הִלֵּל וּמְנַחֵם לֹא נֶחֱלָקוּ. יָצָא מְנַחֵם וְנִכְנַס שַׁמַּי. לְאֵיכָן יָצָא. יֵשׁ אוֹמְרִים. מִמִּדָּה לְמִדָּה יָצָא. וְיֵשׁ אוֹמְרִים. כְּנֶגֶד פָּנָיו יָצָא. הוּא וּשְׁמוֹנִים זוּג שֶׁלְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים מְלוּבָּשִׁין תִּירְקֵי זָהָב. שֶׁהִשְׁחִירוּ פְנֵיהֶן כְּשׁוּלֵי קְדֵירָה. שֶׁאָמְרוּ לָהֶן. כִּתְבוּ עַל קֶרֶן שׁוֹר שֶׁאֵין לָכֶם חֵלֶק בֵּאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.

אֲנַן תַּנִּינָן. יְהוּדָה בֶּן טַבַּאי נָשִׂיא. וְשִׁמְעוֹן בֶּן שָׁטַח אַב בֵּית דִּין. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי וּמַחֲלָף. מָאן דְּאָמַר. יְהוּדָה בֶּן טַבַּאי נָשִׂיא. עוֹבְדָא דַּאֲלֶכְסַנְדְּרִיָּאה מְסַיֵּעַ לֵיהּ. יְהוּדָה בֶּן טַבַּאי [הָווֹן בְּנֵי יְרוּשָׁלַיִם] בָּעוּן מַמְנִיתֵיהּ נָשִׂיא בִּירוּשָׁלַם. עָרַק וַאֲזַל לֵיהּ לַאֲלֶכְסַנְדְּרִיָּאה. וְהָיוּ בְּנֵי יְרוּשָׁלַם כּוֹתְבִין. מִירוּשָׁלַם הַגְּדוֹלָה לַאֲלֶכְסַנְדְּרִיָּאה הַקְּטַנָּה. עַד מָתַי אָרוּסִי יוֹשֵׁב אֶצְלְכֶם וַאֲנִי יוֹשֶׁבֶת עֲגוּמָה עָלָיו. פִּירֵשׁ מֵיתַי גּוֹ אֵילָפָא. אָמַר. דְּכוּרָה מָרְתָה דְּבֵיתָא דְקַבַּלְתָּן מַה חֲוָוֹת חֲסֵירָה. אָמַר לֵיהּ חַד מִן תַּלְמִידוֹי. רִבִּי עֵינָהּ חֲוָוֹת שְׁבֵרָה. אָמַר לֵיהּ. הָא תַּרְתֵּי גַּבָּךְ. חָדָא דַּחֲשַׁדְתָּנִי. וְחָדָא דְּאִיסְתַּכַּלְתְּ בָּהּ. מָה אָמְרִית. יָאֲיָא בְרֵירָא. לָא אָמְרִית אֶלָּא בְעוֹבְדָא. וְכָעַס עֲלוֹי וְאָזַל.

מָאן דְּאָמַר. שִׁמְעוֹן בֶּן שָׁטַח נָשִׂיא. עוֹבְדָא דְּאַשְׁקְלוֹן מְסַיֵּעַ לֵיהּ. תִּרִין חֲסִידִין הָווֹן בְּאַשְׁקְלוֹן אָכְלִין כְּחָדָא וְשָׁתֵי כְּחָדָא וְלָעֵיי בְּאוֹרַיְתָא כְּחָדָא. דְּמָךְ חַד מִינְּהוֹן וְלָא אִיתְגְּמַל לֵיהּ חֶסֶד. מִית בְּרֵיהּ דְּמַעְיָן מוּכָּס וּבְטֵלַת כָּל מְדִינְתָא מִיגְמוֹל לֵיהּ חֶסֶד. שׁוֹרִי הַהוּא חֲסִידָא מִצְטָעֵר. אֲמַר. וַוי דְּלֵית לְשֹׂנְאֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל כְּלוּם. אִיתְחֲמֵי לֵיהּ בְּחֵילְמָא וַאֲמַר לֵיהּ. לָא תִיבְזֵי בְנֵי מָרֵיךְ. דֵּין עֲבַד חָדָא חוֹבָא וַאֲזַל בָּהּ. וְדֵין עֲבַד חָדָא טִיבוּ וַאֲזַל בָּהּ. וּמַה חוֹבָא עֲבַד הַהוּא חָסִידָא. [חַס] לֵיהּ לָא עֲבַד חוֹבָה מִן יוֹמוֹי. אֶלָּא פַּעַם אַחַת הִקְדִּים תְּפִילִּין שֶׁל רֹאשׁ לִתְפִילִּין שֶׁל יַד. וּמַה טִיבוּ עֲבַד בְּרֵיהּ דְּמַעְיָן מוּכָּס. חַס לֵיהּ לָא עֲבַד טִיבוּ מִן יוֹמוֹי. אֶלָּא חַד זְמָן עֲבַד אֲרִיסְטוֹן לְבוּלְבָּטְיָא וְלָא אֲתוֹן אַכְלוּנֵיהּ. אֲמַר. יֵיכְלוּנֵיהּ מִיסְכֵּינֵיָא דְּלָא יְטִ[לוֹן]. וְאִית דְּאָמְרִין. בְּשׁוּקָא הֲוָה עֲבַר וּנְפַל מִינֵיהּ חַד עִיגּוּל. וְחָמָא חַד מִיסְכֵּן וּנְסַב לֵיהּ וְלֹא אָמַר לֵיהּ כְּלוּם [בְּגִין דְּלָא מְסַמְּקֵי אַפּוֹיֵי]. בָּתַר יוֹמִין חָמָא הַהוּא חָסִידָא לְחָסִידָא חַבְרֵיהּ מְטַיֵּיל גּוֹ גִּנְּיִן גּוֹ פַּרְדֵּיסִין גּוֹ מַבּוּעִין דְּמַיי. וַחֲמָא לְבְרֵיהּ דְּמַעְיָן מוּכָּס לְשׁוֹנוֹ שׁוֹתֶת עַל פִּי הַנָּהָר. בְּעֵי מֵמְטֵי מַיָּא וְלָא מַטֵּי. וַחֲמָא לְמִרְיָם בְּרַת עֲלֵי בְצָלִים. רִבִּי לָעְזָר בַּר יוֹסֵה אָמַר. תַּלְיָיא בְחִישֵׁי בִיזְיָא. רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה אָמַר. צִירָא דְתַרְעָא דְּגֵיהִנּוֹם קְבִיעַ בְּאוּדְנָהּ. אֲמַר לוֹן. לָמָּה דָא כֵן. אָמְרִין לֵיהּ. דַּהֲוָות צַיְימָה וּמְפַרְסְמָה. וְאִית דְּאָמְרִי. דַּהֲוָות צַיְימָה חַד יוֹם וּמְקַוָּה לֵיהּ תְּרֵיי. אֲמַר לוֹן. עַד אֵימַת הִיא כֵן. אָמְרִי לֵיהּ. עַד דְּיֵיתֵי שִׁמְעוֹן בֶּן שָׁטַח וַאֲנָן מְרִימִין לָהּ מִן גַּו אוּדְנָהּ וְקָבְעִין לֵיהּ גַּו אוּדְנֵיהּ. [אֲמַר לוֹן. וְלָמָּה. אָמְרִי לֵיהּ.] דַּאֲמַר. אֵין אֲנָא מִתְעַבִּיד נְשִׂיָּיא אֲנָא מְקַטֵּל חָרְשַׁיָּא. וְהָא אִיתְעַבִּיד נְשִׂיָּיא וְלָא קָטַל חָרְשַׁיָּא. וְהָא אִית תְּמַנְיָן נָשִׁין חָרְשִׁין יְהִיבִין גּוֹ מְעָרְתָא דְּאַשְׁקְלוֹן מְחַבְּלָן עָלְמָא. אֶלָּא אִיזִיל אֶמּוֹר לֵיהּ. אֲמַר לוֹן. אֲנָא דְחִיל דְּהוּא גְּבַר נְשִׂיָּיא וְלֵית הוּא מְהֵיימְנָתִי. אָמְרִי לֵיהּ. אִי הֵימְנָךְ הָא טַבָּאוּת. וְאִין לָא [עֲבִיד הָדֵין סִימָנָךְ קוֹמוֹי.] הַב יָדָךְ עַל עֵינָךְ וַאֲפִקָּהּ וְחַזָּרָהּ וְהִיא חָזָרָה. אֲזַל וְתַנֵּי לֵיהּ עוֹבְדָה. בָּעָא מֵיעֲבַד [סִימָנָא] קוֹמוֹי וְלָא שַׁבְקוּהּ. אֲמַר לֵיהּ. יְדַע אֲנָא דְּאַתְּ גְּבַר חָסִיד. יְתִיר מִן כֵּן אַתְּ יְכִיל עֲבַד. וְלֹא עוֹד אֶלָּא בְּפוּמִי לָא אַמְרִית. בְּלִיבִּי חַשְׁבִית. מִיַּד עָמַד שִׁמְעוֹן בֶּן שָׁטַח בְּיוֹם סַגְרִיר וּנְסַב עִימֵּיהּ תּוּמְנִין גּוּבְרִין בְּחִירִין. וְיָהַב בִּידֵיהוֹן תּוּמְנֵי לְבוּשִׁין נְקִיִּים וִיבוֹנָן גּוֹ קִידְרִין חַדְתִּין וְכַפּוֹנוֹן עַל רֵישֵׁיהוֹן. אֲמַר לוֹן. אִין צְפָרִית חַד זְמַן לַבְּשׁוֹן לְבוּשֵׁיכוֹן. וְאִין צְפָרִית זְמַן תְּנַיָּין עוּלוּן כּוּלְכוֹן כְּחָדָא. וְכֵיוָן דְּאַתּוּן עָלְלִין כָּל חַד וְחַד מִינְּכוֹן יִגּוֹף חָדָא וִיטַלְטְלִינֵיהּ מִן אַרְעָא. דְּעִיסְקֵיהּ דְּהָדֵין חָרְשָׁא טַלְטְלְתְּנֵיהּ מִן אַרְעָא לָא יְכִיל עֲבַד כְּלוּם. אֲזַל וְקָם לֵיהּ עַל תִּרְעָא דְּמְעָרְתָא. אֲמַר לֵיהּ. אויים אויים. פִּתְחוּן לִי. דְּמִן דִּידְכָן אֲנָא. אָמְרוּן לֵיהּ. הֵיךְ אֲתִית לְהָכָא בְּהָדֵין יוֹמָא. אֲמַר לוֹן. בֵּינֵי טִיפַּיָּא הֲוִינָא מְהַלֵּךְ. אָמְרוּן לֵיהּ. וּמָה אֲתֵיתָא הָכָא מֵיעֲבַד. אֲמַר. מֵילַף וּמֵילָפָא. כָּל מַטֵּי יַעֲבִיד מַה דְּהוּא חֲכַם. וַחֲוָות כָּל חָדָא מִינְּהוֹן אָמְרָה מַה דְּהִיא אָמְרָה וּמַיְיתֵיָא פִּיתָא. וְחָדָא אָמְרָה מַה דְּהִיא אָמְרָה וּמַיְיתֵיָא קוּפָּד. אָמְרָה מַה דְּהִיא אָמְרָה וּמַיְיתֵיָא תַּבְשִׁילִין. אָמְרָה מַה דְּהִיא אָמְרָה וּמַיְיתֵי חֲמָר. אָמְרוּן לֵיהּ. אַתְּ מָה אִית בָּךְ עֲבַד. אֲמַר לוֹן. אִית בִּי צְפַּר תְּרִין צַפְרִין וּמַיְיתִי לְכוֹן תְּמַנְיָן גּוּבְרִין בְּחִירִין. חֲוֵוי עִמְּכוֹן חֲדֵיי וּמַחְדֵּיי לְכוֹן. אָמְרוּן לֵיהּ. כֵּן אֲנָן בְּעָיֵי. צְפַּר חָדָא זְמַן וְלָבְשׁוּן לְבוּשֵׁיהוֹן. צְפַּר זְמַן תִּינְיָן וְעָלוֹן כּוּלְהוֹן כְּחָדָא. אֲמַר. כָּל דְּמַטֵּי יַחְכּוּם זוּגֵיהּ. וְטָעֲנוּנוּן וְאָזְלוֹן וְצַלְבוּנוּן. הָדָא הִיא דְתַנִּינָן. מַעֲשֶׂה בְשִׁמְעוֹן בֶּן שָׁטַח שֶׁתָּלָה נָשִׁים בְּאַשְׁקְלוֹן. [אָמְרוּ. שְׁמוֹנִים נָשִׁים תָּלָה. וְאֵין דָּנִין שְׁנַיִם בְּיוֹם אֶחָד. אֶלָּא שֶׁהָיְתָה הַשָּׁעָה צְרִיכָה לְכָךְ.]

תַּנֵּי. אָמַר רִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב. שָׁמַעְתִּי שֶׁעוֹנְשִׁין שֶׁלֹּא כַהֲלָכָה וְעוֹנְשִׁין שֶׁלֹּא כַתּוֹרָה. עַד אֵיכָן. רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי יוֹסֵי אָמַר. עַד כְּדֵי זִימְזוּם. רִבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר.

בָּעֲדִים. אֲבָל לֹא בְּהַתְרָיָיה. מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁיָּצָא לַדֶּרֶךְ רָכוּב עַל סוּסוֹ בַּשַּׁבָּת. וְהֶבִיאוּהוּ לְבֵית דִּין וּסְקָלוּהוּ. וַהֲלֹא שְׁבוּת הָיְתָה הַשָּׁעָה צְרִיכָה לָכֶן. שׁוּב מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁיָּצָא לַדֶּרֶךְ וְאִשְׁתּוֹ עִמּוֹ. וּפָנָה לַאֲחוֹרֵי הַגָּדֵר וְעָשָׂה צָרְכָיו עִמָּהּ. וְהֶבִיאוּהוּ לְבֵית דִּין וְהִלְקוּהוּ. וַהֲלֹא אִשְׁתּוֹ הָיְתָה. אֶלָּא שֶׁנִּזְהַג עַצְמוֹ בַּבִּיזָּיוֹן.

ג משנה: בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים מְבִיאִים שְׁלָמִים וְאֵין סוֹמְכִין עֲלֵיהֶן אֲבָל לֹא עוֹלוֹת. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים מְבִיאִין שְׁלָמִים וְעוֹלוֹת וְסוֹמְכִין עֲלֵיהֶן:

הלכה: בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. הוּתְּרָה סְמִיכָה שֶׁלֹּא כְדַרְכָּהּ. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. לֹא הוּתְּרָה סְמִיכָה שֶׁלֹּא כְדַרְכָּהּ. אִי זוֹ הִיא סְמִיכָה שֶׁלֹּא כְדַרְכָּהּ. מֵאֶתְמוֹל. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. כָּל עַמָּא מוֹדֵיי בְּאָשָׁם מְצוֹרָע שֶׁסָּמַךְ עָלָיו מֵאֶתְמוֹל לֹא יָצָא. שֶׁלְּמֵי נְדָבָה שֶׁסָּמַךְ עֲלֵיהֶן מֵאֶתְמוֹל יָצָא. מַה פְלִיגִין. בְּשֶׁלְּמֵי חֲגִיגָה. בֵּית שַׁמַּי עָבְדִין לוֹן כְּשֶׁלְּמֵי נְדָבָה. בֵּית הִלֵּל עָבְדִין לוֹן כְּאָשָׁם מְצוֹרָע. אָמַר רִבִּי יָסָא הֵן דַּתְּ אָמַר. אָשָׁם מְצוֹרָע שֶׁסָּמַךְ עָלָיו מֵאֶתְמוֹל לֹא יָצָא. בִּזְמַנּוֹ. עִיבֵּר זְמַנּוֹ נַעֲשֶׂה כְּשֶׁלְּמֵי חֲגִיגָה.

אָמְרוּ בֵית הִלֵּל לְבֵית שַׁמַּי. מָה אִם בְּשָׁעָה שֶׁאֲנִי אוֹסֵר לָהֶדְיוֹט חֲרֵי אֲנִי מַתִּיר לַגָּבוֹהַּ. בְּשָׁעָה שֶׁאֲנִי מַתִּיר לָהֶדְיוֹט אֵינוֹ דִין שֶׁנַּתִּיר לַגָּבוֹהַּ. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שַׁמַּי. וַהֲרֵי נְדָרִים וּנְדָבוֹת יוֹכִיחוּ. שֶׁהֵן מוּתָּרִין לָהֶדְיוֹט וַאֲסוּרִין לַגָּבוֹהַּ. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הִלֵּל. לֹא. אִם אָמַרְתֶּם בִּנְדָרִים וּנְדָבוֹת שֶׁאֵין זְמַנָּן קָבוּעַ. תֹּאמְרוּ בַּחֲגִיגָה שֶׁזְּמַנָּהּ קָבוּעַ. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שַׁמַּי. חֲגִיגָה אֵין זְמַנָּהּ קָבוּעַ. שֶׁאִם לֹא חָג בְּרִאשׁוֹן חוֹגֵג בַּשֵּׁנִי. שֶׁאִם לֹא חָג בַּשֵּׁנִי חוֹגֵג בַּשְּׁלִישִׁי. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הִלֵּל. חֲגִיגָה זְמַנָּהּ קָבוּעַ. שֶׁאִם לֹא חָג בָּרֶגֶל. אֵינוֹ יָכוֹל לַחוֹג לְאַחַר הָרֶגֶל. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שַׁמַּי. וַהֲלֹא כְּבָר נֶאֱמַר אַךְ אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ הוּא לְבַדּוֹ יֵעָשֶׂה לָכֶם. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הִלֵּל. מִשָּׁם רְאָיָיה. לָכֶם אֵינוֹ נַעֲשֶׂה. [אֲבָל] נַעֲשֶׂה הוּא לַגָּבוֹהַּ. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר טַעַם אַחֵר. מָה אִם בְּשָׁעָה שֶׁכִּירָתָהּ סְתוּמָה כִּירַת רַבָּהּ פְּתוּחָה. בְּשָׁעָה שֶׁכִּירָתָהּ פְּתוּחָה אֵינוֹ דִין שֶׁתְּהֵא כִירַת רַבָּהּ פְּתוּחָה. דָּבָר אַחֵר. אֵינוֹ בַּדִּין שֶׁיְּהֵא שׁוּלְחָנָהּ מָלֵא וְשׁוּלְחַן (רַבָּהּ) [קוֹנָהּ] רֵיקָם.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ חֲוָה עֲבַר קוֹמֵי סִדְרָא וּשְׁמַע קָלְהוֹן קָרֵיי הֲדִין פְּסוּקָא. וַיִּזְבְּחוּ לַיי זְבָחִים וַיַּעֲלוּ עוֹלוֹת לַיי לְמָחֳרַת הַיּוֹם הַהוּא. אָמַר. מָאן דְּמִפְסִיק לֵיהּ כְּבֵית שַׁמַּי. מָאן דָּקָרֵא כוּלֵיהּ כְּבֵית הִלֵּל. נִיחָא עוֹלוֹת לְמָחֳרַת הַיּוֹם הַהוּא. שְׁלָמִים לְמָחֳרַת הַיּוֹם. וְאֵין שְׁלָמִים בָּאִין כְּבֵית שַׁמַּי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. דָּוִד מֵת בָּעַצֶּרֶת. וְהָיוּ כָל יִשְׂרָאֵל אוֹנְנִין וְהִקְרִיבוּ לְמָחָר.

מַעֲשֶׂה בְּהִלֵּל הַזָּקֵן שֶׁהֵבִיא עוֹלָתוֹ לָעֲזָרָה וְסָמַךְ עָלֶיהָ. חָבְרוּ עָלָיו תַּלְמִידֵי בֵית שַׁמַּי. הִתְחִיל מְכַשְׁכֵּשׁ בִּזְנָבָהּ. אָמַר לָהֶן. רְאוּ נְקֵיבָה הִיא וּשְׁלָמִים הֵבֵאתִיהָ. הִפְלִיגָן בִּדְבָרִים וְהָלְכוּ לָהֶן. לְאַחַר יָמִים גָּבְרָה יָדָן שֶׁלְּבֵית שַׁמַּי וּבִיקְשׁוּ לִקְבּוֹעַ הֲלָכָה כְּדִבְרֵיהֶם. וְהָיָה שָׁם בָּבָא בֶּן בּוּטָא מִתַּלְמִידֵי בֵית שַׁמַּי וְיוֹדֵעַ שֶׁהֲלָכָה כְּבֵית הִלֵּל. פַּעַם אַחַת נִכְנַס לָעֲזָרָה וּמְצָאָהּ שׁוֹמֶמֶת. אָמַר. יְשַׁמּוּ בָּתֵּיהֶן שֶׁל אֵילּוּ שֶׁהֵישִׁמּוּ אֶת בֵּית אֱלֹהֵינוּ. מֶה עָשָׂה. שָׁלַח וְהֵבִיא שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים טָלִים מִצֹּאן קֵדָר וּבִיקְּרָן מִמּוּמִין. וְהֶעֱמִידָן בְּהַר הַבַּיִת וְאָמַר לָהֶן. שְׁמָעוּנִי אַחֵיי בֵּית יִשְׂרָאֵל. כָּל מִי שֶׁהוּא רוֹצֶה יָבִיא עוֹלוֹת יָבִיא וְיִסְמוֹךְ. יָבִיא שְׁלָמִים וְיִסְמוֹךְ. בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה נִקְבְּעָה הֲלָכָה כְּבֵית הִלֵּל. וְלֹא אָמַר אָדָם דָּבָר. אָמַר רִבִּי יִצְחָק בֵּירִבִּי לָעְזָר. הָדָא כַסָּא בְּשֵׁירוּתָהּ בְּעָיָא מוּלַיי. סָפָא דְקִיסָּא מִינֵּיהּ וּבֵיהּ. כָּל גּוּמְרָא דְלָא כְווֹתָהּ לָא כְווֹתָהּ. מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד מִתַּלְמִידֵי בֵית הִלֵּל שֶׁהֵבִיא עוֹלָתוֹ לָעֲזָרָה וְסָמַךְ עָלֶיהָ. וְרָאָהוּ אֶחָד מִתַּלְמִידֵי בֵית שַׁמַּי. אָמַר לָהֶן. מַה זוֹ סְמִיכָה. אָמַר לוֹ. מַה זוֹ שְׁתִיקָה. וְשִׁיתְּקוֹ בִּנְזִיפָה וְהָלַךְ לוֹ.

ד משנה: עֲצֶרֶת שֶׁחָלָה לִהְיוֹת עֶרֶב שַׁבָּת בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים יוֹם טְבוּחַ לְאַחַר שַׁבָּת. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אֵין לָהֶן יוֹם טְבוּחַ וּמוֹדִין שֶׁאִם חָלָה לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת שֶׁיּוֹם טְבוּחַ לְאַחַר שַׁבָּת וְאֵין כֹּהֵן גָּדוֹל מִתְלַבֵּשׁ בְּכֵלָיו וּמוּתָּרִין בִּסְפֵד וּבְתַעֲנִית שֶׁלֹּא לְקַיֵּים דִּבְרֵי הָאוֹמְרִין עֲצֶרֶת לְאַחַר שַׁבָּת:

הלכה: עֲצֶרֶת שֶׁחָלָה לִהְיוֹת עֶרֶב שַׁבָּת. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים. יוֹם טְבוּחַ שֶׁלָּהּ לְאַחַר שַׁבָּת. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים. אֵין לָהּ יוֹם טְבוּחַ. אֶלָּא יוֹמָהּ הוּא טְבוּחָהּ. הָא בֵית שַׁמַּי אוֹמְרִים. יוֹם טְבוּחַ שֶׁלָּהּ אַחַר שַׁבָּת. [וְאֵין] כֹּהֵן גָּדוֹל מִתְלַבֵּשׁ בְּכֵלָיו. (קוֹל) [מִקַּל] וָחוֹמֶר. מָה אִם בְּשָׁעָה שֶׁיֵּשׁ שָׁם שְׁלָמִים וְעוֹלוֹת כְּדִבְרֵי בֵית הִלֵּל אֵין כֹּהֵן גָּדוֹל מִתְלַבֵּשׁ בְּכֵלָיו. בְּשָׁעָה שֶׁאֵין שְׁלָמִים וְעוֹלוֹת כְּדִבְרֵי בֵית שַׁמַּי לֹא כָל שֶׁכֵּן.

כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר וְחַג הַקָּצִיר בִּכּוּרֵי מַעֲשֶׂיךָ. וְכָתוּב אַחֵר אוֹמֵר כָּל מְלֶאכֶת עֲבוֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה. כֵּיצַד יִתְקַיְּימוּ שְׁנֵי מִקְרָאוֹת הַלָּלוּ. בְּשָׁעָה שֶׁהוּא חָל בַּחוֹל אַתְּ חוֹגֵג וְשׁוֹבֶתֶת. וּבְשָׁעָה שֶׁהוּא חָל בַּשַּׁבָּת לְמָחָר אַתְּ חוֹגֵג וְקוֹצֵר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. וּבִלְבַד שִׁיבָּלִים לְעִיסָּתוֹ. כְּהָדָא דְתַנֵּי. לָהֶן אֵינַשׁ דִּיהֵוֵי עָלוֹהִי אָעִין וְכִבּוּרִין. הָאוֹמֵר. חֲרֵי עָלַי עֲצִים לַמִּזְבֵּחַ וְגִיזִירִין לַמַּעֲרָכָה. אָסוּר (בְּסֵפֶד) [בַּהֶסְפֵּד] וְתַעֲנִית וּמִלְעֲשׂוֹת מְלָאכָה בּוֹ בַּיּוֹם.

מוֹדִים שֶׁאִם חָלָה לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת שֶׁיּוֹם טְבוּחַ שֶׁלָּהּ לְאַחַר שַׁבָּת. הָא בֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. יוֹם טְבוּחַ שֶׁלָּהּ לְאַחַר שַׁבָּת. עוּרוֹת שֶׁל מִי. רִבִּי טָבִי בְשֵׁם רִבִּי יֹאשִׁיָּה. אִיתְפַּלְגוֹן רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. שֶׁלְּכָל הַמִּשְׁמָרוֹת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. שֶׁלְּאוֹתוֹ הַמִּשְׁמָר. וַתְּ אָמַר. יוֹם טְבוּחַ שֶׁלָּהּ לְאַחַר שַׁבָּת. עוּרוֹת שֶׁלְּמִי. תַּפְלוּגְתָּא דְּרִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. עֲצֶרֶת יֵשׁ לָהּ תַּשְׁלוּמִין כָּל שִׁבְעָה. הָתִיב רַב הוֹשַׁעְיָה. וְהָא תַנֵּי. מַה הַחוֹדֶשׁ לְמִנּוּיָיו יוֹם אֶחָד אַף הָעֲצֶרֶת לְמִנּוּיָהּ יוֹם אֶחָד. אָמַר רִבִּי לָא. שֶׁאִם לֹא חָג בָּרִאשׁוֹן יָחוֹג כָּל שִׁבְעָה.

רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. בְּכָל יוֹם כֹּהֵן גָּדוֹל מִתְלַבֵּשׁ בְּכֵלָיו וּבָא וּמַקְרִיב תָּמִיד שֶׁלְּשַׁחַר. אִם יֵשׁ נְדָרִים וּנְדָבוֹת הוּא מַקְרִיבָן. וְהוֹלֵךְ

וְאוֹכֵל בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ. וּבָא וּמַקְרִיב תָּמִיד שֶׁלְּבֵין הָעַרְבָּיִם. וּבָא וְלָן בִּלְשְׁכַּת פַּלְהֶדְרִין. רִבִּי עוּקְבָּה בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי לֹא הָיָה עוֹשֶׂה כֵּן אֶלָּא בַּשַּׁבָּתוֹת וּבְיָמִים טוֹבִים. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. הַצִּיץ מְרַצֶּה עַל מִצְחוֹ. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי אֲפִילּוּ בְזָוִית. מָאן דְּאָמַר. הַצִּיץ מְרַצֶּה עַל מִצְחוֹ. וְהָיָה עַל מִצְחוֹ תָּמִיד. מָאן דְּאָמַר. אֲפִילּוּ בְזָוִית. מֵהָדָא דְיוֹם הַכִּיפּוּרִים. מָאן דְּאָמַר. הַצִּיץ מְרַצֶּה עַל מִצְחוֹ. מְסַיֵּיעַ לְרִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. מָאן דְּאָמַר. אֲפִילּוּ בְזָוִית. מְסַיֵּיעַ לְרִבִּי עוּקְבָּה.

ה משנה: נוֹטְלִין לְיָדַיִם לַחוּלִין וְלַמַּעֲשֵׂר וְלַתְּרוּמָה. וְלַקּוֹדֶשׁ מַטְבִּילִין. וְלַחֲטָאת אִם נִיטְמְאוּ יָדָיו נִיטְמָא גּוּפוֹ׃

הלכה: וְיֵשׁ יָדַיִם לַחוּלִין. אֶלָּא כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר. יֵשׁ יָדַיִם לַחוּלִין. דִּבְרֵי הַכֹּל הֵיא. כְּדֵי שֶׁיְּהֵא בָדֵל מִן הַתְּרוּמָה. תַּנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר מְשׁוּם רִבִּי מֵאִיר. הַיָּדַיִם תְּחִילָּה לַחוּלִין וּשְׁנִיּוֹת לַתְּרוּמָה. מַה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר כְּרִבִּי עֲקִיבָה. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. הַמַּכְנִיס יָדָיו לְבֵית הַמְנוּגְּע יָדָיו תְּחִילָּה דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. יָדָיו שְׁנִיּוֹת. כְּרַבָּנִן הִיא תַּמָּן. מַה טַעֲמוֹן הָכָא. מִתּוֹךְ שֶׁאַתְּ אוֹמֵר לוֹ. יָדָיו שְׁנִיּוֹת. אַף הוּא בָדֵל מִן הַתְּרוּמָה. וְלֹא מַחְמַת מַשְׁקֶה גָּזְרוּ עֲלֵיהֶן. וְיִהְיוּ תְחִילָּה. (קוֹל) [קַל] וָחוֹמֶר. מָה אִם טְבוּל יוֹם שֶׁהוּא דָבָר תּוֹרָה אֵינוֹ אֶלָּא פוֹסֵל. יָדַיִם שֶׁהֵן מִדִּבְרֵיהֶן לֹא כָל שֶׁכֵּן. דָּבָר אַחֵר. כְּלוּם גָּזְרוּ עַל הַיָּדַיִם לֹא כְדֵי שֶׁיְּהֵא בָדֵל מִן הַתְּרוּמָה. מִתּוֹךְ שֶׁאַתְּ אוֹמֵר לוֹ. יָדָיו שְׁנִיּוֹת. אַף הוּא בָדֵל מִן הַתְּרוּמָה.

תַּמָּן תַּנִּינָן. [הַתְּרוּמָה וְהַבִּכּוּרִים חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִיתָה וָחוֹמֶשׁ. וַאֲסוּרִים לַזָּרִים. וְהֵן נִכְסֵי כֹהֵן. וְעוֹלִין בְּאֶחָד וּמֵאָה. וּטְעוּנִין רְחִיצַת יָדַיִם וְהַעֲרֵב שֶׁמֶשׁ.] חֲרֵי אֵילּוּ בִּתְרוּמָה וּבְבִכּוּרִים מַה שֶּׁאֵין כֵּן בַּמַּעֲשֵׂר. תַּמָּן אַתְּ אָמַר. אֵין הַמַּעֲשֵׂר טָעוּן רְחִיצָה. וְהָכָא אַתְּ אָמַר. הַמַּעֲשֵׂר טָעוּן רְחִיצָה. הֵן דַּתְּ אָמַר. הַמַּעֲשֵׂר טָעוּן רְחִיצָה. רַבָּנִן. הֵן דַּתְּ אָמַר. אֵין הַמַּעֲשֵׂר טָעוּן רְחִיצָה. רִבִּי מֵאִיר. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. כָּל הַטָּעוּן בִּיאַת מַיִם מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים מְטַמֵּא אֶת הַקּוֹדֶשׁ וּפוֹסֵל אֶת הַתְּרוּמָה וּמוּתָּר בַּחוּלִין וּבְמַעֲשֵׂר. דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹסְרִין בְּמַעֲשֵׂר. וְלָא שְׁמִיעַ דְּאָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רִבִּי זְעוּרָה. מָהוּ וַחֲכָמִים אוֹסְרִין בְּמַעֲשֵׂר. נִפְסַל גּוּפוֹ מִלְּאוֹכַל בְּמַעֲשֵׂר. מַאי כְדוֹן. הֵן דַּתְּ אָמַר. הַמַּעֲשֵׂר טָעוּן רְחִיצָה. [בְּרוּצָה לוֹכַל. וְהֵן דַּתְּאָמַר. אֵין הַמַּעֲשֵׂר טָעוּן רְחִיצָה.] בְּרוּצָה לְיִגַּע. וְלֹא הוּא רוּצָה לוֹכַל הוּא רוּצָה לְיִגַּע. אֶלָּא מִשּׁוּם [נְטִילַת סֶרֶךְ. וְהָתַנִּינָן. תְּרוּמָה. וְכִי יֵשׁ בִּתְרוּמָה מִשּׁוּם] נְטִילַת סֶרֶךְ. אֶלָּא בְּחוּלִין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל [גַּב] טַהֲרַת הַקּוֹדֶשׁ. וְחוּלִין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל גַּב הַקּוֹדֶשׁ לֹא כְחוּלִין הֵם. תִּיפְתָּר אוֹ כְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹ כְרִבִּי אֶלְעָזָר בֵּירִבִּי צָדוֹק. אוֹ כְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. דְּתַנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אַלְעָזָר אוֹמֵר מְשׁוּם רִבִּי מֵאִיר. הַיָּדַיִם תְּחִילָּה לַחוּלִין וּשְׁנִיּוֹת לַתְּרוּמָה. אוֹ כְרִבִּי לְעָזָר בֵּירִבִּי צָדוֹק. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. חוּלִין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל גַּב הַקּוֹדֶשׁ חֲרֵי אֵילּוּ כְּחוּלִין. רִבִּי לְעָזָר בֵּירִבִּי צָדוֹק אוֹמֵר חֲרֵי אֵילּוּ כִּתְרוּמָה לְטַמֵּא שְׁנַיִם וְלִפְסוֹל אֶחָד.

וְלַקּוֹדֶשׁ מַטְבִּילִין. כָּל הֵן דְּתַנִּינָן מַטְבִּילִין. בְּאַרְבָּעִים סְאָה אֲנָן קַיָּימִין. וְהָא תַנִּינָן. הַנּוֹטֵל יָדָיו לַמִּקְדָּשׁ צָרִיךְ רְבִיעִית. אָמַר רִבִּי לְעָזָר. כָּאן בְּיָדַיִם טְמֵאוֹת וְכָאן בְּיָדַיִם טְהוֹרוֹת. [אָמַר רִבִּי חֲנִינָא בְּרֵיהּ דְּרִבִּי הִלֵּל. אֲפִילּוּ תֵימַר. כָּאן וְכָאן בְּיָדַיִם טְהוֹרוֹת. כָּאן וְכָאן בְּיָדַיִם טְמֵאוֹת.] כָּאן בְּקוֹדְשֵׁי מִקְדָּשׁ הַמְּקוּדָּשִׁין. וְכָאן בְּחוּלִין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל גַּב הַקּוֹדֶשׁ.

וְלַחֲטָאת אִם נִיטְמְאוּ יָדָיו נִיטְמָא גּוּפוֹ. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה. לֹא שֶׁחִידְּשׁוּ טוּמְאָה לַחֲטָאת. אֶלָּא אָמְרוּ. הַמִּיטַּמֵּא טוּמְאָה קַלָּה כְּמִיטַּמֵּא טוּמְאָה חֲמוּרָה. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי לְעָזָר. וְאָסַף אִישׁ. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר טָהוֹר. הַגַּע עַצְמְךָ. אֲפִילּוּ אַתְּ אוֹסְפוֹ בְּמַגְרִיפָּה אָמְרָה הַתּוֹרָה טָהוֹר. מַה אָנָן קַיָּימִין. אִם בְּמַגְרִיפָּה שֶׁלְּמַחֲטֶת כְּלֵי מַתָּכוֹת טְמֵאִין. אִם בְּמַגְרִיפָּה שֶׁלְּעֵץ. לֹא כְעוֹמֵד מִתַּחַת דָּבָר טָמֵא הוּא. אָמַר רַב הוֹשַׁעְיָה. תִּיפְתָּר בְּאוֹסְפוֹ בְּנֶסֶר. וְאֵיפְשַׁר שֶׁלֹּא יִנָּשֵׂא עָלָיו. אָמַר רִבִּי יוּדָן אָבוֹי דְּרִבִּי מַתַּנְיָה. תִּיפְתָּר בְּאוֹסְפוֹ בְּמַלְתֵּרָא עָבָה. רִבִּי בָּא בַּר מָמָל בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי אִמִּי. מַה בֵּין אָדָם טָהוֹר לַחֲטָאת לִכְלֵי רֵיקָן טָהוֹר לַחֲטָאת. אָמַר לֵיהּ. וְאָסַף טָהוֹר. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר אִישׁ. אֶלָּא לִיתֵּן טַהֲרָה מְעוּלָּה לְאִישׁ לַעֲשׂוֹתוֹ כְמֵי חַטָּאת וּכְאֵפֶר חַטָּאת. רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. הֵיסֵט שֶׁטִּיהַרְתִּי לְךָ בַּשֶּׁרֶץ טִימֵּאתִי לָךְ כָּאן.

ו משנה: הַטּוֹבֵל לַחוּלִין וְהוּחְזַק לַחוּלִין אָסוּר בַּמַּעֲשֵׂר. הַטּוֹבֵל לַמַּעֲשֵׂר וְהוּחְזַק לַמַּעֲשֵׂר אָסוּר לַתְּרוּמָה. הַטּוֹבֵל לַתְּרוּמָה. הַטּוֹבֵל לַתְּרוּמָה וְהוּחְזַק לַתְּרוּמָה אָסוּר לַקּוֹדֶשׁ. הַטּוֹבֵל לַקּוֹדֶשׁ וְהוּחְזַק לַקּוֹדֶשׁ אָסוּר לַחֲטָאת. הַטּוֹבֵל לֶחָמוּר הוּתַּר לַקַּל. טָבַל וְלֹא הוּחְזַק כְּאִילּוּ לֹא טָבָל׃

הלכה: וְחוּלִין צְרִיכִין כַּוָּונָה. דְּרוֹבָא אַתָּא מֵימוֹר לָךְ. אֲפִילּוּ טוֹבֵל לַחוּלִין וְהוּחְזַק לַחוּלִין אָסוּר בְּמַעֲשֵׂר. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. כְּמִינְיָן הַחוּלִין כֵּן מִינְיָן הַמַּעֲשֵׂר. כָּאן לָאֲכִילָה וְכָאן לַמַּגָּע. הַטּוֹבֵל סְתָם מוּתָּר בְּכוּלָּם. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. בְּמִזּוּקָּק לְכוּלָּן. עוֹדֵיהוּ רַגְלָיו מְשׁוּקָּעוֹת בַּמַּיִם מַחֲזִיק עַצְמוֹ לְכָל טַהֲרָה שֶׁיִּרְצֶה.

תַּמָּן תַּנִּינָן. מַקֵּל שֶׁהִיא מְלֵיאָה מַשְׁקִין טְמֵאִים. כֵּיוָן שֶׁהִשִּׁיקָהּ לַמִּקְוֶה. טֵהֲרָה. דִּבְרֵי רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. עַד שֶׁיִּטְבּוֹל אֶת כּוּלָּהּ. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. מַה פְלִיגִין. בְּטוּמְאָה קַלָּה. אֲבָל בְּטוּמְאָה חֲמוּרָה אַף רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ מוֹדֶה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אַף בְּטוּמְאָה חֲמוּרָה פְלִיגִין. מַתְנִיתָה פְלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. עוֹדֵיהוּ רַגְלָיו מְשׁוּקָּעוֹת בַּמַּיִם מַחֲזִיק עַצְמוֹ בְּכָל טַהֲרָה שֶׁיִּרְצֶה. פָּתַר לָהּ בְּאוֹכֵל אוֹכָלִין טְמֵאִין וְשׁוֹתֶה מַשְׁקִין טְמֵאִין. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. הָאוֹכֵל אוֹכָלִין טְמֵאִין וְשׁוֹתֶה מַשְׁקִין טְמֵאִין גּוּפוֹ טָהוֹר בְּלֹא כְוָונָה. מִכֵּיוָן שֶׁנָּתַן דַּעְתּוֹ לַטַּהֲרָה מְעוּלָּה מְמֻנָּה [אֵינוֹ] צָרִיךְ כַּוָּונָה. מַתְנִיתָה פְלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. מְקֻוֶּה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעִים סְאָה מְכוּוָּנוֹת וְיָרְדוּ שְׁנַיִם וְטָבְלוּ [שְׁנֵיהֶן טְהוֹרִין.] זֶה אַחַר זֶה

הָרִאשׁוֹן טָהוֹר וְהַשֵּׁינִי טָמֵא. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. אִם הָיוּ רַגְלָיו שֶׁל רִאשׁוֹן נוֹגְעוֹת בַּמַּיִם אַף הַשֵּׁינִי טָהוֹר. וְעוֹד הִיא בָאוֹכֵל אוֹכָלִין טְמֵאִין וּבְשׁוֹתֶה מַשְׁקִין טְמֵאִין. מַתְנִיתָה פְלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. צָנוֹן שֶׁבִּמְעָרָה אִשָּׁה נִידָּה מַדִּיחָתוֹ וְהוּא טָהוֹר. הֶעֱלָתוֹ כָּל שֶׁהוּא מִן הַמַּיִם טָמֵא. וְתַנֵּי עֲלָהּ. רִבִּי יְהוּדָה מְטַהֵר מִשֶּׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. וְנִידָּה לֹא טוּמְאָה חֲמוּרָה הִיא. הָדָא פְלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ וְלֵית לָהּ קְיוּם.

ז משנה: בִּגְדֵי עַם הָאָרֶץ מִדְרָס לַפְּרוּשִׁים. בִּגְדֵי פְרוּשִׁים מִדְרָס לְאוֹכְלֵי תְרוּמָה. בִּגְדֵי אוֹכְלֵי תְרוּמָה מִדְרָס לַקּוֹדֶשׁ. יוֹסֵי בֶּן יוֹעֶזֶר הָיָה חָסִיד שֶׁבַּכְּהוּנָּה וְהָיְתָה מִטְפַּחְתּוֹ מִדְרָס לַקּוֹדֶשׁ. יוֹחָנָן בֶּן גּוּדְגְּדָא הָיָה אוֹכֵל עַל טָהֳרַת הַקּוֹדֶשׁ כָּל יָמָיו וְהָיְתָה מִטְפַּחְתּוֹ מִדְרָס לַחַטָּאת׃

הלכה: רִבִּי יָסָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בְּמַגָּעוֹת שָׁנוּ. רִבִּי זְעוּרָה בָעָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא. מֵאֵיכָן נִיטְמָא הַבֶּגֶד הַזֶּה מִדְּרָס. אָמַר לֵיהּ. תֵּיפְתָּר שֶׁהָיְתָה אִשְׁתּוֹ שֶׁלְעַם הָאָרֶץ יוֹשֶׁבֶת עָלָיו עֲרוּמָה. שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא בָעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָה. כַּמָּה דַּתְּ אָמַר תַּמָּן. אֵין הֵיסֵּט בַּחוּלִּין. וְיֵשׁ הֵיסֵּט בַּחוּלִּין. וְיֵשׁ מַשָּׂא בַּחוּלִּין עַל יְדֵי מַגָּע. וְדִכְוָותָהּ אֵין מַשָּׂא בַּחוּלִּין. וְיֵשׁ מַשָּׂא בַּחוּלִּין עַל יְדֵי מַגָּע. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא בָעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָה. כַּמָּה דַּתְּ אָמַר תַּמָּן. אֵין הֵיסֵּט בַּחוּלִּין. וְיֵשׁ הֵיסֵּט בַּחוּלִּין עַל יְדֵי מַגָּע. וְדִכְוָותָהּ אֵין מַשָּׂא בַּחוּלִּין. וְיֵשׁ מַשָּׂא בַּחוּלִּין עַל יְדֵי מַגָּע. רִבִּי שְׁמוּאֵל אָחוֹי דְּרִבִּי הוֹשַׁעְיָה אָמַר. רִבִּי יִרְמְיָה בָעֵי. יָשְׁבָה עַל הַכִּסֵּא וְנָגְעָה בוֹ. מַה נַפְשֵׁךְ. אִם מַשָּׂא הֲרֵי מַשָּׂא. אִם מַגָּע הֲרֵי מַגָּע. כְּמַה דַּתְּ אָמַר בְּמַשָּׂא. עַד שֶׁינְּשָׂא רוּבּוֹ. וְדִכְוָותָהּ בְּמַגָּע. עַד שֶׁיִּגַּע בְּרוּבּוֹ.

גּוּפוֹ שֶׁלְפָּרוּשׁ מָהוּ שֶׁיְּעָשֶׂה כְּזָב אֶצֶל הַתְּרוּמָה. הָתִיב רִבִּי יוֹחָנָן. וְהָא תַנִּינָן. הַמַּנִּיחַ עַם הָאָרֶץ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ לְשׁוֹמְרוֹ. בְּזְמָן שֶׁהוּא רוֹאֶה אֶת הַנִּכְנָסִין וְאֶת הַיּוֹצְאִין. הָאוֹכָלִין וְהַמַּשְׁקִין וּכְלֵי חֶרֶשׂ פְּתוּחִין טְמֵאִין. אֲבָל הַמִּשְׁכָּבוֹת וְהַמּוֹשָׁבוֹת וּכְלֵי חֶרֶשׂ מוּקָּפִין צָמִיד פָּתִיל טְהוֹר. אֵין תֵּימַר. עָשׂוּ גּוּפוֹ כְּזָב אֶצֶל הַתְּרוּמָה. אֲפִילּוּ מוּקָּפִין צָמִיד [פָּתִיל] יִהְיוּ טְמֵאִין. אָמַר רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. תֵּיפְתָּר בְּעַם הָאָרֶץ אֶצֶל הַפְּרוּשׁ. וְלֵית שְׁמַע מִינָּהּ כְּלוּם. אָמַר רִבִּי מָנָא. כֵּן אָמַר רִבִּי יוֹסֵה רִבִּי. כָּל מַה דַּאֲנָן קַיָּימִין הָכָא בִּתְרוּמָה אֲנָן קַיָּימִין. תֵּדַע לָךְ שֶׁהוּא כֵן. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. אֲפִיל מוּבָּל בְּכָפוּת הַכֹּל טָמֵא. כְּלוּם אָמְרוּ טְמֵאִים לֹא מִשֶּׁם הֶיסֵּט. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא חָצָצוֹת וְלֹא הֶסֵּיטוֹת וְלֹא [רְשׁוּת הַיָּחִיד וְלֹא] עַם הָאָרֶץ אֶצֶל הַתְּרוּמָה. גּוּפָהּ שֶׁלְתְּרוּמָה מָהוּ שֶׁיְּעָשֶׂה כְּזָב אֶצֶל הַקּוֹדֶשׁ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הַחוֹתֵךְ שְׁפוֹפֶרֶת שֶׁלְקוֹדֶשׁ. הַחוֹתְכָהּ וְהַמַּטְבִּילָהּ טָעוּן טְבִילָה. נִיחָא חוֹתְכָהּ. מַטְבִּילָהּ. וְיִכְרְכֶינָּהּ (בְּסִיט) [בְּסִיב] וְיַטְבִּילָהּ. אֶלָּא תִּיפְתָּר בְּשֶׁחָתְכָהּ עַל מְנַת לְהַטְבִּילָהּ. גּוּפוֹ שֶׁלְקוֹדֶשׁ מָהוּ שֶׁיְּעָשֶׂה כְּזָב אֶצֶל הַחַטָּאת. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. שְׁנֵי לָגִינִים. אֶחָד טָהוֹר לַקּוֹדֶשׁ וְאֶחָד טָהוֹר לַתְּרוּמָה. שֶׁנִּגְּעוּ זֶה בָזֶה. שְׁנֵיהֶן טְהוֹרִין. וְהָא מַתְנִיתָה פְלִיגָא. עָשָׂה אֶת הַטָּהוֹר לַחַטָּאת שֶׁהִיסִּיט בְּרוֹקוֹ וּבִשְׁכְבַת זַרְעוֹ שֶׁל טָהוֹר לַתְּרוּמָה וְנִיטְמָא. הִיא טָהוֹר לַתְּרוּמָה הִיא טָהוֹר לַקּוֹדֶשׁ.

פרק ג

א משנה: חוֹמֶר בַּקּוֹדֶשׁ מִבַּתְּרוּמָה שֶׁמַּטְבִּילִין כֵּלִים בְּתוֹךְ כֵּלִים בַּתְּרוּמָה אֲבָל לֹא בַקּוֹדֶשׁ. אֲחוֹרַיִים וְתוֹךְ וּבֵית צְבִיעָה בַּתְּרוּמָה אֲבָל לֹא בַקּוֹדֶשׁ. הַנּוֹשֵׂא אֶת הַמִּדְרָס נוֹשֵׂא אֶת הַתְּרוּמָה אֲבָל לֹא אֶת הַקּוֹדֶשׁ. בִּגְדֵי אוֹכְלֵי תְרוּמָה מִדְרָס לַקּוֹדֶשׁ. לֹא כְּמִדַּת הַקּוֹדֶשׁ מִדַּת הַתְּרוּמָה שֶׁבַּקּוֹדֶשׁ מַתִּיר וּמַטְבִּיל וְאַחַר כָּךְ קוֹשֵׁר וּבַתְּרוּמָה קוֹשֵׁר וְאַחַר כָּךְ מַטְבִּיל׃

הלכה: חוֹמֶר בַּקּוֹדֶשׁ מִבַּתְּרוּמָה כול׳. רִבִּי חִיָּיה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מִפְּנֵי שֶׁאוֹכְלֵי תְרוּמָה זְרִיזִין. וְאוֹכְלֵי קוֹדֶשׁ אֵינָן זְרִיזִין. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. וְהָדָא הִיא מַעֲלָה. אִילּוּ דָבָר שֶׁהוּא שָׁוֶה בָזֶה וּבָזֶה. טָמֵא בָזֶה וְטָהוֹר בָּזֶה. וְדָא הִיא מַעֲלָה. אָמַר לֵיהּ. תֵּיפְתָּר בִּמְזוּקָּק לַקּוֹדֶשׁ. רִבִּי לָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אִם הָיָה דָבָר טָמֵא [כָּבֵד] כְּלִיטְרָא אֵין מַטְבִּילִין אוֹתוֹ. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר. אַף בִּתְרוּמָה אֵין מַטְבִּילִין אוֹתוֹ אֶלָּא סַל וְגַרְגּוּתָנִי בִּלְבַד. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אַבָּא שָׁאוּל וְרִבִּי שִׁמְעוֹן שְׁנֵיהֶם אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. הָאוֹחֵז בָּאָדָם וּבַכֵּלִים וּמַטְבִּילָן טְמֵאִים. וּכְשֶׁהוּא מַדִּיחַ אֶת יָדָיו טְהוֹרִין. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר יָרִפֶּם [עַד] שֶׁיָּבוֹא בָהֶן הַמַּיִם. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. מִסְתַּבְּרָא רִבִּי שִׁמְעוֹן יוֹדֵי לְאַבָּא שָׁאוּל. אַבָּא שָׁאוּל לֹא יוֹדֵי לְרִבִּי שִׁמְעוֹן. רַבָּנָן דְּקֵיסָרִין בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הֲלָכָה כְּאַבָּא שָׁאוּל. וְתַנֵּי כֵן. הֲלָכָה כְּדִבְרָיו. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. מַתְנִיתָה דְּרִבִּי מֵאִיר. אֲבָל דִּבְרֵי חֲכָמִים עוֹשִׂין כֵּן אֲפִילּוּ בַקּוֹדֶשׁ. שֶׁאֵין בֵּית צְבִיעָה תּוֹךְ. כְּלֵי קוֹדֶשׁ כּוּלָּן תּוֹךְ.

רִבִּי יוֹנָה בְשֵׁם רִבִּי חִיָּיה בַּר בָּא. מַעֲשֶׂה שֶׁנִּכְנְסוּ שִׁבְעָה זְקֵינִים לְעַבֵּר אֶת הַשָּׁנָה בְּבִקְעַת רִימוֹן. וּמִי הָיוּ. רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי שִׁמְעוֹן רִבִּי נְחֶמְיָה וְרִבִּי לִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב וְרִבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר. אָמְרוּ. כַּמָּה מַעֲלוֹת בַּקּוֹדֶשׁ וּבַתְּרוּמָה. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה. אָמַר רִבִּי מֵאִיר. כָּךְ שָׁמַעְתִּי מֵרִבִּי עֲקִיבָה. שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה. אָמַר לוֹ רִבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר. שִׁמַּשְׁתִּי אֶת רִבִּי עֲקִיבָה עוֹמַדּוֹת מַה שֶּׁלֹּא שִׁמַּשְׁתּוֹ יְשִׁיבוֹת. אָמְרוּ. רִבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר אֲלֶכְסַנְדְּרִי לַאֲמִיתּוֹ הוּא. וְעָמְדוּ מִשָּׁם בִּנְשִׁיקָה. וְכָל מָאן דְּלָא הֲוָה לֵיהּ גּוּלָּה הֲוָה חַבְרֵיהּ קָטַע פַּלְגָּא דְגוּלְתֵּיהּ וְיהַב לֵיהּ. וְלָמָּה הֲווֹן עָבְדִין כֵּן. דַּהֲווֹן כּוּלְהוֹן דָּרְשִׁין הֲדֵין פְּסוּקָא מִן שֶׁבַע שֶׁבַע אַפִּין. אֲשִׁירָה נָא לִידִידִי שִׁירַת דּוֹדִי לְכַרְמוֹ. וְקָלְסוֹן לָאֲחָרָיֵא מַה אַשְׁבַּח אַפּוֹי בְּגַוֵּהּ. אָמְרִין. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֵּן יוֹחַי הֲוָה. וְלָמָּה הֲווֹן דָּחֲקִין מֵעַתָּה הָדָא מִילְתָא. דַּהֲווֹן דָּרְשִׁין מִימֵי אֱלֹהֵי מַסֵּכָה לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ. מַה כְתִיב בַּתְרֵיהּ. אֶת חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמוֹר. אָמְרִין. כָּל מִי שֶׁפִּפְּיקָה בְיָדוֹ לְעַבֵּר אֶת הַשָּׁנָה וְאֵינוֹ מְעַבְּרָהּ כְּאִילּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה. מִי אֲתֵי מֵיזַל לוֹן אָמְרִין. אַתּוּן נַחְוֵי עוֹבְדִינָן. וַהֲוָה תַמָּן חַד כִּיף

דַּשַׁיִּישׁ וַהֲוָה כָּל חַד וְחַד נְסִיב חַד מַסְמֵר וּקְבַע לֵיהּ בְּגַוֵּיהּ וְהוּא נָחֵת וּשְׁקַע כָּהֲדִין לַיִּישָׁא. עַד כְּדוֹן מִיתְקְרֵי כֵּיפָא מַסְמְרָא.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. בֵּית צְבִיעָה שֶׁאָמְרוּ בֵּין בִּפְנִים בֵּין בַּחוּץ כְּדֶרֶךְ שֶׁהַנְּקֵיִים תּוֹפְסִין בּוֹ. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. אֵיפְשַׁר לוֹמַר בְּנָגוּב. שֶׁאֵין הַיָּדַיִם מִיטַּמּוֹת בְּנָגוּב. אֲבָל אֵיפְשַׁר לוֹמַר כִּמְלוֹא מַשֶּׂה. שֶׁמִּכֵּיוָן שֶׁנָּגַע בּוֹ טִימְּהוּ. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּימִין [בִּמְלוֹכְלָךְ] בְּמַשֶּׂה. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי בְּנָיָה. עָשׂוּ מַשֶּׂה בֵּית צְבִיעָה כְּמַשֶּׂה בֵּית מִטְבַּחֲיָיא. כְּמָה דַּתְּ אָמַר תַּמָּן. מַשֶּׂה בֵּית מִטְבַּחֲיָיא טְהוֹרִין בִּמְקוֹמָן וּטְמֵאִין בְּמָקוֹם אַחֵר. [וָכָה מַשֶּׂה בֵּית צְבִיעָה טְהוֹרִין בִּמְקוֹמָן וּטְמֵאִין בְּמָקוֹם אַחֵר.] רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. מַשֶּׂה בֵּית מִטְבַּחֲיָיא שֶׁיָּצָא לַחוּץ נִיטְמָא. וְהָא תַנִּינָן . מַשֶּׂה בֵּית מִטְבַּחֲיָיא שֶׁיָּצְאוּ לַחוּץ בִּקְדוּשָּׁתָן הֵן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. קַיְימָהּ רִבִּי רִבִּי סִימוֹן. רִבִּי חִינְנָא רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. בְּשֶׁיָּצְאוּ וְחָזְרוּ. נִיטְמָא מַשֶּׂה הָעֶלְיוֹן וְהָיָה שׁוֹתֵת וְיוֹרֵד. רִבִּי בָּא וְרִבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה. חַד אָמַר. בִּמְקוֹמוֹ טָהוֹר. יָרַד לְמַטָּן טָמֵא. הוֹאִיל וְהוּא בָא מִכַּח טַהֲרָה טָהוֹר.

רִבִּי אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי זְעוּרָה. הָדָא דַתְּ אָמַר. כְּמַשְׁקִין שֶׁנִּיטְמוּ בְאוֹכְלִין. אֲבָל בְּמַשְׁקִין שֶׁנִּיטְמוּ בְּשֶׁרֶץ טְמֵאִים הֵן.

תַּמָּן תַּנִּינָן. כָּל הַכֵּלִים יֵשׁ לָהֶן אֲחוֹרַיִים וְתוֹךְ וְיֵשׁ לָהֶם בֵּית צְבִיעָה. רִבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר. לַעֲרֵיבָה גְּדוֹלָה שֶׁלְּעֵץ. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. לְכוֹסוֹת. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. לְיָדַיִם טְמֵאוֹת וּטְהוֹרוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. לֹא אָמְרוּ אֶלָּא לְיָדַיִם טְהוֹרוֹת בִּלְבָד. וּכְרִבִּי מֵאִיר. הָיוּ יָדָיו טְמֵאוֹת וַאֲחוֹרֵי הַכּוֹס טְהוֹרִין מַשֶּׂה לַחוּץ עַל גַּבֵּי הַכּוֹס וְאָחֲזוֹ בְּבֵית צְבִיעָתוֹ. פְּשִׁיטָא שֶׁאֵין מַשֶּׂה מִיטַּמֵּא מִן הַיָּד לְטַמֵּא אֶת הַכּוֹס. כְּשֵׁם שֶׁאֵין מַשֶּׂה מִיטַּמֵּא מִן הַיָּד לְטַמֵּא אֶת הַכּוֹס כָּךְ אֵין מַשֶּׂה מִיטַּמֵּא מִן הַיָּד לְטַמֵּא כְּבֵית צְבִיעָתוֹ. פְּשִׁיטָא שֶׁאֵין מַשֶּׂה מִיטַּמֵּא מִן הַיָּד לְטַמֵּא כְּבֵית צְבִיעָתוֹ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. מַשְׁקִין טְהוֹרִים נִתּוּנִין בַּקְּרָקַע. נָגַע בָּהֶן כִּכָּר טָמֵא טִימְּאָן. לְאֵי זֶה דָבָר טִימְּאָן. לֹא לְטַמֵּא כִּכָּר בְּמָקוֹם אַחֵר. מִפְּנֵי שֶׁהֵן עַל גַּבֵּי הַכּוֹס לֹא. אֶלָּא מַשֶּׂה [נָתוּן] עַל גַּבֵּי הַיָּד וְאָחֲזוֹ בְּבֵית צְבִיעָתוֹ אֲפִילּוּ כֵן אֵין מַשֶּׂה מִיטַּמֵּא מִן הַכּוֹס לְטַמֵּא אֶת הַיָּד. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. מַשְׁקִין טְמֵאִין נִתּוּנִין בַּקְּרָקַע. נָגַע בָּהֶן כִּכָּר טָהוֹר נִיטְמָא. לָא אָמַר אֶלָּא כִּכָּר. הָא יָד לֹא. וּכְרִבִּי יוֹסֵה. הָיוּ יָדָיו טְהוֹרוֹת וַאֲחוֹרֵי הַכּוֹס טְמֵאִים. מַשֶּׂה נָתוּן עַל גַּבֵּי הַיָּד וְאָחֲזוֹ בְּבֵית צְבִיעָתוֹ. פְּשִׁיטָא שֶׁאֵין מַשֶּׂה מִיטַּמֵּא מִן הַכּוֹס לְטַמֵּא אֶת הַיָּד. וּכְשֵׁם שֶׁאֵין מַשֶּׂה מִיטַּמֵּא מִן הַכּוֹס לְטַמֵּא אֶת הַיָּד כָּךְ אֵין מַשֶּׂה מִיטַּמֵּא מִן הַכּוֹס לְטַמֵּא כִּכָּר בְּמָקוֹם אַחֵר. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. מַשְׁקִין טְמֵאִים נִתּוּנִין בַּקְּרָקַע. נָגַע בָּהֶן כִּכָּר טָהוֹר נִיטְמָא. לְאֵי זֶה דָבָר נִיטְמָא. לֹא לְטַמֵּא כִּכָּר בְּמָקוֹם אַחֵר. מִפְּנֵי שֶׁהֵן עַל גַּבֵּי קַרְקַע. הָא עַל גַּבֵּי הַיָּד לֹא. אֶלָּא מַשֶּׂה נָתוּן עַל גַּבֵּי הַכּוֹס וְאָחֲזוֹ בְּבֵית צְבִיעָתוֹ. אֲפִילּוּ כֵן אֵין מַשֶּׂה מִיטַּמֵּא מִן הַיָּד לְטַמֵּא אֶת הַכּוֹס. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. מַשְׁקִין טְמֵאִים נִתּוּנִים בְּבֵית צְבִיעָתוֹ שֶׁלְּכוֹס. נָגַע בָּהֶן כּוֹס שֶׁאֲחוֹרָיו טְהוֹרִים בְּבֵית צְבִיעָתוֹ נִיטְמָא.

הַנּוֹשֵׂא אֶת הַמִּדְרָס הוּא נוֹשֵׂא אֶת הַתְּרוּמָה אֲבָל לֹא אֶת הַקּוֹדֶשׁ. רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה. מִפְּנֵי מַעֲשֶׂה שֶׁאֵירַע. מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁנִּיקְּבָה חֲבִיתוֹ וּפָקְקָהּ בְּסַנְדָּלוֹ. רִבִּי זְעוּרָה רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. עָבַר וְנָשָׂא טָהוֹר. וְאַתְיָא כַהִיא דְאָמַר רִבִּי לָעְזָר. יֵשׁ [מֵהֶן] שֶׁאָמְרוּ לֹא יִשָּׂא. עָבַר וְנָשָׂא טָמֵא. [וְיֵשׁ מֵהֶן שֶׁאָמְרוּ.] לֹא יִשָּׂא. אִם עָבַר וְנָשָׂא טָהוֹר. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. לֵית הָדָא אָמְרָה שֶׁלֹּא עָשׂוֹ גּוּפוֹ כְּזָב אֶצֶל הַקּוֹדֶשׁ. [אֵין תֵּימַר. עָשׂוֹ גּוּפוֹ כְּזָב אֶצֶל הַקּוֹדֶשׁ.] אֲפִילּוּ עָבַר וְנָשָׂא יִהְיֶה טָמֵא. אָמַר לֵיהּ. תִּיפְתָּר בִּמְזוּקָק לַקּוֹדֶשׁ.

שֶׁלֹּא כְּמִידַּת הַקּוֹדֶשׁ מִידַּת הַתְּרוּמָה. שֶׁבַּקּוֹדֶשׁ מַתִּיר אֶת הֶחוּטִים וּמְנַגֵּב אֶת הַנְּקָבִים וְאַחַר כָּךְ קוֹשֵׁר וּבַתְּרוּמָה קוֹשֵׁר. וְאַחַר כָּךְ מַטְבִּיל. אוֹכְלֵי תַרוּמָה זְרִיזִין הֵן. וְהֵן חָצִין אוֹתָהּ. אוֹכְלֵי הַקּוֹדֶשׁ אֵינָן זְרִיזִין וְאֵינָן חָצִים אוֹתָהּ.

ב משנה: כֵּלִים הַנִּגְמָרִים בְּטַהֲרָה צְרִיכִין טְבִילָה לַקּוֹדֶשׁ אֲבָל לֹא לַתְּרוּמָה. הַכֵּלִי מְצָרֵף מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ לַקּוֹדֶשׁ אֲבָל לֹא לַתְּרוּמָה. הָרְבִיעִי בַּקּוֹדֶשׁ פָּסוּל וְהַשְּׁלִישִׁי בַּתְּרוּמָה. וּבַתְּרוּמָה נִיטְמֵאת אַחַת מִיָּדָיו חֲבֶרְתָּהּ טְהוֹרָה. וּבַקּוֹדֶשׁ מַטְבִּיל שְׁתֵּיהֶן. וְהַיָּד מְטַמָּא אֶת חֲבֶרְתָּהּ בַּקּוֹדֶשׁ אֲבָל לֹא בַּתְּרוּמָה:

הלכה: תַּנֵּי. מַעֲשֶׂה בְּאִשָּׁה אַחַת שֶׁהָיְתָה אוֹרֶגֶת בֶּגֶד אֶחָד בְּטַהֲרָה וּבָאת אֶצֶל רִבִּי יִשְׁמָעֵאל לְהִישָּׁאֵל לוֹ. אָמְרָה לוֹ. יוֹדַעַת אֲנִי שֶׁלֹּא נִיטְמָא. אֶלָּא שֶׁלֹּא נָתַתִּי דַּעְתִּי לְשׁוֹמְרוֹ. מִתּוֹךְ שֶׁהוּא בוֹדְקָהּ אָמְרָה לוֹ. נִידָּה בָאָת וּמָתְחָה עִימִּי בַּחֲבֶל. בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה אָמַר רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. גְּדוֹלִים הֵם דִּבְרֵי חֲכָמִים שֶׁאָמְרוּ. כֵּלִים הַנִּגְמָרִים בְּטַהֲרָה צְרִיכִין טְבִילָה לַקּוֹדֶשׁ אֲבָל לֹא לַתְּרוּמָה. שׁוּב מַעֲשֶׂה בְּאִשָּׁה אַחַת שֶׁהָיְתָה אוֹרֶגֶת מִטְפַּחַת אַחַת בְּטַהֲרָה וּבָאת אֶצֶל רִבִּי יִשְׁמָעֵאל לְהִישָּׁאֵל לוֹ. אָמְרָה לוֹ. יוֹדַעַת אֲנִי שֶׁלֹּא נִיטְמָא. אֶלָּא שֶׁלֹּא נָתַתִּי דַּעְתִּי לְשׁוֹמְרוֹ. מִתּוֹךְ שֶׁהוּא בוֹדְקָהּ אָמְרָה לוֹ. נִפְסְקָה נִימָא אַחַת וּקְשַׁרְתִּיהָ בְּפִי. בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה אָמַר רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. גְּדוֹלִים הֵן דִּבְרֵי חֲכָמִים שֶׁאָמְרוּ. כֵּלִים הַנִּגְמָרִין בְּטַהֲרָה צְרִיכִין טְבִילָה בַּקּוֹדֶשׁ אֲבָל לֹא לַתְּרוּמָה.

הַחוֹתֵךְ מִשְׁפּוֹפֶרֶת הַקּוֹדֶשׁ. חוֹתְכָהּ וּמַטְבִּילָהּ טְעוּן טְבִילָה. נִיחָא חוֹתְכָהּ. מַטְבִּילָהּ. וְיִכְרְכֶינָּהּ (בְּשִׁיט) [בְּסִיב] וַיַּטְבִּילֶהָּ. אָמַר רִבִּי אִילָא. תִּיפְתָּר שֶׁחֲתָכָהּ עַל מְנָת לְהַטְבִּילָהּ. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. עַד כָּאן בְּקוֹדְשֵׁי מִקְדָּשׁ הַמְקוּדָּשִׁים. מִיכָּן וְהֵילָךְ בְּחוּלִין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל טַהֲרַת הַקּוֹדֶשׁ.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. מַעֲיִדּוּתוֹ שֶׁלְּרִבִּי עֲקִיבָה הִיא. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. הוֹסִיף רַבִּי עֲקִיבָה הַסּוֹלֶת וְהַקְּטוֹרֶת הַלְּבוֹנָה וְהַגֶּחָלִים שֶׁנָּגַע טְבוּל יוֹם בְּמִקְצָתָן. שֶׁפָּסַל אֶת כּוּלָּן. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. יוֹדְעִין הָיוּ שֶׁכְּלֵי שָׁרֵת מְחַבְּרִים. וּמַה בָּא לְהָעִיד. עַל שִׁירֵי מְנָחוֹת שֶׁיִּהוּ מְחַבְּרִין אֶת עַצְמָן. רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי זְמִינָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ. שִׁירֵי מְנָחוֹת מְחַבְּרִין אֶת עַצְמָן. מִפְּנֵי שֶׁנִּזְקְקוּ לְכֵילָיֵן. רִבִּי אָחָא רִבִּי אִילָא בְּשֵׁם רִבִּי יָסָא. יוֹדְעִין הָיוּ שֶׁכְּלֵי שָׁרֵת מְחַבְּרִין. מַה בָּא לְהָעִיד. עַל הַסּוֹלֶת וְעַל הַקְּטוֹרֶת וְעַל הַלְּבוֹנָה וְעַל הַגֶּחָלִים. נִיחָא סוֹלֶת וּקְטוֹרֶת וּלְבוֹנָה. גֶּחָלִים. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר כַּהֲנָא. תִּיפְתָּר בִּגְחָלִים שֶׁלְּיוֹם

הַכִּיפּוּרִים שֶׁבְּמַה הוּא חוֹתֶה הוּא מַכְנִיס. אֲבָל בִּגְחָלִים שֶׁבְּכָל יוֹם [לֹא]. כַּהִיא דְתַנְיָנָן תַּמָּן. נִתְפַּזֵּר מִמֶּנּוּ בְּקַב גֶּחָלִים הָיָה מְכַבְּדָן לָאַמָּה. וּבַשַּׁבָּת כּוֹפִין עָלָיו פְּסַכְתֵּר. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. וְכִי סוֹלֶת וּקְטוֹרֶת וּלְבוֹנָה וְגֶחָלִים יֵשׁ לָהֶן שֶׁיִּעוּר אֶצֶל זֶה. לֹא מִפְּנֵי שֶׁנִּזְקְקוּ לְכֵילְיָין. וְהָכָא מִפְּנֵי שֶׁנִּזְקְקוּ לְכֵילְיָין.

רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בָּעֵי. קוֹמֶץ מֵהוּ שֶׁיְּקָרֵב בִּשְׁנֵי כֵלִים. הָתִיב רִבִּי חָנִין. וְהָא תַנִּינָן. הַכֶּלִי מְצָרֵף. אֵין תֵּימַר שֶׁקּוֹמֶץ קָרֵב בִּשְׁנֵי כֵלִים. וְלֵיי דָא מִילְּה תַּנִּינָן. הַכֶּלִי מְצָרֵף. אָמַר רִבִּי לָעְזָר דְּרוֹמְיָא. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי זְמִינָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ. שִׁיֵּרֵי מְנָחוֹת מְחַבְּרִין אֶת עַצְמָן. לֹא מִפְּנֵי שֶׁנִּזְקְקוּ לְכֵילְיָין. וְהָכָא שֶׁנִּזְקְקוּ לְכֵילְיָין. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. וְכִי סוֹלֶת וּקְטוֹרֶת וּלְבוֹנָה וּגְחָלִים לֹא כִּכְמָּה כֵלִים הֵן קְרֵיבִין. וְאַתְּ אָמַר. הַכֶּלִי מְצָרֵף. וְהָכָא הַכֶּלִי מְצָרֵף. כַּהֲנָא שָׁאַל לְרַבָּנִין דְּתַמָּן. מִנְחָה חֲלוּקָה (בִּכְשָׁה) [בְּגַסָּה]. נִיטְמֵאת זוֹ נִיטְמֵאת זוֹ. אָמְרוּן לֵיהּ. נִיטְמֵאת זוֹ נִיטְמֵאת זוֹ. וְקָפְצָה טוּמְאָה. אָמְרוּן לֵיהּ. וְקָפְצָה טוּמְאָה. אֲפִילּוּ אֲחֶרֶת בֵּינְתַיִים. אָמְרוּן לֵיהּ. אֲפִילּוּ אֲחֶרֶת בֵּינְתַיִים. קוֹמֶץ מִזּוֹ לַזּוֹ. אָמְרוּן לֵיהּ. שְׁמוּעָה לֹא שְׁמַעְנוּ. מִשְׁנָה שָׁנִינוּ. כַּהִיא דְתַנְיָנָן לְתַמָּן. שְׁתֵּי מְנָחוֹת שֶׁלֹּא נִקְמְצוּ וְנִתְעָרְבוּ זוֹ בְזוֹ. אִם יָכוֹל לְקָמוֹץ מִזּוֹ בִּפְנֵי עַצְמָהּ וּמִזּוֹ בִּפְנֵי עַצְמָהּ כְּשֵׁירוֹת. וְאִם לָאו פְּסוּלוֹת. [וְ]אֵין שְׁיֵרֶיהָ שֶׁל זוֹ מַפְסִיקִין לָזוֹ. אָתָא רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. קוֹמֶץ מִזּוֹ עַל זוֹ. נִיטְמֵאת זוֹ נִיטְמֵאת זוֹ. הָאֶמְצָעִית לֹא נִיטְמֵאת. לֹא כֵן תַּנֵּי. כַּף אַחַת. שֶׁהִיא עוֹשָׂה מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ אַחַת. אָמַר רִבִּי חִינְנָה. אֵין הַכֶּלִי מְצָרֵף אֶלָּא דָּבָר שֶׁהוּא אָסוּר לוֹ.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בָּעֵי. צָרִיד שֶׁלְּמְנָחוֹת מָהוּ שֶׁיֵּעָשֶׂה מִינְיָין. הָתִיב רִבִּי לָעְזָר. וְהָכְתִיב מִכָּל הָאוֹכֶל אֲשֶׁר יֵאָכֵל אֲשֶׁר יָבֹא עָלָיו מַיִם יִטְמָא. אֶת שֶׁטּוּמְאָתוֹ עַל יְדֵי מַיִם עוֹשֶׂה מִינְיָין. אֶת שֶׁאֵין טוּמְאָתוֹ עַל יְדֵי מַיִם אֵינוֹ עוֹשֶׂה מִינְיָין. הָתִיב רִבִּי יוֹסֵי. הֲרֵי נִבְלַת עוֹף הַטָּהוֹר הֲרֵי הִיא מְטַמָּא טוּמְאַת אוֹכָלִים בְּלֹא הֶכְשֵׁר וּבְלֹא טוּמְאָה. מִפְּנֵי שֶׁסּוֹפָהּ לְטַמֵּאוֹת טוּמְאָה חֲמוּרָה. מַאי כְדוֹן. מִכָּל הָאוֹכֶל אֲשֶׁר יֵאָכֵל. אֶת שֶׁטּוּמְאָתוֹ מִשֶּׁם אוֹכֶל עוֹשֶׂה מִינְיָין. וְאֶת שֶׁאֵין טוּמְאָתוֹ מִשֶּׁם אוֹכֶל אֵינוֹ עוֹשֶׂה מִינְיָין.

רִבִּי יוֹנָתָן בְּשֵׁם רִבִּי. הָאוֹכֵל אוֹכֶל שְׁלִישִׁי בַּתְּרוּמָה נִפְסָל גּוּפוֹ מִלּוֹכַל בַּתְּרוּמָה. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בָּעֵי. מַה. רִבִּי כְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר. דְּתַנְיָנָן תַּמָּן. הָאוֹכֵל אוֹכֶל רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן. הָאוֹכֵל אוֹכֶל שֵׁינִי שֵׁינִי. הָאוֹכֵל אוֹכֶל שְׁלִישִׁי שְׁלִישִׁי. דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. כְּדֵי שֶׁיְּהֵא בָדֵל מִן הַתְּרוּמָה. וְדִכְוָותָהּ. הָאוֹכֵל אוֹכֶל שֵׁינִי בְּמַעֲשֵׂר נִפְסָל גּוּפוֹ מִלּוֹכַל בְּמַעֲשֵׂר. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. וַחֲכָמִים אוֹסְרִין בַּמַּעֲשֵׂר. וְלָא שְׁמִיעַ [לָהּ] דְּאָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רִבִּי זְעוּרָה. מָהוּ וַחֲכָמִים אוֹסְרִין בַּמַּעֲשֵׂר. נִפְסָל גּוּפוֹ מִלּוֹכַל בְּמַעֲשֵׂר. וְדִכְוָותָהּ. הָאוֹכֵל אוֹכֶל רְבִיעִי בַּקּוֹדֶשׁ נִפְסָל גּוּפוֹ מִלּוֹכַל בַּקּוֹדֶשׁ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. דְּאָמַר רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. עָשׂוּ אוֹתוֹ כְּאוֹכֵל אוֹכֶל רְבִיעִי בַּקּוֹדֶשׁ. הָדָא אָמְרָה. הָאוֹכֵל אוֹכֶל רְבִיעִי בַּקּוֹדֶשׁ נִפְסָל גּוּפוֹ מִלּוֹכַל בַּקּוֹדֶשׁ. עַד כְּדוֹן בְּקָדְשֵׁי מִקְדָּשׁ הַמְקוּדָּשִׁין. וַאֲפִילּוּ בְּחוּלִין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל טַהֲרַת הַקּוֹדֶשׁ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. [דְּתַנְיָנָן תַּמָּן.] הַשּׁוֹחֵט בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף וְלֹא יָצָא מֵהֶן דָּם. כְּשֵׁירִין וְנֶאֱכָלִים בְּיָדַיִם מְסוֹאָבוֹת. אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הוּכְשְׁרוּ בְדָם. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר הוּכְשְׁרוּ בַּשְּׁחִיטָה. רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. מַתְנִיתָה בְּחוּלִין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל גַּב הַקּוֹדֶשׁ כְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. רִבִּי זְעוּרָא רִבִּי יָסָא רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי יַנַּיי בְּשֵׁם רִבִּי. הָאוֹכֵל אוֹכֶל שְׁלִישִׁי בַּתְּרוּמָה נִפְסָל גּוּפוֹ מִלּוֹכַל בַּתְּרוּמָה. וְלֹא מַתְנִיתָה הִיא שֶׁהַשְּׁלִישִׁי שֵׁינִי לַקּוֹדֶשׁ. מַתְנִיתָה בְּקָדְשֵׁי מִקְדָּשׁ הַמְקוּדָּשִׁין. דְּרִבָּא אַתָּא מֵימַר לָךְ. וַאֲפִילּוּ בְּחוּלִין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל גַּב הַקּוֹדֶשׁ. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָה. מַתְנִיתָה כֵּן. כִּכְרוֹת הַקּוֹדֶשׁ בְּתוֹךְ גּוּמּוֹתֵיהֶם הַמַּיִם מְקוּדָּשִׁין. בְּאַשׁ לָךְ דַּאֲתָא מֵימוֹר לָךְ. עָשָׂה מַשְׁקֶה פִּיו כְּמַשְׁקֶה קוֹדֶשׁ. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. כְּמָה דַּתְּ אָמַר תַּמָּן. עָשָׂה אֶת הַטָּהוֹר לַחַטָּאת כְּמֵי חַטָּאת וּכְאֵפֶר חַטָּאת. וְהָכָא עָשָׂה מַשְׁקֶה פִּיו כְּמַשְׁקֶה קוֹדֶשׁ. רִבִּי זְעוּרָה רִבִּי יָסָא רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי יַנַּיי. וְלָא יָדְעִין אֵין מַשֶּׁה בָהּ בְּשֵׁם רִבִּי. מַתְנִיתָה מִינָהּ קִיּוּמָה וּמִינָהּ תַּבָרָה. מִינָהּ קִיּוּמָה. שֶׁהַשְּׁלִישִׁי שֵׁינִי לַקּוֹדֶשׁ וְאֵין שֵׁינִי לַתְּרוּמָה. שֶׁנַּעֲשָׂה לְטַהֲרַת הַתְּרוּמָה. אֲבָל אִם נַעֲשָׂה לְטַהֲרַת הַקּוֹדֶשׁ נַעֲשָׂה גּוּפוֹ שֵׁינִי אֶצֶל הַקּוֹדֶשׁ. מִינָהּ תַּבָרָה. שֶׁהַשְּׁלִישִׁי שֵׁינִי לַקּוֹדֶשׁ וְלֹא שֵׁינִי לַתְּרוּמָה. שֶׁנַּעֲשִׂית לְטַהֲרַת הַקּוֹדֶשׁ. אֲבָל אִם נַעֲשָׂה לְטַהֲרַת הַקּוֹדֶשׁ נַעֲשָׂה גּוּפוֹ שֵׁינִי אֶצֶל הַתְּרוּמָה וְכָל שֶׁכֵּן אֶצֶל הַקּוֹדֶשׁ.

תַּנֵּי רִבִּי יוֹסֵי. מְנַיִין לָרְבִיעִי בַּקּוֹדֶשׁ שֶׁהוּא פָסוּל. וְדִין הוּא. מַה אִם מְחוּסָּר כִּיפּוּרִים שֶׁאֵינוֹ פוֹסֵל בִּתְרוּמָה הֲרֵי פוֹסֵל בַּקּוֹדֶשׁ. רְבִיעִי שֶׁהוּא פוֹסֵל בִּתְרוּמָה אֵינוֹ דִין הוּא. מַה אִם הַכֵּלִים שֶׁאֵינָן מִיטַּמִּין מֵאֲוִיר כְּלֵי חֶרֶס שֶׁנִּיטְמָא בְּשֶׁרֶץ הֲרֵי הֵן מִיטַּמִּין בְּשֶׁרֶץ לְטַמֵּא אוֹכָלִין. אוֹכָלִין עַצְמָן שֶׁנִּיטְמוּ בְּשֶׁרֶץ אֵינוֹ דִין שֶׁיְּטַמְּאוּ בְּשֶׁרֶץ לְטַמֵּא אוֹכָלִין. עַד כְּדוֹן כִּרְבִּי עֲקִיבָה. כִּרְבִּי יִשְׁמָעֵאל. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא. זֶה רִאשׁוֹן שֶׁנָּגַע בְּטָמֵא. לֹא יֵאָכֵל. לְרַבּוֹת אֶת הַשֵּׁינִי. שְׁלִישִׁי בַּתְּרוּמָה מְנַיִין. וְדִין הוּא. מָה אִם טְבוּל יוֹם שֶׁאֵינוֹ פוֹסֵל בְּחוּלִין הֲרֵי הוּא פוֹסֵל בַּתְּרוּמָה. שֵׁינִי שֶׁהוּא פוֹסֵל בְּחוּלִין אֵינוֹ דִין שֶׁיְּפַסּוֹל בַּתְּרוּמָה. רְבִיעִי בַּקּוֹדֶשׁ מְנַיִין. וְדִין הוּא. מָה אִם מְחוּסָּר כִּיפּוּרִים שֶׁאֵינוֹ פוֹסֵל בְּתְרוּמָה הֲרֵי הוּא פוֹסֵל בַּקּוֹדֶשׁ. (רְבִיעִי) [שְׁלִישִׁי] שֶׁהוּא פוֹסֵל בִּתְרוּמָה אֵינוֹ דִין שֶׁיְּפַסּוֹל בַּקּוֹדֶשׁ. הֲרֵי לָמַדְנוּ לָרִאשׁוֹן וּלְשֵׁינִי מִן הַכָּתוּב וְלִשְׁלִישִׁי מִן הַדִּין וְלִרְבִיעִי

(מקוֹל) [מִקֹּל] וָחוֹמֶר. דָּנִין לוֹ דִּין מִן הַדִּין. שֶׁיִּהֵא הַכֹּל מְשׁוּעְבָּד לַהֲלָכָה שְׁיִהֵא הַשְּׁלִישִׁי פּוֹסֵל בַּתְּרוּמָה וְהָרְבִיעִי בַּקּוֹדֶשׁ.

וּבַתְּרוּמָה אִם נִיטְמֵאת אַחַת מִיָּדָיו חֲבֵירְתָהּ טְהוֹרָה. לְטַמֵּא אֶת הַקּוֹדֶשׁ. דִּבְרֵי רַבִּי. רַבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. לִפְסוֹל בַּקּוֹדֶשׁ. מַה. רַבִּי כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ.

דְּתַנְיָנן תַּמָּן. כֹּל הַפּוֹסֵל אֶת הַתְּרוּמָה מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם לִהְיוֹת שְׁנִיּוֹת. וְהַיָּד מְטַמָּא אֶת חֲבֵירְתָהּ. דִּבְרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. וּדְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ רָבָא מִן דְּרַבִּי. מַה דְּאָמַר רַבִּי בַּקּוֹדֶשׁ. וּמַה דְּאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בַּתְּרוּמָה.

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. לֹא שָׁנוּ אֶלָּא חֲבֵירְתָהּ. הָא אַחֶרֶת לֹא. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֲפִילּוּ אַחֶרֶת. רַבִּי יִרְמְיָה רַבִּי אִמִּי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן. אֲפִילּוּ כֵּכָר. אָמְרִין. חָזַר בֵּיהּ רַבִּי יוֹחָנָן מִן הָדָא. מָה אָמַר כֹּה עַד לֹא יַחְזוֹר בֵּיהּ. לֹא אָמַר אֶלָּא לְטַמֵּא כֵּכָר. עַל שֵׁם כֹּל הַפּוֹסֵל אֶת הַתְּרוּמָה מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם לִהְיוֹת שְׁנִיּוֹת. הָא לְטַמֵּא כֵּכָר כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא. עַל שֵׁם שֶׁאֵין שֵׁינִי עוֹשֶׂה שֵׁינִי.

ג משנה: אוֹכְלִין אוֹכְלִים נְגוּבִים בְּיָדַיִם מְסוֹאָבוֹת בַּתְּרוּמָה אֲבָל לֹא בַּקּוֹדֶשׁ. הָאוֹנֵן וְהַמְּחוּסַּר כִּפּוּרִים צְרִיכִין טְבִילָה לַקּוֹדֶשׁ אֲבָל לֹא לַתְּרוּמָה:

הלכה: אָמַר רַבִּי חֲנַנְיָה בֶּן אַנְטִיגְנֹס. וְכִי יֵשׁ אוֹכְלִין נְגוּבִין אֶצֶל הַקּוֹדֶשׁ. תּוֹחֵף אֶת הַחֲרָרָה בְּשִׁפּוּד וְאוֹכֵל עִמָּהּ כְּזַיִת בָּשָׂר בִּתְרוּמָה אֲבָל לֹא בַּקּוֹדֶשׁ.

תַּמָּן תַּנִּינָן. הָיָה אוֹכֵל דְּבֵילָה בְּיָדַיִם מְסוֹאָבוֹת. הִכְנִיס יָדוֹ לְתוֹךְ פִּיו לִישׁוֹל אֶת הַצְּרוֹר. חִזְקִיָּה אָמַר. לֹא שָׁנוּ אֶלָּא דְּבֵילָה שֶׁהוּא רוֹצֶה בַּמִּשְׁקִין שֶׁעַל אֶצְבָּעוֹ. הָא שְׁאָר כָּל הַדְּבָרִים לֹא. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר. לֹא שַׁנָּיָא. הִיא דְּבֵילָה הִיא שְׁאָר כָּל הַדְּבָרִים. מַתְנִיתָה פְלִיגָא עַל חִזְקִיָּה מַגַּע טְמֵא מֵת שֶׁהָיוּ אוֹכְלִין וּמַשְׁקִין לְתוֹךְ פִּיו. הִכְנִיס רֹאשׁוֹ לַאֲוִיר הַתַּנּוּר טָהוֹר וְטִיפְאֵהוּ. וְטָהוֹר שֶׁהָיוּ אוֹכְלִין וּמַשְׁקִין לְתוֹךְ פִּיו. הִכְנִיס רֹאשׁוֹ לַאֲוִיר הַתַּנּוּר טָמֵא וְנִיטְמָא. נִיחָא מַשְׁקִין טְמֵאִין. אוֹכְלִין מֵאֵיכָן הוּכְשְׁרוּ. לֹא מִמַּשְׁקֶה פִּיו. תִּיפְתָּר אוֹ בִדְבֵילָה שְׁמֵינָה אוֹ בְאוֹכְלִין שֶׁהוּכְשְׁרוּ עַד שֶׁהֵן מִבַּחוּץ. מַתְנִיתָה פְלִיגָא עַל רַבִּי יוֹחָנָן. אוֹכְלִין אוֹכְלִין נְגוּבִין בְּיָדַיִם מְסוֹאָבוֹת בַּתְּרוּמָה אֲבָל לֹא בַּקּוֹדֶשׁ. פָּתַר לָהּ בַּזּוֹרֶק. אִם בַּזּוֹרֶק אֲפִילּוּ בַקּוֹדֶשׁ. שֶׁמָּא יִשְׁכַּח וְיִגַּע. אִם שֶׁמָּא יִשְׁכַּח וְיִגַּע אֲפִילּוּ בַתְּרוּמָה יְהֵא אָסוּר. מַאי כְדוֹן. אוֹכְלֵי תְרוּמָה זְרִיזִין הֵן וְאֵינוֹ שׁוֹכֵחַ. אוֹכְלֵי הַקּוֹדֶשׁ אֵינָן זְרִיזִין וְהוּא שׁוֹכֵחַ.

תַּמָּן תַּנִּינָן. אוֹנֵן נוֹגֵעַ וְאֵינוֹ מַקְרִיב וְאֵינוֹ חוֹלֵק לוֹכַל בָּעֶרֶב. תַּמָּן אַתְּ אָמַר. מוּתָּר לִיגַּע. וָכָא אַתְּ אָמַר. אָסוּר לִיגַּע. אָמַר רַבִּי יַנַּיי. כָּאן בְּשֶׁהִסִּיעַ דַּעְתּוֹ וְכָאן בְּשֶׁלֹּא הִסִּיעַ דַּעְתּוֹ. רַבִּי יוֹסֵה בָעֵי. אִם בְּשֶׁהִסִּיעַ דַּעְתּוֹ אֲפִילּוּ בַתְּרוּמָה יְהֵא אָסוּר. מַאי כְדוֹן. כַּהִיא דְּאָמַר רַבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי בָּא בַּר מָמָל. עָשׂוּ אוֹתוֹ כְּאוֹכֵל אוֹכֶל רְבִיעִי בַּקּוֹדֶשׁ. הָדָא אָמְרָה הָאוֹכֵל אוֹכֶל רְבִיעִי בַּקּוֹדֶשׁ אָסוּר לוֹכַל וּמוּתָּר לִיגַּע. וָכָא אָסוּר לוֹכַל וּמוּתָּר לִיגַּע. תַּמָּן תַּנִּינָן. שֶׁבֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים. צְרִיכָה טְבִילָה בָּאַחֲרוֹנָה. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. אֵינָהּ צְרִיכָה טְבִילָה בָּאַחֲרוֹנָה. מָה אָנָן קַיָּימִין. אִם לַאֲכִילַת תְּרוּמָה קַשְׁיָא עַל דְּבֵית שַׁמַּי. וְלֹא טְבוּלַת יוֹם הִיא. וְאֵין טְבוּל יוֹם מַעֲרִיב שְׁמְשׁוֹ וְאוֹכֵל. אִם לַאֲכִילַת קָדָשִׁים קַשְׁיָא דְּבֵית הִלֵּל. וְלָא מְחוּסַּר כַּפָּרָה הִיא. וְאֵין מְחוּסַּר כַּפָּרָה טָעוּן טְבִילָה אֶצֶל הַקּוֹדֶשׁ. אֵין תֵּימַר. בַּתְּרוּמָה אָנָן קַיָּימִין תַּמָּן. וְהָדָא דְתַנִּינָן הָכָא רֵישָׁא דִּבְרֵי הַכֹּל וְסֵיפָא בַּמַּחְלוֹקֶת. אֵין תֵּימַר. בַּתְּרוּמָה אָנָן קַיָּימִין הָכָא. וְהָדָא הִיא דְתַנִּינָן תַּמָּן רֵישָׁא דִּבְרֵי הַכֹּל וְסֵיפָא בַּמַּחְלוֹקֶת. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אֱבוּדְמִי קוֹמֵי רַבִּי מָנָא. בַּתְּרוּמָה אָנָן קַיָּימִין. תַּמָּן טַעֲמוֹן דְּבֵית שַׁמַּי מִפְּנֵי הַהֶדְיוֹטוֹת. שֶׁלֹּא יְהוּ אוֹמְרִים. רָאִינוּ אִשָּׁה שׁוֹפַעַת דָּם וְאוֹכֶלֶת בַּתְּרוּמָה.

ד משנה: חוֹמֶר בַּתְּרוּמָה שֶׁבִּיהוּדָה נֶאֱמָנִים עַל טַהֲרַת יַיִן וְשֶׁמֶן כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה וּבִשְׁעַת הַגִּתּוֹת וְהַבַּדִּים אַף עַל הַתְּרוּמָה. עָבְרוּ הַגִּתּוֹת וְהַבַּדִּים וְהֵבִיאוּ לוֹ חָבִית שֶׁל יַיִן שֶׁל תְּרוּמָה לֹא יְקַבְּלֶנָּה מִמֶּנּוּ אֲבָל מַנִּיחָהּ לְגַת הַבָּאָה. אִם אָמַר לוֹ הִפְרַשְׁתִּי לְתוֹכָהּ רְבִיעִית קוֹדֶשׁ נֶאֱמָן. כְּדֵי יַיִן וְכַדֵּי שֶׁמֶן הַמְּדוּמָּעוֹת נֶאֱמָנִין עֲלֵיהֶן בִּשְׁעַת הַגִּתּוֹת וְהַבַּדִּים קוֹדֶם לְגַת שִׁבְעִים יוֹם:

הלכה: חוֹמֶר בַּתְּרוּמָה שֶׁבִּיהוּדָה נֶאֱמָנִין. הָא בַגָּלִיל לֹא. רַבִּי סִימוֹן רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי בְּשֵׁם רַבִּי פְּדָיָה. מִפְּנֵי שֶׁפְּסִיקְיָא שֶׁלְכּוּתִים מַפְסֶקֶת. וְהָא תַנִּינָן. שְׁנֵיָּה לָהּ רֶגֶל בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן. בְּלֹא כָךְ אֵין פְּסִיקְיָא שֶׁלְכּוּתִים מַפְסֶקֶת. אָמַר רַבִּי שַׁמַּי. תִּיפְתָּר בְּמֵבִיא גַּרְגִּרִים וְכוֹתְשָׁן שָׁם. וּבִיהוּדָה נֶאֱמָנִין עַל הַיַּיִן אֲבָל לֹא עַל הַקַּנְקִינִים. וּבַגָּלִיל אֵינָן נֶאֱמָנִין לֹא עַל הַיַּיִן וְלֹא עַל הַקַּנְקִינִים. רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. בֶּן דָּרוֹם שֶׁאָמַר. בַּגָּלִיל הֲבֵאתִיהָ. נֶאֱמָן. וּבֶן גָּלִיל שֶׁאָמַר. מִדָּרוֹם הֲבֵאתִיהָ. אֵינוֹ נֶאֱמָן.

רַבִּי יִרְמְיָה סְבַר מֵימַר בִּתְרוּמָה שֶׁנַּעֲשֵׂית עַל גַּב הַקּוֹדֶשׁ. הָא עַל גַּב עַצְמָהּ לֹא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה. וַאֲפִילּוּ נַעֲשֵׂית עַל גַּב עַצְמָהּ. מַתְנִיתָה פְלִיגָא עַל רַבִּי יוֹסֵה. צָרִיךְ לְעַמּוֹד עֲלֵיהֶן עַד שֶׁיִּטְבּוֹלוּ. פָּתַר לָהּ שֶׁלֹּא בִשְׁעַת הַבַּד. אִית לָךְ מֵימַר שֶׁלֹּא בִשְׁעַת הַגַּת. אָמַר רַבִּי יִצְחָק בֵּירַבִּי לָעְזָר. אוֹ קוֹדֶם עַד שֶׁלֹּא בָצְרוּ בָהּ שְׁלֹשָׁה בְנֵי אָדָם נָגְעוּ בּוֹ טַהֲרוֹת. בִּשְׁעַת הַגִּיתּוֹת וְהַבַּדִּים הַטַּהֲרוֹת טְהוֹרוֹת. עָבְרוּ הַגִּיתּוֹת וְהַבַּדִּים הַטַּהֲרוֹת טְמֵאוֹת. וְיֵשׁ כְּלֵי חֶרֶשׂ מְשֻׁהוּא מְיטַהֵר חוֹזֵר וּמְיטַמֵּא. וְלֵית כָּל אִילֵּין מִילַּיָּא כֵּן. אֶלָּא כֵּינִי. נָגְעוּ בּוֹ טַהֲרוֹת קוֹדֶם לַגִּיתּוֹת וְלַבַּדִּים הַטַּהֲרוֹת טְהוֹרוֹת. וְיֵשׁ כְּלֵי חֶרֶשׂ מְשֻׁהוּא מְיטַמֵּא חוֹזֵר וּמְיטַהֵר. וְלֵית כָּל אִילֵּין מִילַּיָּא כֵּן. אֶלָּא כֵּינִי. נָגְעוּ בּוֹ טַהֲרוֹת בְּשָׁעָה שֶׁהוּא מָלֵא הַטַּהֲרוֹת טְהוֹרוֹת. פִּינּוּהוּ הַטַּהֲרוֹת טְמֵאוֹת. וְיֵשׁ כְּלֵי חֶרֶשׂ מְשֻׁהוּא מְיטַהֵר חוֹזֵר וּמְיטַמֵּא. וְלֵית כָּל אִילֵּין מִילַּיָּא כֵּן. אֶלָּא כֵּינִי. נָגְעוּ בּוֹ טַהֲרוֹת בְּשָׁעָה שֶׁהוּא רֵיקָן הַטַּהֲרוֹת טְמֵאוֹת. מִילְּאוּהוּ הַטַּהֲרוֹת טְהוֹרוֹת. וְיֵשׁ כְּלֵי חֶרֶשׂ מְשֻׁהוּא מְיטַמֵּא חוֹזֵר וּמְיטַהֵר. וְלֵית כָּל אִילֵּין מִילַּיָּא כֵּן.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. כּוֹשְׁתָּ וְקִירוּיָה וּמְבוֹי וְגֵר וְעַם הָאָרֶץ. חוֹמְרִין.

כּוֹשְׁתָּ. כַּיי דְתַנִּינָן תַּמָּן. הַכּוֹשְׁתָּ וְהַחֶמֶס וְרָאשֵׁי בְשָׂמִים הַתִּינֵיה וְהַחֲלְתִּית וְהַפִּילְפְּלִין וְחַלּוֹת חָרִיעַ נִלְקָחִין בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר. וְאֵינָן מִטַּמִּין טוּמְאַת אוֹכְלִין דִּבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. אִם נִלְקָחִין בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר מִפְּנֵי מָה אֵינָן מִטַּמּוֹת טוּמְאַת אוֹכְלִין. אִם אֵינָן מִטַּמּוֹת טוּמְאַת אוֹכְלִין אַף הֵן לֹא יִלָּקְחוּ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. חוֹמְרִין. מִטַּמִּין טוּמְאַת אוֹכְלִים וְאֵינָן נִלְקָחִין בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר.

קִירוּיָה. כַּיי דְתַנִּינָן תַּמָּן. קִירוּיָה שֶׁהִטְבִּילוּהָ בְּמַיִם שֶׁהֵן רְאוּיִין לְקַדֵּשׁ מְקֻדָּשִׁין בָּהּ עַד שֶׁתִּיטְמָא. נִיטְמָא אֵין מְקֻדָּשִׁין בָּהּ. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר אִם מְקֻדָּשִׁין בָּהּ בַּתְּחִילָּה אַף בַּסּוֹף. אִם אֵינָן מְקֻדָּשִׁין בָּהּ בַּסּוֹף אַף לֹא בַתְּחִילָּה. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ לֹא יֵאָסוֹף בְּתוֹכָהּ מַיִם מְקוּדָּשִׁין. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. חוֹמְרִין. אֵין מְקֻדָּשִׁין בָּהּ לֹא בַתְּחִילָּה וְלֹא בַסּוֹף.

מְבוֹי. כַּיי דְתַנִּינָן תַּמָּן. וְכֵן מְבוֹי שֶׁנִּיטְּלָה קוֹרָתוֹ אוֹ לְחָיָיו כול׳. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. חוֹמְרִין. אֲסוּרִין בֵּין בְּשַׁבָּת הַזֹּאת בֵּין בְּשַׁבָּת הַבָּאָה.

גֵּר. דְּתַנִּי. גֵּר שֶׁנִּתְגַּיֵּיר וְהָיוּ לוֹ יְיוֹנוֹת. אָמַר. בְּבָרִיא לִי שֶׁלֹּא נִתְנַסָּךְ מֵהֶן. בִּזְמַן שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל גַּב עַצְמָן. טְהוֹרִין לוֹ וּטְמֵאִין לָאֲחֵרִים. עַל גַּב אֲחֵרִים טְמֵאִין בֵּין לוֹ בֵּין לָאֲחֵרִים. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. אִם טְהוֹרִין לוֹ יִהְיוּ טְהוֹרִין לָאֲחֵרִים. אִם טְמֵאִין לָאֲחֵרִים יִהְיוּ טְמֵאִין לוֹ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. חוֹמְרִין. טְמֵאִין בֵּין לוֹ בֵּין לָאֲחֵרִים.

עַם הָאָרֶץ. דְּתַנִּי. עַם הָאָרֶץ שֶׁנִּתְמַנָּה לִהְיוֹת חָבֵר. וְהָיוּ לוֹ טָהֳרוֹת וְאָמַר. בְּבָרִיא לִי שֶׁנַּעֲשׂוּ בְטַהֲרָה. בִּזְמַן שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל גַּב עַצְמוֹ טְהוֹרוֹת לוֹ וּטְמֵאוֹת לָאֲחֵרִים. עַל גַּב אֲחֵרִים טְמֵאוֹת בֵּין לוֹ בֵּין לָאֲחֵרִים. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. אִם טְהוֹרוֹת לוֹ יִהְיוּ טְהוֹרוֹת לָאֲחֵרִים. אִם טְמֵאוֹת לָאֲחֵרִים יִהְיוּ טְמֵאוֹת לוֹ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. חוֹמְרִין. טְמֵאוֹת בֵּין לוֹ בֵּין לָאֲחֵרִים.

אָמַר רִבִּי יַנַּיי. הָרוּבִּין הָיוּ אוֹמְרִים. בִּתְרוּמָה שֶׁנַּעֲשֵׂית עַל גַּב הַקּוֹדֶשׁ. הָא עַל גַּב עַצְמָהּ לֹא. וַאֲנִי אוֹמֵר. אֲפִילּוּ נַעֲשֵׂית עַל גַּב עַצְמָהּ. אַתְיָא דְרִבִּי יוֹסֵי כְּרִבִּי יַנַּאי וּדְרִבִּי יִרְמְיָה כְּרוּבִּים.

אִם אָמַר לוֹ הִפְרַשְׁתִּי לְתוֹכָהּ רְבִיעִית בַּקּוֹדֶשׁ נֶאֱמָן. מֵאַחַר שֶׁהוּא נֶאֱמָן עַל הַקּוֹדֶשׁ נֶאֱמָן עַל הַתְּרוּמָה.

כַּדֵּי יַיִן וְכַדֵּי שֶׁמֶן הַמַּדְמִיעוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. אֵילּוּ שֶׁקּוֹדְחִין בָּהֶן אֶת הַדָּמַע.

ה משנה: מִן הַמּוּדִיעִית וְלִפְנִים נֶאֱמָנִין עַל כְּלֵי חֶרֶשׂ. וּמִן הַמּוּדִיעִית וְלַחוּץ אֵין נֶאֱמָנִין. כֵּיצַד הַקַּדָּר שֶׁהוּא מוֹכֵר אֶת הַקְּדֵירוֹת נִכְנָס לִפְנִים מִן הַמּוּדִיעִית הוּא הַקַּדָּר וְהֵן הַקְּדֵירוֹת וְהֵן הַלּוֹקְחִין נֶאֱמָן. יָצָא אֵינוֹ נֶאֱמָן:

הלכה: מַתְנִיתָה בִּכְלֵי חֶרֶשׂ הַדָּקִים. מַתְנִיתָה אָמְרָה כֵן. הוּא הַקַּדָּר וְהֵן הַקְּדֵירוֹת וְהֵן הַלּוֹקְחִין. וּקְדֵירוֹת לֹא כְלֵי חֶרֶשׂ דָּקִין הֵן.

נָגְעוּ בוֹ טְהֳרוֹת. מִן הַמּוּדִיעִית וְלִפְנִים טִימֵּא מַשְׁקֶה אֶת הַכֶּלִי. הָיָה מָלֵא מַיִם. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. נֶאֱמָן עַל הַכֶּלִי וְאֵינוֹ נֶאֱמָן עַל הַמַּשְׁקֶה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. נֶאֱמָן עַל זֶה וְעַל זֶה. מַתְנִיתָה פְלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. אִם אָמַר לוֹ הִפְרַשְׁתִּי לְתוֹכָהּ רְבִיעִית קוֹדֶשׁ נֶאֱמָן. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. תִּיפְתָּר בְּאוֹמֵר. עַד שֶׁאֲנִי חָבֵר הִפְרַשְׁתִּיהָ. רַבָּנִן דְּקֵיסָרִין בְּשֵׁם רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה. טַעְמָא דְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אֵין חֲבֵירוּת לַמַּיִם.

ו משנה: הַגַּבָּאִים שֶׁנִּכְנְסוּ לְתוֹךְ הַבַּיִת וְכֵן הַגַּבָּאִים שֶׁהֶחֱזִירוּ אֶת הַכֵּלִים נֶאֱמָנִין לוֹמַר לֹא נָגַעְנוּ. וּבִירוּשָׁלַם נֶאֱמָנִין עַל הַקּוֹדֶשׁ וּבְשָׁעַת הָרֶגֶל אַף עַל הַתְּרוּמָה:

הלכה: הַגַּבָּאִים שֶׁנִּכְנְסוּ לְתוֹךְ הַבַּיִת הַבַּיִת טָמֵא. אִם יֵשׁ עִמָּהֶן גּוֹי נֶאֱמָנִין לוֹמַר נִכְנְסוּ אֲבָל לֹא נָגְעוּ. פָּתַר לָהּ תִּרִין פְּתָרִין. נֶאֱמָנִין לוֹמַר נִכְנְסוּ אֲבָל לֹא נָגְעוּ. בְּשֶׁיֵּשׁ עֵדִים יוֹדְעִין. וּבִירוּשָׁלַם נֶאֱמָנִין עַל הַקּוֹדֶשׁ אֲפִילּוּ יֵשׁ עֵדִים יוֹדְעִין. פָּתַר לָהּ פֶּתַח חוֹרָן. נֶאֱמָנִין לוֹמַר נִכְנְסוּ אֲבָל לֹא נָגְעוּ. לָכֵן צְרִיכָה בְּשֶׁיֵּשׁ עֵדִים יוֹדְעִין. וּבִירוּשָׁלַם נֶאֱמָנִין עַל הַקּוֹדֶשׁ אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ עֵדִים יוֹדְעִין.

אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחוּבְּרָה לָהּ יַחְדָּיו. עִיר שֶׁהִיא עוֹשָׂה כָּל יִשְׂרָאֵל חֲבֵרִים. מֵעַתָּה אֲפִילּוּ בְּשִׁאַר יְמוֹת הַשָּׁנָה. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. וּבִלְבַד בְּשָׁעָה שֶׁשָּׁם עָלוּ שִׁבָטִים.

ז משנה: הַפּוֹתֵחַ אֶת חָבִיתוֹ וְהַמַּתְחִיל בְּעִסָּתוֹ עַל גַּב הָרֶגֶל. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר יִגְמוֹר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים לֹא יִגְמוֹר. מִשֶּׁעָבַר הָרֶגֶל הָיוּ מַעֲבִירִין עַל טַהֲרַת עֲזָרָה. עָבַר הָרֶגֶל בְּיוֹם שִׁשִּׁי לֹא הָיוּ מַעֲבִירִין מִפְּנֵי כְּבוֹד הַשַּׁבָּת. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף לֹא בְּיוֹם חֲמִישִׁי שֶׁאֵין הַכֹּהֲנִים פְּנוּיִים.

הלכה: רִבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הִתִּירוּ סוֹפוֹ מִפְּנֵי תְחִילָּתוֹ. שֶׁאִם אוֹמֵר אַתְּ לוֹ שֶׁלֹּא יִגְמוֹר אַף הוּא אֵינוֹ פוֹתֵחַ. וְלֹא יִפְתַּח. אַף הוּא מְמָעֵט בְּשִׁמְחַת הָרֶגֶל.

רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן. מַה פְלִיגִין. בְּחָבִית שֶׁלְיַיִן. אֲבָל בְּחָבִית שֶׁלְשֶׁמֶן כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁאֵינוֹ גּוֹמְרָהּ. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה. תַּנֵּי רִבִּי חִייָה.

שׁוֹפְכָהּ. תַּנְיָא בַּר קַפָּרָה. שׁוֹבְרָהּ. וְהָא תַּנָּא רַבִּי חֲלַפְתָּא בֶּן שָׁאוּל. מַנִּיחָהּ לְרֶגֶל הַבָּא.

רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. יוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת אוֹכֵל אַף תִּשְׁבּוֹת הֶרֶגֶל כָּרֶגֶל. אָמַר רַבִּי זְעוּרָה. מַתְנִיתָה אָמְרָה כֵּן. עֶרֶב הַפֶּסַח כַּפֶּסַח. וְיוֹם טָבוֹחַ כַּעֲצֶרֶת. אָמַר רַבִּי חֲנַנְיָה. אוֹף אֲנָן תַּנִּינָן דְּרָבָא. רַבִּי יוּדָה אוֹמֵר אַף לֹא בְּיוֹם הַחֲמִישִׁי שֶׁאֵין הַכֹּהֲנִים פְּנוּיִים.

ח משנה: כֵּיצַד מַעֲבִירִין עַל טַהֲרַת הָעֲזָרָה. מַטְבִּילִין אֶת הַכֵּלִים שֶׁהָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ. הָיוּ לָהֶן שְׁנַיִם וּשְׁלִישִׁים שֶׁאִם נִטְמְאוּ הָרִאשׁוֹנִים יָבִיאוּ שְׁנַיִם תַּחְתֵּיהֶן. כָּל הַכֵּלִים שֶׁהָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ טְעוּנִין טְבִילָה חוּץ מִמִּזְבַּח הַזָּהָב וּמִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת מִפְּנֵי שֶׁהֵן כַּקַּרְקַע דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְצוּפִּין.

הלכה: וְכֵלִים טְעוּנִין טְבִילָה. אָמַר רַבִּי בָּא. אֲנִי אוֹמֵר. שֶׁמָּא שֶׁהָיָה שָׁם אֶחָד מִן הַכֵּלִים שֶׁלֹּא הוּזָּה. מֵעַתָּה נָחוּשׁ לְכוּלָּן. אָמַר רַבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה. אֲנִי אוֹמֵר. שֶׁהָיָה שָׁם אֶחָד מִן הַכֹּהֲנִים שֶׁיָּצָא לְדַבֵּר עִם הָאִשָּׁה עַל עִיסְקֵי קִינָּהּ וְנִתְזָה צִינּוֹרָה שֶׁלְרוֹק מִתּוֹךְ פִּיהוּ עַל בְּגָדָיו וְטִיפָּתוֹ. מֵעַתָּה נָחוּשׁ לְכוּלָּם. תִּיפְתָּר בְּשֶׁנִּיטְמָא בְסִפֵּק מַשְׁקִין. תַּמָּן תַּנִּינָן. סְפֵק מַשְׁקִין לְטַמֵּא טָמֵא. וּלְטַמֵּא טָהוֹר. תַּמָּן בִּתְרוּמָה וְכָאן בַּקּוֹדֶשׁ. חוֹמֶר הוּא בַּקּוֹדֶשׁ.

תַּנֵּי. שׁוּלְחָן שֶׁנִּיטְמָא מַטְבִּילִין אוֹתוֹ בִּזְמַנּוֹ אֲפִילוּ בַּשַּׁבָּת. דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. מִיָּד. אַשְׁכַּחַת אָמַר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי מֵאִיר. מְטַמֵּא שְׁנֵי לְחָמִים. עַל דַּעְתּוֹן דְּרַבָּנִן אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא לֶחֶם אֶחָד בִּלְבַד. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר סוֹסַי קוֹמֵי רַבִּי יוֹסֵה. וַאֲפִילוּ עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי מֵאִיר אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא לֶחֶם אֶחָד בִּלְבַד. תִּיפְתָּר שֶׁנִּיטְמָא בְסִפֵּק מַשְׁקִין. פַּעַם אַחַת הִטְבִּילוּ אֶת הַמְּנוֹרָה. אָמְרוּ צְדוּקִים. רָאוּ פְרוּשִׁים מַטְבִּילִין גַּלְגַּל חַמָּה.

תַּמָּן תַּנִּינָן. נִכְנְסוּ לְלִישְׁכַּת הַכֵּלִים וְהוֹצִיאוּ מִשָּׁם תִּשְׁעִים וּשְׁלֹשָׁה כְלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן. כְּנֶגֶד תִּשְׁעִים וְשָׁלֹשׁ אַזְכָּרוֹת שֶׁפָּתוּב בְּפָרָשַׁת חַגֵּי זְכַרְיָה וּמַלְאָכִי. אָמַר רַבִּי חוּנָה. חִישַּׁבְתִּים וְאֵינָן אֶלָּא שִׁמוֹנִים וְשָׁלֹשׁ. כְּנֶגֶד שִׁמוֹנִים וְשָׁלוֹשׁ חוֹתָמוֹת שֶׁכָּתוּב בְּעֶזְרָה שֶׁהָיָה כָל אֶחָד וְאֶחָד מְיַיחֵד שְׁמוֹ שֶׁלְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְחוֹתֵם. אִית דְּבָעֵי מֵימַר. כְּיוֹם מְרוּבֶּה שֶׁלְתָּמִיד כְּנֶגֶד שְׁלֹשָׁה עָשָׂר פָּרִים וְאַרְבָּעָה עָשָׂר כְּבָשִׂים וְאֵילִים שְׁנַיִם וְשָׁעִיר אֶחָד.

רִבִּי שִׁילָה דִכְפַר תַּמַּרְתָּה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי לְיֶעֱזֶר וְצִפִּיתָ אוֹתוֹ זָהָב טָהוֹר וגו׳. הַתּוֹרָה קָרָאת אוֹתוֹ קַרְקַע. עַד כְּדוֹן מִזְבַּח הַזָּהָב. מִזְבַּח הָעוֹלָה מְנַיִין. וְדִין הוּא. מָה אִם מִזְבַּח הַזָּהָב שֶׁהוּא אַמָּה עַל אַמָּה אַתְּ אָמַר קַרְקַע. מִזְבַּח הָעוֹלָה שֶׁהוּא חָמֵשׁ עַל חָמֵשׁ לֹא כָל שֶׁכֵּן. אִית דְּבָעֵי מֵימַר. רָבוּעַ רָבוּעַ. מַה כָּאן קַרְקַע אַף כָּאן קַרְקַע. אָמַר רַבִּי הִילָא. טַעֲמוֹן דְּרַבָּנִן. הַמִּזְבֵּחַ עֵץ שָׁלֹשׁ אַמּוֹת גּוֹבַהּ וגו׳. הַתּוֹרָה קָרָאת אוֹתוֹ מִיטַּלְטֵל. עַד כְּדוֹן מִזְבַּח הָעוֹלָה. מִזְבַּח הַזָּהָב מְנַיִין. וְדִין הוּא. מָה אִם מִזְבַּח הָעוֹלָה שֶׁהוּא חָמֵשׁ עַל חָמֵשׁ אַתְּ אָמַר מִיטַּלְטֵל. מִזְבַּח הַזָּהָב שֶׁהוּא אַמָּה עַל אַמָּה לֹא כָל שֶׁכֵּן. אִית דְּבָעֵי מֵימַר. רָבוּעַ רָבוּעַ. מַה כָּאן מִיטַּלְטֵל אַף כָּאן מִיטַּלְטֵל. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְצוּפִּין. לֹא צִיפּוּי שֶׁהוּא עוֹמֵד מַחְמַתּוֹ הוּא. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. כְּעוֹבִי דִינַר גּוֹרְדְּיָינוֹן הָיָה בּוֹ. אָמַר רִבִּי לָא. לְמַלְכְּתוֹ אֵינוֹ עוֹמֵד מַחְמַתּוֹ הוּא. וְאַתְיָיא כַּיי דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. וְעָשִׂיתָ מִזְבֵּחַ מִקְטַר קְטוֹרֶת אֵין כָּתוּב כָּאן אֶלָּא מַקְטֵר קְטוֹרֶת. הַמִּזְבֵּחַ הָיָה מַקְטִיר אֶת הַקְּטוֹרֶת. וְיֵהֵא כְּטַבָּלָה שֶׁהִיא עֲשׂוּיָה לִילֵךְ וּלְהַנִיחַ. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי אִמִּי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. הַשּׁוּלְחָן לָמָּה טָמֵא. לֹא מִפְּנֵי שֶׁמּוֹצִיאִין אוֹתוֹ וּמַרְאִין אוֹתוֹ לְעוֹלֵי רְגָלִים. וְזֶה לֹא בְמְקוֹמוֹ הוּא עוֹמֵד. אַף זֶה שִׁימֵּשׁ כֶּלִי בַּמִּקְדָּשׁ. וְיֵהֵא טָהוֹר. וְלָמָּה טָמֵא. אָמַר רִבִּי מָנָא. כַּיי דְּתַנִּינָן תַּמָּן. שָׁלֹשׁ מַשְׁפֻּלוֹת הֵן. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. מִפְּנֵי שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין בָּהּ עַל גַּב חֲבִילֶיהָ. וְכָא מִפְּנֵי שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין בּוֹ עַל גַּב חֲבִילָיו.